

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 10. IZREDNA SEJA

(11. april 2012)

SLOVENIJA JE DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. SLOVENIJA JE PRAVNA IN SOCIALNA DRŽAVA.
SLOVENIJA JE DRŽAVA VSEH SVOJIH DRŽAVLJAN IN DRŽAVLJANK. DRŽAVLJANKE IN DRŽAVLJANI JO IZREŠUJEJO NEPOSREDNO IN Z IZREŠILOV IN SODNO.
V SLOVENIJI IMA OBLAST LJUDSTVO, DRŽAVLJANKE IN DRŽAVLJANI JO IZREŠUJEJO NEPOSREDNO IN Z IZREŠILOV IN SODNO.
PO NAČELU DELITVE OBLASTI NA ZAKONODAJNO, IZREŠILNO IN SODNO.
SLOVENIJA JE SAMODOLŽNA.
SLOVENIJA JE DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. SLOVENIJA JE PRAVNA IN SOCIALNA DRŽAVA.

MANDAT

VI

IZREDNA
SEJA

10

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 10. izredna seja (11. april 2012)

Pripravi: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, mag. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2012

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 10. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: PREDLOG ZA ZAČETEK POSTOPKA ZA SPREMEMBO 148. ČLENA USTAVE REPUBLIKE SLOVENIJE Z OSNUTKOM USTAVNEGA ZAKONA (UZ 148), EPA 206-VI

VSEBINA

Določitev dnevnega reda	6
1. točka dnevnega reda: PREDLOG ZA ZAČETEK POSTOPKA ZA SPREMEMBO 148. ČLENA USTAVE REPUBLIKE SLOVENIJE Z OSNUTKOM USTAVNEGA ZAKONA (UZ 148), EPA 206-VI.....	6
DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ	6
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	8
ZORAN JANKOVIČ	9
JOŽE TANKO	10
JANKO VEBER.....	11
MAG. KATARINA HOČEVAR	12
MARJANA KOTNIK POROPAT	12
MIHAEL PREVC	13
MAG. MATEJ TONIN.....	14
DR. LÁSZLÓ GÖNCZ.....	15
MAŠA KOCIPER.....	15
BORUT PAHOR.....	16
RIHARD BRANISELJ	17
FRANC JURŠA.....	18
MAG. MATEJ TONIN.....	18
JANI MÖDERNDORFER	18
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	19
MATEVŽ FRANGEŽ	20
ROMAN JAKIČ	21
DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ	22
MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ	22
MAG. BRANKO GRIMS	24
DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ.....	25
ROMAN ŽVEGLIČ	25
MAG. BORUT AMBROŽIČ	25
JOŽEF KAVTIČNIK	26
ROMANA TOMC.....	26
SAMO BEVK.....	27
JOŽEF HORVAT	27
GAŠPAR GAŠPAR MIŠIČ.....	29
PATRICIJA ŠULIN.....	30
MAG. ALENKA BRATUŠEK	30
MAG. MAJDA POTRATA	31
JOŽEF JEROVŠEK	32
MATJAŽ ZANOŠKAR	33
SREČKO MEH	33
MAG. BRANKO GRIMS	34
MAG. BRANKO GRIMS	34
DR. GREGOR VIRANT	35
JERKO ČEHOVIN.....	36
MAG. DEJAN ŽIDAN.....	37
JANEZ RIBIČ	38
IVAN GRILL	38
TOMAŽ LISEC	39
FRANC PUKŠIČ	39
BOJAN STARMAN.....	41
MIRKO BRULC.....	41
JOŽE TANKO	42
DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ	43

JANI MÖDERNDORFER	45
JOŽE TANKO	45
JOŽE TANKO	45
MAG. MATEJ TONIN	45
MIHAEL PREVC	45
JANI MÖDERNDORFER	46
JANI MÖDERNDORFER	46
MATJAŽ HAN	46
ROMAN JAKIČ	46
MAG. ALENKA BRATUŠEK	47
MIRKO BRULC	47
DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ	47
MAG. IVAN VOGRIN	47
JANI MÖDERNDORFER	47
MATEVŽ FRANGEŽ	48
BORUT PAHOR	48
SREČKO MEH	48
SREČKO MEH	49

Državni zbor VI. mandat

10. izredna seja
11. april 2012

Predsedujoči: dr. Gregor Virant.....predsednik Državnega zbora
Renata Brunskole.....podpredsednica Državnega zbora
Romana Tomc..... podpredsednica Državnega zbora

Seja se je začela 11. aprila 2012 ob 14. uri.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT:
Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam 10. izredno sejo Državnega zbora, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 58. člena in drugega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanki in poslanec: gospa Alenka Pavlič, mag. Melita Župevc in gospod Jakob Presečnik.

Na sejo sem vabil predstavnike Vlade. Pozdravljam gospoda ministra dr. Janeza Šušteršiča. Lepo pozdravljam tudi vse ostale prisotne.

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 10. izredne seje Državnega zbora.

Predlog dnevnega reda ste prejeli v torek, 10. aprila 2012, s sklicem seje. Vsebuje eno točko dnevnega reda. To je Predlog za začetek postopka za spremembo 148. člena Ustave Republike Slovenije z osnutkom ustavnega zakona.

O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu z drugim odstavkom 64. člena Poslovnika Državnega zbora. Naj vas spomnim, gre za ustavnorevidijski postopek, ki je dvofazni. V prvi fazi tega postopka Državni zbor odloča o začetku postopka in o stališčih k osnutku ustavnega zakona in v drugi fazi ustavnorevidijskega postopka o samem predlogu ustavnega zakona.

Predlogov za širitev dnevnega reda nisem prejel, zato Državnemu zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem.

Odločali bomo o dnevnem redu. Poslanke in poslance prosim, da preverijo delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo o dnevnem redu. Navzočih 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 65, proti 1.

(Za je glasovalo 65.) (Proti 1.)

Ugotavljam, da je dnevni red 10. izredne seje Državnega zbora določen.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE PREDLOG ZA ZAČETEK POSTOPKA ZA SPREMEMBO 148. ČLENA USTAVE REPUBLIKE SLOVENIJE Z OSNUTKOM USTAVNEGA ZAKONA.**

Predlog akta je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Za dopolnilno obrazložitev predloga dajem besedo predstavniku Vlade, ministru dr. Janezu Šušteršiču.

DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ: Lepo pozdravljeni, spoštovane poslanke in poslanci!

Dovolite mi, da na začetku še enkrat povem razloge, zaradi katerih se je Vlada odločila, tudi v soglasju s predstavniki drugih poslanskih skupin, da predlaga sprejetje ustavnega člena, ki bi določil načelo uravnoveženosti javnih financ in zavezal tiste, ki oblikujemo predloge proračunov in ki te proračune sprejemamo, da temu načelu uravnoveženosti pri tem sledimo.

Osnovni razlog je v tem, da je uravnoveženost javnih financ pomembna vrednota. Mislim, da o tem ni nobenega dvoma in da o tem med nami praktično ni razlik. Tudi ko sem sodeloval v teh razpravah v preteklih dneh in tednih glede fiskalnega pravila, ni bilo dvoma o tem, da je uravnoveženost javnih financ neka vrednota in nek cilj, ki ga moramo v Sloveniji doseči. Zato smo predlagali predlog ustavnega člena, ki določa načelo, da morajo biti prihodki in odhodki države, ki so zajeti v njenih proračunih, uravnoveženi in da morajo biti uravnoveženi tako, da če se v kakšnem letu zgodi primanjkljaj, je treba ta primanjkljaj pokrivati s presežki ostalih let, bodisi s presežki, kar bi bilo idealno, ki so bili ustvarjeni v preteklosti, ali pa s presežki, ki bodo ustvarjeni v prihodnosti. Ker ni realno pričakovati, da bi država vsako leto lahko imela popolnoma uravnovežen proračun, niti, recimo, v času nekaterih izrednih razmer to ne bi bilo upravičeno ali pa smotno, ta naš predlog ustavnega člena dopušča tudi izjeme. Ta izjema je vezana na pojem posebnih okoliščin. Te posebne okoliščine razlagamo na dva načina. Eno so neki nepredvideni dogodki, recimo,

naravne ali kakšne druge nesreče, kjer je treba zagotoviti sredstva za odpravo škod, pomoč ljudem in tako naprej. Druga posebna okoliščina je pa takšno gospodarsko obdobje, kakršno je to, v katerem se nahajamo, se pravi gospodarska kriza, v kateri je, prvič, prihodkov državnega proračuna manj, in, drugič, je smiselno, da država do neke mere s svojim primanjkljajem oziroma svojo potrošnjo spodbuja gospodarsko rast. Kar je različno od dosedanje prakse, predlagamo, da izvedba tega ustavnega člena potem natančno določi, za koliko lahko država preseže prihodke v času slabih gospodarskih razmer.

Ta predlog ustavnega člena je bil predložen Ustavni komisiji, ki je oblikovala strokovno skupino oziroma jo je imenovala. Ta strokovna skupina je včeraj predstavila svoje ugotovitve, Ustavna komisija jih je tudi sprejela v obliki priporočil. Mi, kot Vlada, ta priporočila sprejemamo, zdijo se nam utemeljena in smo pripravljene sodelovati pri tem, da se ta priporočila ustrezno zapišejo v ta ustavni člen oziroma da se besedilo ustavnega člena, ki je bilo predlagano, v naslednjem koraku tega postopka prilagodi oziroma da se ta priporočila vanj vključijo.

Z vsebinskega vidika bi vas opozoril predvsem na eno določilo, ki je bilo tudi po našem mnenju smiselno dodano, to je predlog, da se v ustavi plega tega da morajo biti javne finance uravnovežene, zapiše tudi načelo, da morajo biti uravnovežene na način, ki zagotavlja, da država ne povečuje svoje zadolženosti. Iz razprav, ki smo jih imeli v zadnjih dneh, ko so bili objavljeni uradni podatki, recimo o javnofinančnem primanjkljaju v preteklem letu, ste morda opazili, da so nekatere stvari, ki v tekočem proračunu niso zajete, ko gre za tako imenovane kapitalske naložbe in prejeme države. V lanskem letu je šlo tukaj za dokapitalizacijo Nove Ljubljanske banke in nekaterih podjetij. To vse povečuje primanjkljaj v javnofinančnem smislu in povečuje zadolženost države, ker to je bilo financirano z zadolževanjem.

Drug tak primer je vprašanje nekih dolgoročnih pogledov ali dolgoročnega vidika javnih financ. Mi vsi vemo, kaj lahko pomeni staranje prebivalstva za javne finance. Mi imamo lahko letos ali v nekem letu, letos seveda ne, uravnovežene javne finance, ampak že vemo, če ne spremenimo recimo pokojninskega sistema, bomo pa zaradi tega čez 5 ali 10 let imeli primanjkljaje. In takšno načelo, da se zadolženost dolgoročno ne sme povečevati, nas zavezuje k temu, da predlagamo ukrepe s katerimi ta problem že danes začnemo reševati. Toliko o ustavnem členu.

Morda velja malo bolj konkretno reči, kako bi to delovalo v praksi, se pravi, kako si predstavljamo, da bi lahko izgledale določbe tudi izvedbenega zakona, čeprav to danes ni tema razprave ali tema odločanja. Predlagamo sistem, kjer zakon določi, da se javne finance oziroma

njihov primanjkljaj giblje v obratni smeri kot gospodarske razmere. Se pravi, če so gospodarske razmere slabe, kot sem že prej rekel, nam bo to ustavno pravilo dopuščalo, da imamo določen primanjkljaj v javnih financah, omejen z nekim faktorjem, vendar vseeno stimulativen za gospodarstvo. Ekscesni primanjkljaji, to smo videli v preteklih letih, niso tisto, kar bi gospodarstvu pomagalo. Seveda pa praktično vse države v času recesije v neke primanjkljaje gredo. Na drugi strani, kar je enako pomembno in bi bilo pomembno tudi v kakšnih preteklih letih, ko smo imeli zelo dobro gospodarsko rast, je pa, da to določilo deluje tudi v obratno smer. Se pravi, ko imamo dobre gospodarske razmere, pa Vlada mora ustvarjati presežek oziroma država mora ustvarjati rezervo, bodisi za poplačilo preteklih dolgov bodisi za ukrepanje v času naslednjega poslabšanja gospodarskih razmer. To je osnovni mehanizem, ki ga predvidevamo. Seveda bo o tem izvedbenem zakonu tekla še poglobljena razprava, tudi simulacije bodo za to razpravo narejene, kaj točno to pomeni. Osnovni izračun je pokazal, če bodo gospodarske razmere v naslednjih letih takšne, kot se predvideva, tudi leta 2015, ko naj bi to ustavno pravilo dokončno veljalo, bo še vedno možen majhen primanjkljaj, ker vsaj po zdajšnjih projekcijah gospodarske razmere ne bodo toliko izboljšane. Seveda pa si vsi želimo in bomo tudi sprejemali ukrepe, da bi bile dejansko boljše in bi imeli polno uravnoveženje ali pa celo presežke lahko v tistem času.

Morda še to, kako naj bi zgleдалa implementacija ustavnega člena. Sprejetje ustavnega člena ne bo pomenilo, da bomo mi letos imeli uravnovežene javne finance. Predviden je rok: za leto 2015 naj bi se prvič pripravil proračun, ki bo dosledno spoštoval to ustavno pravilo. V vmesnem času pa predlagamo, da se Vlado zaveže, da mora predlagati proračune na takšen način, da bo leta 2015 to ustavno določilo možno spoštovati. Se pravi, da ne bomo vmes šli v napačno smer, ampak da bomo šli v smer k temu, da bomo leta 2015 spoštovali to ustavno določilo do pike natančno. To je prehodno obdobje, ki je glede na gospodarske razmere in glede na sedanji primanjkljaj v javnih financah tudi edino smiselno.

Za konec še dve, tri besede o tem, zakaj se mudi s sprejetjem tega ustavnega člena, zakaj želimo, da bi Državni zbor o tem odločal, kakor je možno hitro, ob hkratnem ali prejšnjem preudarku vseh strokovnih argumentov. V tej prvi fazi je bilo to s pomočjo te strokovne skupine tudi narejeno. Mislim, da bo tudi v naslednjih fazah, ko bomo pripravljali izvedbeni zakon, tudi to zagotovljeno. Vendar je letos leto, po naši oceni vsaj, ko mora Slovenija narediti svojo domačo nalogo. To je, narediti prve resne korake v smer tega, da svoje finančno stanje kot država zopet spravimo pod

kontrolno in v varen okvir, da ga začnemo spravljati v okvir, ki ga gospodarstvo zmore in s tem odpremo prostor za gospodarski razvoj. To je eden od pozitivnih signalov, ki jih Slovenija letos lahko pošlje mednarodni skupnosti. Mednarodna skupnost niso samo ljudje, ki pridejo v črnih oblekah in s svinčniki in strogim pogledom delat kljukice, ali smo naredili vse, kar smo sami obljubili. Ampak so to tudi ljudje, ki pridejo v Slovenijo z iskrenim namenom, da bi tukaj odprli podjetje, investirali v kakšno podjetje, ki že obstaja, morda pomagali pri dokapitalizaciji kakšne banke, ker sami tega svojega proračuna, žal, ne zmoremo več. In so ljudje, ki imajo iskren namen investirati v Slovenijo, ki so tukaj pripravljeni videti svojo priložnost in na ta način tudi prispevati k zagonu gospodarstva. To je tista ključna zadeva, ki se mora v tem in naslednjem letu zgoditi. Vsi ti ljudje sedaj spremljajo, kaj se v Sloveniji dogaja. Spremljajo vse naše razprave, ne samo o tem ustavnem pravilu, tudi v zvezi s proračunom, v zvezi z drugimi ekonomskimi politikami, in opazujejo, ali bomo v Sloveniji končno zmogli ta napor, da začnemo delati premike v pravo smer. Sprejetje ustavnega člena, čeprav kot načelo, pa vendarle načelo, ki bi imelo ustavno podlago ali bi bilo vzdignjeno na raven ustavnih načel in bi bilo v tem enako po svojem pomenu drugim načelom, recimo, socialne države, človekovih pravic, pravne države in drugih ustavnih načel, bi pomenilo, da se je v Sloveniji velika večina politike, ker drugače tega ni možno sprejeti, se pravi velika večina tistih, ki so jih ljudje izvolili, odločila, da si upa to načelo fiskalne vzdržnosti zapisati v ustavo, v akt, ki ga praktično ni mogoče kršiti. To bi bil eden od zelo močnih signalov, da smo v Sloveniji začeli delati svojo domačo nalogo in da smo pripravljeni tudi narediti na tak način, da odpremo prostor za nadaljnji gospodarski razvoj oziroma za ponoven zagon gospodarske rasti. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala, gospod minister.

Predlog akta je kot matično delovno telo obravnavala Ustavna komisija. Za predstavitev poročila Ustavne komisije dajem besedo mag. Andreju Šircelju.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa. Spoštovani predsednik, spoštovani kolege in kolegi!

Ustavna komisija je na 2. seji dne 10. aprila obravnavala Predlog za začetek postopka za spremembo 148. člena Ustave Republike Slovenije z osnutkom ustavnega zakona, ki ga je Vlada vložila 16. marca 2012 v Državni zbor. Ustavna komisija je bila seznanjena z naslednjimi mnenji: mnenjem Vlade Republike Slovenije, mnenjem Državnega sveta, stališčem poslanskih skupin, posamičnimi stališči ter mnenjem in dopolnilnim mnenjem strokovne skupine, ki jo je ustanovila Ustavna komisija za

proučitev 148. člena Ustave. Vsebina mnenj in celotne razprave je razvidna iz poročila.

Po predstavitvi mnenj je na seji Ustavne komisije sledila razprava o osnutku ustavnega zakona in o predlaganih stališčih. Razpravo je moč razdeliti na dva dela. Prvi del, ki daje podporo predlaganemu besedilu osnutka ustavnega zakona in predlaganim stališčem strokovne skupine. Sprememba ustave bo omogočila, da bo Slovenija prišla iz finančne krize, pridobila bo mednarodni ugled na finančno poslovnih trgih, imela lažji in cenejši dostop do mednarodnih finančnih trgov. Sprememba prinaša uravnoteženost proračuna in javnih financ. Cilj spremembe ustave ni omejevanje referendumskega odločanja. Za sprejetje spremembe ustave je seveda potrebno sodelovanje tako opozicije kot pozicije. Drugi del razprave pa je bilo opozorilo o neupravičenem hitenju pri spremembi ustave ter odsotnosti stališča, ki bi povzel zapis strokovne skupine glede predložitve Zakona o fiskalnem pravilu za drugo fazo ustavnorevidijskega postopka. Opozorjeno je bilo tudi, da o zlatem pravilu v Sloveniji ni bilo obširnejših razprav, strokovnih polemik, slednje pa tudi ni bilo v Evropski uniji ob sprejemanju fiskalnega pakta. V razpravi so bila predstavljena tudi konkretna vprašanja glede razjasnitve določenih pojmov. Strokovna skupina je na koncu razprave predlagala dopolnitev stališč z novo e točko.

Glede na razpravo in predlagani predlog dodatnega stališča, je Ustavna komisija soglasno sprejela procesni sklep, 19 poslancev oziroma poslank je bilo za, nihče proti. Procesni sklep se glasi: Ustavna komisija predlaga Vladi, da kot delovno gradivo za drugo fazo ustavnorevidijskega postopka predloži Ustavni komisiji besedilo zakona, ki bo, upoštevajoč sprejeta stališča o osnutku ustavnega zakona o spremembi 148. člena Ustave, natančneje opredelil izvajanje predlagane spremembe ustave.

Ustavna komisija je sprejela tudi naslednji sklep: Državni zbor sprejema predlog Vlade z dne 16. 3. 2012 za začetek postopka za spremembo 148. člena Ustave z osnutkom ustavnega zakona.

Ustavna komisija predlaga Državnemu zboru, da po končani obravnavi osnutka ustavnega zakona na podlagi 178. člena Poslovnika sprejme naslednje stališče, ki ga je Ustavna komisija sprejela s potrebno dvotretjinsko večino vseh navzočih članov Ustavne komisije.

Stališče se glasi: S spremembo 148. člena Ustave naj se na načelni ravni uveljavi pravilo uravnoteženih javnih financ, tako imenovano fiskalno pravilo, ki naj omeji dolgoročno zadolženost države. 148. člen Ustave naj se v obstoječem prvem odstavku popravi oziroma spremeni tako, da bo v njem določeno tudi, da morajo biti vsi prejemki in izdatki za financiranje javne porabe zajeti v proračunih države. V 148. členu Ustave naj se

tudi določijo, da morajo biti javne finance uravnotežene na način, ki zagotavlja, da država za svoje delovanje ne povečuje svoje zadolženosti oziroma na dolgi rok zmanjšuje svoj dolg. V 148. členu Ustave naj se tudi določijo, da se z zakonom, ki ga sprejme Državni zbor z dvotretjinsko večino vseh poslancev, uredi izvajanje ustavnega načela iz prejšnjega stališča, pri čemer naj se prouči tudi možnost odstopanja od tega načela v izjemnih okoliščinah. Pri pripravi predloga ustavnega zakona o spremembi 148. člena Ustave naj se proučijo tudi vsi ostali pomembni vidiki, ki so v zvezi s fiskalnim pravilom oziroma njegovim izvajanjem pomembni za ureditev na ravni ustave in zakona. V izvedbenem delu ustavnega zakona naj se določijo časovni okvir za sprejetje zakona iz točke č tega sklepa ter za pripravo prvega proračuna, ki bo v celoti upošteval določbe spremenjenega 148. člena Ustave, hkrati pa naj se določijo, kako naj se oblikujejo prihodnji proračuni v obdobju pred celovito uveljavitvijo spremenjenega 148. člena Ustave. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. V imenu Poslanske skupine Pozitivne Slovenije ima besedo gospod Zoran Jankovič.

ZORAN JANKOVIČ (PS PS): Spoštovani predsednik, spoštovane kolegice in kolegi poslanci!

Danes je to moj zadnji nastop na tem odru, še približno eno uro sem vaš kolega, zato mi dovolite, da jaz danes predstavim to stališče in ga nekoliko podkrepim. Tudi če ne boste vsi zadovoljni z mojim stališčem, bi prosil, da razumete, da tej državi želimo le dobro, in to je naš predlog na včerajšnji poziv predsednika vlade, gospoda Janeza Janše, da sodelujemo pri razvojni strategiji Slovenije. Mi bomo danes glasovali, kot smo tudi povedali, ne bomo proti začetku postopka za spremembo ustave, to, kar predlaga strokovna skupina, iz spoštovanja do samih sklepov, da je to potrebno, in spoštovanja do strokovne skupine, ki smo jo postavili, da nam predlaga neko strokovno stališče. Pa vendar za nas v Pozitivni Sloveniji to ne pomeni, da smo že sprejeli spremembo ustave in zlato fiskalno pravilo v ustavi, kajti že prejšnji predsednik vlade gospod Borut Pahor je prišel s tem predlogom in zlato fiskalno pravilo ne pomeni izhoda Slovenije iz finančne krize, pomeni le signal mednarodnim trgov, da mislimo resno z našo strategijo, našim razvojem, našim varčevanjem in da nas lahko spremljajo in preverjajo, kajti ni več prepuščeno vladi, da spreminja proračun oziroma rebalans na podlagi navadne večine, ampak mora dobiti dvotretjinsko večino. Takrat je bilo zastavljeno, da je treba pripraviti podatke, kaj to pomeni za Slovenijo, kaj pomeni to v primerjavi z ostalimi državami. Potem se je zgodil sestanek 5. marca, ko je bil že predsednik vlade Janez Janša. Jaz

sem povedal, da v načelu podpiram vpis zlatega fiskalnega pravila v ustavo, pod pogojem, da dobim rebalans in da vidim, ali je razumno naravnano in predvsem tudi načrt bilanc proračuna do vključno leta 2015. Včeraj sem dobil rebalans. Branje je trajalo do treh zjutraj, je kar nekaj strani. In moram povedati, da ta rebalans ni tisto, kar jaz mislim, da je prav za razvoj naše države. Jaz nisem proti varčevanju, vendar sem proti temu, da uničujemo socialno solidarno državo, da uničujemo tiste kategorije, ki nam pomagajo. Danes govorimo o javnem sektorju kot nečem, kar je nebodigatreba, jutri bomo že o nas razpravljali, da nismo potrebni. Sprašujem se, kaj se bo zgodilo, ko bomo potrebovali dobro varstvo v vrtcu, dobro izobraževanje v šolah, ko bomo potrebovali medicinsko oskrbo ali gasilce, če bo kaj gorelo, ali policiste, če bomo imeli težave. Ali bomo takrat rekli: "Veste, mi smo glasovali za 13 % znižanje plače, ampak vi dajte še vedno delati, kot je treba." Na podlagi izkušenj, ko mi bodo rekli v gospodarstvu, "mi v gospodarstvu smo na trgu, se preverjamo", bo moj odgovor isti, "tudi mi se preverjamo, smo na trgu vsake štiri leta, razen če so predčasne volitve". In vsak od nas ima to možnost, da pokaže, kaj je prispeval k razvoju te države. Jaz osebno bom vedno zagovarjal in sem proti referendumom, jaz sem osebno tudi proti stavki, kajti stavka pomeni dodatno škodo za Republiko Slovenijo, pa vendar imamo možnost, da oboje ustavimo, če samo pogledamo, kaj je druga opcija tega. Ko smo 7. januarja na tej strani s predsedniki strank, gospod Virant je tu zadaj, pa z vodji pogajalskih skupin, minister je tudi tu, podpisovali eno drugo koalicijsko pogodbo, smo notri napisali, da je treba primanjkljaj zmanjšati za 800 milijonov. Da, številka je enaka, vendar na drugačen način. Napisali smo, da je treba delati na področju prihodkov, napisali smo celo velike državne infrastrukturne projekte, ki jih je treba takoj začeti. Če pa pogledamo sedanji rebalans, se državna potrošnja zmanjšuje za 9 %. Če pogledamo še tisto, kar je v NRP napisano do leta 2015, kolikor znam prebrati, pa kaže, da je ta rebalans za leto 2012 hudo dober, glede na to, kar nas čaka leta 2015. In potem smo zapisali tudi, da je treba zmanjšati odhodke, podaljšati interventni zakon do konca leta, kar očitno sedaj sindikati in drugi ponujajo, in mislim, da je to odlična zadeva. Napisali smo tudi, da je treba izvesti "Pahorjeve reforme" od 5. junija lanskega leta, ki so dobre, in dodati še zdravstveno reformo. In kot ključno smo zapisali, da bomo zmanjševali maso plač v javnem sektorju za 2 % na leto. In sedaj se sprašujem, ali tisti, ki smo to pisali, ne znamo seštetati, ali smo res govorili na pamet, ali nismo ničesar vedeli, ali smo se hecali, da vse to sedaj rušimo. Ne vem, kako boste razložili tistim, ki jih zastopate, kolegice in kolegi iz dveh sosednjih strank, ki skupaj sedimo, popolno spremembo navedenih načel. Ali je mogoče naše sporočilo lahko tako, da takega rebalansa ne bomo

podprli in da prosimo sindikaliste, naj počakajo na spremembo rebalansa in šele potem gredo v stavko. Stavka je slaba za celotno državo. Zapisali smo tudi, da je zadnja varianta lahko dvig DDV, če bo treba. In če sedaj pogledamo, da imamo predpis – 3 % državnega primanjkljaja do konca leta 2013, se sprašujem, zakaj moramo to narediti konec leta 2012 na tako boleč način. In tisti, ki razlaga, da je predpogoj za razvoj države, za razvoj gospodarstva, da najprej uredimo to varčevanje, to sekanje, to uničevanje, ki je predvideno, potem jaz trdim, da kaj dosti ni delal v gospodarstvu. Ko enkrat nekaj uničimo, ko nekaj postavimo, ko demotiviramo ljudi, potem se vprašajte, kako lahko to naprej zaženemo.

Moj poziv danes je – da, podprli bomo začetek postopka, in to iz dveh razlogov. En razlog je, ker tudi sam verjamem v zlato fiskalno pravilo, ob pogoju štiriletnega razvojnega programa Slovenije in usklajenega rebalansa. Zato sprejemam poziv dobronamerno, ko je rekel včeraj predsednik vlade, da lahko predlagamo dodatne ukrepe. Mi smo pripravljene, če nas bo pozval, včeraj sem pa, kot pravim, to predlog dobil. In drugič, iz spoštovanja do stališč strokovne skupine, ki je predlog Vlade popravila, tako da je tudi za nas sprejemljiv. Opozarjam pa, če bo zapisano, da to pomeni tudi pri nas avtomatično potrjevanje zlatega fiskalnega pravila v ustavi, je moj odgovor "ne". Če bom dobil ta predlagani štiriletni plan proračuna, ki ga je minister Šušteršič obljubil, in če bo razvojno naravnano, bom to z veseljem potrdil. Ampak za izravnalni proračun Republike Slovenije leta 2015 ni vseeno, ali je to na 35 milijard bruto družbenega proizvoda ali je to na 33 milijard ali je to na 40. In jaz si želim, da bi bil na 40 in več milijard. In še enkrat poudarjam, tak rebalans, ki sedaj predvideva, ne varčevanja, ampak, trdim, razslojevanje in uničevanje tega, kar imamo v tej državi, pri nas ne bo dobil podpore. In če se ne bomo uspeli dogovoriti, zato vas še enkrat pozivam, da si preberete tisto pogodbo, ki smo jo podpisali, kjer smo predvideli vse ukrepe, in glasujete po svoji vesti. In če imamo toliko vesti in znanja, da to sporočimo tudi sindikatom, da nam dajo še mesec časa, preden gredo v stavko, preden naredijo škodo, da počakajo, da Državni zbor sprejme, upam, popravljeni rebalans, potem smo veliko naredili.

Jaz se vam zahvaljujem, nisem velikokrat govoril. Bila je zanimiva izkušnja biti v parlamentu, čeprav je trajalo samo dobre tri mesece, ampak veliko sem se tukaj naučil, tudi poštevanke. Še enkrat, hvala lepa. Želim vam dobro delo, želim vam, da odločate po lastni vesti in delujete v dobro države. V takih trenutkih, ko govorimo o razvojni strategiji Slovenije, o proračunu, da pozabimo na strankarske delitve, ampak delamo v korist ljudi. Hvala lepa in srečno vsem skupaj.

/ aplavz/

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

V imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke ima besedo gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala za besedo.

Razmere, v katerih se je znašla Slovenija, niso dobre. Primanjkljaj je lani presegel 6 % BDP. Javni dolg se je povzpел na skoraj 50 % BDP. Denarja ni prav veliko na razpolago, že nekaj let govorimo o kreditnem krču, ki najbolj duši gospodarstvo. Povpraševanje in povpraševanje po naših obveznicah, s katerimi bi financirali preveliko javno porabo, skoraj ni ali pa je cena zanje zelo visoka. Boniteta države se poslabšuje, zato je izposojeni denar čedalje dražji, znesek, ki ga namenjamo za obresti, pa naglo raste. Zaveze, ki smo jih v preteklih letih pošiljali v Bruselj, se do letos niso izpolnjevale in posledično nam grozi še omejitev pravic črpanja evropskih sredstev. Tudi na ostalih področjih podoba ni bistveno drugačna. Za delovanje države že nekaj let zapored porabimo bistveno več denarja, kot ga zberemo. Vsi vemo, da takšno stanje ne more trajati ravno dolgo. Najbolje je, da čim prej opravimo z njim. V naši dvajsetletni zgodovini se ni ravno pogostokrat zgodilo, da smo imeli uravnotežene javne finance. Če se ne motim, se je to zgodilo samo dvakrat. Enkrat v eni od Drnovškovih vlad in leta 2007 v zadnjem polnem letu mandata Janševe vlade. Vsa ostala leta smo poslovali s primanjkljajem. Večkrat pa se je vzdržel primanjkljaj izkazoval tudi z uporabo raznih nestandardnih računovodskih trikov in raznih drugih potez. Dosedanji poskusi, da bi se omejila javna poraba, niso bili uspešni. Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke je v prejšnjem mandatu, leta 2010 in 2011, dvakrat predlagala zakon o javnofinančni odgovornosti, s katerim je poskušala doseči omejitve proračuna. Takrat je bil še primeren čas za obsežnejše razprave, ker je bilo takrat tudi bistveno več rezerv v okviru pakta stabilnosti. Tedaj bi nam tudi zunanje okoliščine in tudi zunanji vzori pomagali, če bi jim le sledili, da bi se pridružili evropskemu vlaklu in zamejili našo prehitro rastočo javno porabo. Ta je bila popolnoma neskladna z gibanjem bruto družbenega proizvoda, ki je v tistem obdobju najbolj padel v slovenski zgodovini. Če bi takrat tisti zakon SDS sprejeli, bi bili med prvimi ali celo prvi v okviru Evropske monetarne unije, ki bi to uredili na takšen način. Žal tedanja politika ni uspela najti konsenza, morda je mislila, da največja opozicijska stranka ni tista ali ni bila tista, ki bi imela pravico omejevati koalicijo. Morda ni bilo tudi potrebe, ker se je takrat razmeroma lahko zadolževalo, ker smo tedaj še dobro kotirali v evropskih političnih in finančnih obeh in ker je bila pozornost Evropske unije in Evropske monetarne unije usmerjena na druge države, na Irsko, Islandijo, Portugalsko, Italijo, Grčijo in še kam. Tedaj bi lahko, če bi se tako odločili, prišli do zakonske rešitve. Rezi, ki bi bili

potrebni za uveljavitev oziroma izpeljavo takšne rešitve, kot smo jo predlagali, ali podobne rešitve, ki bi jo lahko predlagal tudi kdo drug, bi bili mnogo manj boleči tudi za sindikate, za prejemnike številnih transferjev iz državnega proračuna in tudi več časa bi imeli na razpolago, da bi te stvari dorekli. Pred nami je zdaj nov poskus. Vlada predlaga, da po vzoru mnogih držav, to pravilo zapišemo v najvišji akt države – v ustavo. Za razliko od prejšnjega mandata pa je čas, ki nam je na razpolago, bistveno bolj omejen. Tokrat moramo to pravilo in ukrepe, s katerimi bomo opozorili Evropsko unijo in finančne trge, sprejemati v časovni tiski, in ni veliko časa ne znotraj slovenske politike ne v dialogu s socialnimi partnerji, da bi ta pogajanja izvajali. Tokrat je vlada predložila predlog ustavne spremembe, tako imenovani regola d'oro, zlato pravilo, in opozicija je tista, v nasprotju s prejšnjim mandatom, ki bo odločila, ali bo podprla te omejitve in čvrsta pravila proračunskega obnašanja, proračunskega delovanja tej in katerikoli naslednji vladi. Opozicija je tudi v precej lažji situaciji kot koalicija, ki mora takoj predlagati nepopularne ukrepe, veliko jih je sicer že, in prevzeti večino javnomnenjskih, političnih in tudi drugih posledic. Ključni cilj tega pravila je, da se vzpostavi dolgoročno makroekonomska stabilnost, da se dolgoročno uravnotežijo javne finance, da se v letih nadpovprečnih dosežkov ustvarijo zaloge, ki se porabljajo v slabših letih oziroma v letih krize, da se s tem blaži ostrina valov v krizi in da se brzdajo apetiti v času buma oziroma v času, kot radi pravimo, debelih krav, da se tedaj, ko gre državi dobro, ustvari presežek, da se da nekaj na stran, da si pripravi neka oblika finančne zaloge, ki se bo lahko koristila takrat, ko se bodo razmere zaostriale, država pa bo lahko intervenirala in črpala te rezerve za pokrivanje največjih težav na raznih področjih.

V tem postopku obravnave vladnega predloga je treba izreči pohvalo tudi ekspertni skupini, ki je imela na razpolago relativno malo časa za obravnavo vladnega predloga in tudi za pripravo stališč za začetek postopka za spremembo 148. člena Ustave. Ker je bilo časa malo, se najbrž niso obdelali prav vsi vidiki tega vladnega predloga, in prav to morda kakšnega poslanca ali poslansko skupino navdaja s skepsjo. Morda se zato tudi pojavljajo nekateri pomisleki glede dinamike sprejemanja tega pravila. Eni bi še nekoliko vlekli, razpravljali, morda preigravali, drugi, med te sodi tudi Slovenska demokratska stranka, pa menimo, da je to ustavno omejitev treba sprejeti čim prej. Čeprav bi si kot največja koalicijska stranka pri izvajanju politik želeli bolj proste roke in čeprav bo sprejem tega pravila prav tej koaliciji prinesel največje probleme, se zavzemamo za to, da v dobro države to spremembo ustave sprejmemo v najkrajšem času. Vnos tega pravila v ustavo bi po logiki stvari morala favorizirati opozicija, saj gre za začetek mandata koalicije, v katerem bosta, kot sem že povedal, vlada in njena

koalicija nosila glavno breme izvedbe te ustavne rešitve in tudi posledice, nekatere se že napovedujejo v naslednjih tednih. Zavedamo se, da vsaka rešitev poleg dobrih prinaša tudi kakšno možno stransko posledico. Najbrž tudi ta. Vendar če hočemo zaustaviti pogrezanje stavbe, ki si ji reče države, moramo poseči v temelje, pri čemer lahko nastane tudi kakšna posledica na fasadi. Vendar če hočemo rešiti hišo, je temelj treba učvrstiti takoj. Posledice na fasadi lahko rešujemo tudi kasneje. Tako je tudi v primeru tega fiskalnega pravila. In tu smo v podobni situaciji. Nekaj stranskih posledic zagotovo bo, vendar bodo te neznatne v primerjavi z osnovnim namenom, z ureditvijo finančne situacije. Zavedati se tudi moramo, da v vsakem, tudi najboljšem sistemu ali gospodarski družbi obstajajo rezerve. In vsaka dobra gospodarska družba poskuša te rezerve najti, jih poiskati, da dobi konkurenčno prednost. In fiskalno pravilo je ena od dobrih poti pri iskanju teh rezerv v delovanju države. Upam, da bomo, če bomo to spoznali, to fiskalno pravilo potrdili, sprejeli in s tem omogočili državi, da koristi svoje konkurenčne prednosti.

V poslanski skupini bomo predlog spremembe 148. člena Ustave sprejeli, podprli tudi zato, ker želimo pospešeno pristopiti k odpravi posledic nakopičenih zamud iz preteklih let. Upam pa, da bo v nekaj mesecih po sprejetju tega pravila, rebalansa in tudi drugih spremljajočih ukrepov prišel tudi odziv finančnih trgov, ki bo izboljšal boniteto države in njenih institucij in da bo nekaj deset milijonov evrov pričakovanih učinkov iz izboljšanja bonitete ohranilo tudi kakšno pravico več na družinskem ali socialnem področju. Kot rečeno, mi bomo ta predlog podprli. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

V imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov gospod Janko Veber.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo. Lep pozdrav tudi v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov!

V naši poslanski skupini menimo, da se danes srečujemo z najpomembnejšo odločitvijo v tem mandatu. Državni zbor lahko samo enkrat odloči o tem, ali začne postopek za spremembo ustave na temo fiskalnega pravila. Če ta sklep ni sprejet se, v tem mandatu Državni zbor o tem ne bo več opredeljeval. Torej smo pred izjemno pomembno odločitvijo in šele sprejetje tega sklepa pozneje v nadaljevanju omogoča razpravo tudi o stališčih strokovne skupine, ki jo je oblikovala Ustavna komisija, in seveda tudi o glasovanju o teh stališčih, s čimer se omogoči priprava ustavnega zakona, ki je potem tudi podlaga za spremembo samega zakona in pozneje še zakona za izvedbo fiskalnega pravila v praksi. Pri tem želimo opozoriti na dejstvo, ki je bilo še posebej izpostavljeno včeraj na Ustavni komisiji s strani članov strokovne skupine, ki je menila, da je vendarle potreben dodaten

premislek, preden se sprejme tako pomembna in usodna odločitev. Opozorjeno je bilo tudi, da je sprememba ustave možna, če se razvije daljša razprava, predvsem strokovna razprava in tudi v okviru pogodbe pakta o stabilnosti, ki govori o tem, da je po ratifikaciji v Državnem zboru mogoče uveljavi takšno pravilo do konca leta 2013 in se uporablja pri pripravi proračunov za leto 2014, kar govori o tem, da je tudi ta pogodba o paktu stabilnosti bila s to vsebino zapisana z zavedanjem, da je potreben trezen premislek pred dokončno odločitvijo, na kakšen način se lahko fiskalno pravilo v Sloveniji sprejema. Pri tem želimo opozoriti, da smo v tem mandatu enkrat že odločali o tako imenovanem fiskalnem pravilu. To pravilo je bilo zapisano v Zakonu o javnih financah, ki ga je predložila prejšnja vlada, z zavedanjem, da je treba pristopiti k zmanjševanju porabe in spodbujanju gospodarske rasti in čimprejšnji uravnoveženosti javnih financ v Sloveniji. Žal je bil ta zakon gladko zavrnjen v Državnem zboru v tem sklicu in lahko tudi rečemo brez kakšnih obširnih pojasnil, zakaj se je to sploh zgodilo. In zaradi tega je tudi iz izkušenj, ki jih imamo skozi dobre rešitve, ki so bile predlagane v zadnjih treh letih, da se razmere v Sloveniji uredijo na tem področju, da se je vse to spremenilo v tistem trenutku, ko so te rešitve padle na referendumih, in da se je vse to zgodilo vsaj po mogoče našem upanju, da je temu bilo tako zaradi premajhnega razmisleka tistih političnih strank, ki so takrat te referendume podpirale in, upam si reči, tudi premajhnega razmisleka sindikatov oziroma socialnih partnerjev, ki so sodelovali v pogajanjih z vlado o tem, ali so ti ukrepi potrebni ali ne. Časovna dimenzija odločanja in razumevanja neke odločitve je včasih usodna. Tudi današnja odločitev o tem, ali se bo začel postopek za spremembo ustave v Državnem zboru ali ne, je po našem mnenju usodna, zato menimo, da bi vendarle bilo treba ob razpravi, ki bo sledila, si vzeti premislek in preložiti odločanje o tem, ali se začne sprememba ustave na današnji seji ali mogoče po dogovoru na enem od naslednjih terminov. Zaradi dosedanjih izkušenj in zavedanja o usodnosti te odločitve tudi na včerajšnjem odločanju o sklicu današnje izredne seje nisem glasoval za to, da se seja skliče že danes, kajti resnično menimo, da je ta razmislek ključen za razumevanje tako potrebnosti te odločitve kot tudi mogoče razlage, ali je ustava tisti edini možni način, v katerega lahko posežemo, da dosežemo te tako nujne in usodne odločitve za nadaljnji razvoj Slovenije.

Naše ravnanje v poslanski skupini bo sledilo razmišljanju o tem, ali ne bi vendarle si veljalo vzeti še nekaj več časa, preden se odločamo o tem, da se začne postopek za spremembo ustave. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

V imenu Poslanske skupine Državlanske liste ima besedo mag. Katarina Hočevar.

MAG. KATARINA HOČEVAR (PS DLGV): Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem tudi v imenu Državlanske liste!

V obdobju samostojne Slovenije smo ustavo kot najvišji pravni akt spreminjali petkrat, na zadnje leta 2006. Bil je tako čas osamosvojitve, čas rasti in čas, ko smo se vključevali v mednarodne integracije. Danes pa se nahajamo v času, ki terja od politike odločitve, ki bodo prekinile prakso prenašanja bremena dolgov na naše otroke. Danes s podporo spremembah 148. člena Ustave začinjamo prvi korak do cilja na poti uravnoveženih javnih financ, ki naj bi bil dosežen leta 2015. V Državlanski listi smo mnenja, da so uravnovežene javne finance v nacionalnem interesu. Slovenija je žal med tistimi državami, ki gospodarsko in finančno krizo ni dočakala z zdravimi javnimi financami. In kje smo danes? Slovenija beleži 6 % primanjkljaj. Javni dolg je ob koncu leta 2011 znašal 47 % BDP. Za obresti bomo letos plačali 700 milijonov evrov. Smo se pa kot država v okviru pakta stabilnosti zavezali, da bo naš primanjkljaj leta 2013 padel pod 3 % BDP. Zaradi navedenega je dejstvo, da potrebujemo zavoro pri omejevanju javne porabe in ta zavora bo med drugim tudi umestitev zlatega fiskalnega pravila v našo ustavo.

V nasprotnem primeru bomo v okviru evropskih institucij izpostavljeni kot ena redkih držav, ki na tem področju ni izvedla ustreznih ukrepov. Če želimo na svojem še biti sami gospodar, je med drugimi ukrepi eden pomembnejših tudi sprememba ustave, ki ji danes odpiramo vrata. V Državlanski listi podpiramo začetek postopka za spremembo 148. člena Ustave, ker menimo, da našim državljanom prinaša stabilno okolje in da ji s tem dajemo možnost trajnostnega razvoja in da dajemo pozitiven signal zunanjemu okolju. S tem bodo naši stroški zadolževanja nižji in to je tudi pot k okrepanju gospodarstva.

Poslanci Državlanske liste bomo danes glasovali za začetek postopka za spremembo ustave in verjamemo, da bo strokovna skupina, ki je bila za ta namen oblikovana, pripravila končni predlog besedila spremembe ustave na način, ki bo ustrezno vrisal način izvedbe fiskalnega pravila v praksi.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

V imenu Poslanske skupine DeSUS ima besedo gospa Marjana Kotnik Poropat.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Lepo pozdravljeni vsi prisotni! Gospod predsednik!

Poslanska skupina DeSUS bo podprla predlog sklepa za začetek postopka za spremembo 148. člena Ustave Republike Slovenije v prepričanju, da je vreden še en resen razmislek, ali so utemeljeni razlogi in pomisleki nekaterih, predvsem v opoziciji, da se predlog ne sprejme in da ne dobi potrebne

dvotretjinske večine v Državnem zboru. V Poslanski skupini DeSUS bi namreč želeli poudariti, da razprava o tem, ali je, poudarjam, potrebna načelna uvedba uravnoteženja javnih financ, tako imenovano fiskalno pravilo z namenom omejitve dolgoročnega zadolževanja naše države, poteka na strokovni ravni že nekaj časa, z zametki praktično že od trenutka, ko je naše blagostanje načela vsesplošna gospodarska finančna in družbena kriza. Da posledice te krize žal še vedno niso odpravljene, slovenski javnosti ni sporno, saj jih vsakodnevno občutimo vsi državljanke in državljani. O odpravi teh posledic govorimo že nekaj let. Sprejeti so bili številni, eni bolj, drugi manj učinkoviti, ukrepi, ki naj bi zajezili udarce te krize. Ker učinek dosedanjih prizadevanj ni zadosten, v Poslanski skupini DeSUS menimo, da je uvedba fiskalnega pravila prava pot za zajezitev proračunskega primanjkljaja in javnega dolga. Predlog je podprla tudi posebna strokovna komisija pravnih in ekonomskih strokovnjakov, ki je bila ustanovljena pri Ustavni komisiji Državnega zbora. Njihovih argumentov za podporo na tem mestu ne bom ponavljala, saj so celovito in podrobno predstavljeni v mnenju o predlogu za začetek postopka za spremembo ustave, ki sta ga dne 10. aprila na seji Ustavne komisije predstavila poročevalca strokovne skupine.

Naj zaključim z ugotovitvijo. Po prepričanju Poslanske skupine DeSUS je odločitev za umestitev fiskalnega pravila v ustavo prava odločitev. Zato to odločitev podpiramo in apeliramo na vse tiste, ki morda še imate pomisleke glede podpore tej odločitvi, da resno razmislite o tem, ali želite, da se naša država čim prej izkoplje iz krize, da pustimo za seboj vse slabo, kar so prinesla zadnja leta, ter da se določi ustrezen obseg in struktura javne porabe. Če je odgovor da, potem nima nihče resnega razloga za to, da predloga za spremembo 148. člena Ustave z vpisom fiskalnega pravila ne bi podprl.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

V imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke ima besedo gospod Mihael Prevc.

MIHAEL PREVC (PS SLS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovani minister, spoštovani poslanke in poslanci!

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke močno upamo, da bomo danes naredili ta prvi korak k spremembi ustave v želji po dolgoročni uravnoteženosti javnih financ in posledično zagotavljanju finančne stabilnosti naše države. Čeprav bi si mogoče kdo mislil drugače, pa ne gre za enostavno materijo, kar se je izkazalo prav v postopku za spremembo ustave. Dejstvo je, da se z načelno vsebino strinjamo vsi, težave pa se pojavijo v izvedbi oziroma pri načinu, kako to zapisati kot ustavno določbo, ki bo dejansko imela učinek, ki si ga vsi

želimo. Zato danes, ko gre v bistvu samo za potrditev postopka za spremembo ustave in bomo izvedbeni zakon sprejemali šele v nadaljevanju, v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke ne pričakujemo zapletov, saj bo priložnosti za razpravo o sami vsebini še veliko.

Toda danes bi zaradi aktualnosti teme v Slovenski ljudski strani vseeno poskusili orisati zadevo v bolj laičnem tonu, tako da bo lahko prav vsak državljan brez težav razumel, zakaj je za Slovenijo že na podlagi zgodovinskih okoliščin bistvenega pomena, da se v ustavo vpiše tako imenovano zlato oziroma fiskalno pravilo.

Za popolno razumevanja koncepta, ki ga danes uvajamo, se je treba nekoliko poglobiti v ekonomsko zgodovino naše države. Ko je Slovenija takoj po osamosvojitvi doživela neke vrste ekonomski šok zaradi izgube tradicionalnih trgov skupne jugoslovanske države, smo morali ob tem izpeljati še temeljito reorganizacijo opešanih gospodarskih družb in hkrati sanirati tudi bančni sistem. Navkljub temu razmeroma visokemu finančnem strošku je Sloveniji že leta 1993 uspelo javne finance uravnotežiti do te mere, da primanjkljaja, torej minusa v proračunu nismo izkazali. Tako je vse do leta 1997 naš državni aparat porabil približno toliko denarja, kot ga je tudi ustvarilo naše, takrat še vedno šibko, gospodarstvo. Že v letu 1997 so državne bilance začele izkazovati rahel primanjkljaj in v nekih normalnih okvirih smo ga izkazovali vse do leta 2007. Čeprav je bila gospodarska rast razmeroma stabilna in mogoče niti ni bilo razlogov, da proračunski prihodki in odhodki niso bili povsem izenačeni, pa resnici na ljubo ta primanjkljaj ni bil problematičen. Kot rečeno, slovensko gospodarstvo je izkazovalo solidne stopnje rasti, sanacija javnega dolga ni bila problematična. Naj bo povsem jasno, tu govorimo izključno o ekonomskih statističnih podatkih. Kaj se je dogajalo na področju strukturnih sprememb v gospodarstvu oziroma poteku tranzicije, prestrukturiranja in podobno, pa je že povsem druga zgodba, ki niti ni tako svetla. Toda glede na gole podatke smo imeli javne finance v popolnosti pod nadzorom. V letih 2007 in 2008 smo se tudi vkrcali na vlak svetovne gospodarske ekspanzije, ki smo jo izkoristili tudi v Sloveniji. Čeprav primanjkljaja v proračunu ni bilo, pa se danes vsi zavedamo, da je bila takrat izvrstna priložnost, da bi ustvarili konkreten presežek, ki bi v kriznih časih, torej danes, prišel še kako prav. Takšni časi so sledili zelo hitro. Sesutju borznih trgov konec leta 2008 je sledila v letu 2009 tudi resna gospodarsko-finančna kriza. Verjetno bi že takrat morali ukrepati oziroma v Slovenski ljudski stranki smo prepričani, da bi že takrat morali resno razmišljati o ukrepih tudi na področju odhodkovne strani proračuna oziroma konkretne racionalizacije določenih postavk, ki za reševanje krize niso bistveni. Sprejeti bi morali tudi marsikaterega od varčevalnih ukrepov, ki so

danes na mizi, kajti naš padec bruto domačega proizvoda je bil eden večjih v Evropi, in povsem jasno je bilo, da to pomeni tudi začasno znižanje standarda v državi.

Ne bom se spuščal v polemike in sodbe o tem, kaj se je dogajalo zadnja tri leta, znano pa je, da smo javni dolg podvojili. Uspelo nam je sicer začasno ohraniti življenjski standard, vendar tudi za ceno manjšanja gospodarske konkurenčnosti, še bolj problematične strukture gospodarstva in kar je najpomembnejše, za ceno veliko bolj negotove prihodnosti.

Drugi problem, ki napeljuje k nujnosti sprejema fiskalnega pravila, je javni dolg in omejena možnost dodatnega zadolževanja. Tudi tu Slovenija ni imela prav nobenega vpliva na svetovno dogajanje v svetu, svetovnih finančnih trgov. Svetovna gospodarska kriza, ki je predvsem dolžniške narave in ne sodi v tipičen okvir gospodarskih ciklov, je povzročila vsesplošno nezaupanje. Nezmožnost plačevanja svojih dolgov nekaterih držav pa je to nezaupanje na svetovnih finančnih trgih še poglobila. Kako se to odrazi v praksi? Preprosto. Cena izposojenega denarja se poveča in stroški odplačevanja našega dolga so močno narasli. V sedanjih razmerah bi bilo veliko težje odplačevati že dolg iz leta 2008, ko je znašal dobrih 23 % našega bruto produkta. Danes, ko pa je ta številka 2-krat tolikšna, so ti stroški še toliko večji. Pojavi pa se še dodaten problem: vsako novo zadolževanje je zadolževanje pod neugodnimi pogoji. Če konkretiziram, že v letu ali dveh se lahko zgodi, da bo Slovenija izključno za obresti plačevala milijardo evrov ali več kot desetino celotnega proračuna. In kaj se zgodi, ko država ne more več izpolnjevati svojih finančnih obveznosti oziroma ji nihče ne želi več odobriti dodatnega posojila: takrat izgubi fiskalno neodvisnost. Za tisti prepotrebni denar, ki ga potrebuješ za normalno funkcioniranje države, zamenjaš možnost lastnega oziroma samostojnega odločanja, bodisi gre za kriznega posojilodajalca, kot je to Evropska komisija, bodisi za Mednarodni denarni sklad ali pa kakšno drugo institucijo. Posojilodajalec namreč postavi jasne pogoje, tudi takšne, koliko znižati plače v javnem sektorju, koliko znižati socialne transferje, koliko znižati pokojnine in koliko vse ostale dodatke. To, žal, ni ustrahovanje s strani vladne koalicije, to je scenarij, ki se dogaja ne samo v Grčiji, ki je skrajni primer skorajšnjega bankrota. Ta pritisk in takšne zahteve s strani tujine so občutile že številne države sveta, potem ko so potrebovale sveža finančna sredstva. Slovenija zaenkrat še ni v takšni situaciji. Seveda pa imamo primere držav, ki so se odgovorno vedle do svojih financ. Tako ima danes Estonija obseg javnega dolga samo nekaj preko 6 %. Tako ima njihova politika danes prav vse vzvode, da z dodatno zadolžitvijo države močno poseže v domače gospodarstvo in ga s finančnimi injekcijami, projekti, državnim vlaganjem dodatno spodbudi in zažene gospodarski cikel, ravno to, kar bi si pravzaprav

želeli tudi mi v naši državi. Toda, kot rečeno, Estonija je v popolnoma drugačnem položaju, kot je danes Slovenija. Estonija je v zadnjih 20 letih ustvarjala presežke, ki jih danes lahko koristi. Ne glede na to, da naš javni dolg ni med višjimi v Evropi, je vse preveč tvegano za prihodnost naše države, da bi nadaljevali z njegovim poviševanjem. In tu pride na vrsto ustavno fiskalno pravilo izravnane proračuna. Zapis fiskalnega pravila v Ustavo Republike Slovenije rešuje situacijo iz preteklosti, o kateri sem pravkar govoril in s katero sedaj že imamo izkušnje. Zavezuje nas, da v času visoke gospodarske rasti mislimo naprej, predvidevamo prihodnje izdatke in ustvarjamo presežke ter se razdolžujemo, torej nižamo javni dolg. Slovenija je preprosto tako vpeta v svetovne trge, ima tako izvozno usmerjeno gospodarstvo, da smo odvisni tudi od ekonomskega dogajanja ostalih gospodarstev. Naša dolžnost je, da se temu prilagodimo, saj bodo krize sledile tudi v prihodnosti in takrat moramo biti na njih tudi ustrezno pripravljeni.

S tem fiskalnim pravilom želimo vzpostaviti tudi občutek odgovornosti vsakokratne vladajoče politike do javnih financ. Ne danes, temveč tudi čez 10 let, kdorkoli bo vodil to državo, se bo moral zavedati, da finančno stanje te države ni igrača in da to ni vprašanje enega mandata. Na ta način tudi omejimo prakso prenašanja bremen na prihodnje rodove. Sliši se sicer birokratsko, toda naši otroci danes nimajo prav nobene možnosti, da bi se preko demokratičnega procesa odločali o dolgu, ki ga dejansko z vsakim zadolževanjem tudi prevzemajo. V Slovenski ljudski stranki želimo prevzeti odgovornost že danes in smo prepričani, da je to tista prava rešitev. Seveda jo je treba ustrezno zapisati tudi v ustavo, vendar o načelni vsebini ni dvoma. Vse ostalo naj opravijo ekonomski in ustavnopravni strokovnjaki.

V Slovenski ljudski stranki smo pripravljeni na takšne in drugačne prilagoditve končnega besedila izvedbenega zakona, vse dokler bo vsebina sledila omenjenemu cilju, ki je dolgoročna stabilnost in uravnoveženost javnih financ Republike Slovenije. Zato bo Poslanska skupina Slovenske ljudske stranke glasovala za omenjene ustavne spremembe. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

V imenu Poslanske skupine Nove Slovenije ima besedo mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Spoštovani kolegi in kolegi, lepo pozdravljeni!

Ne nameravam se ukvarjati s tem, kaj je nekdo v preteklosti predlagal in česa ni sprejel. Bolj me zanima, kaj bomo mi v danem trenutku in v konkretni situaciji storili in naredili. Pri zlatem fiskalne pravilu gre za koncept uravnoveženih javnih financ, za koncept, da porabimo toliko, kot zberemo, in čisto nič drugega. Kako pa dosežemo te uravnovežene javne finance, o tem pa zlato fiskalno pravilo ne

govori. Možnosti za uravnoteženost proračuna so seveda različne. To je stvar konkretnih ekonomskih politik. Nekateri se bolj ukvarjate s prihodki, drugi bolj z odhodki. To ni stvar zlatega pravila, ampak kot rečeno, to je stvar ekonomskih politik. Če sem še nekoliko bolj plastičen, bi rekel, zlato pravilo v prometnem smislu govori o tem, da smo se dogovorili, da bomo čez naselje vozili 50 kilometrov na uro. Ne govorimo pa o tem in ne predpisujemo, ali se bomo vozili s kolesom, z motorjem, z avtomobilom ali tovornjakom. Verjamem, da imate številni glede tega tako imenovanega zlatega fiskalnega pravila pomisleke. Velikokrat ste izpostavljali in govorili predvsem tri stvari: da je to institut, s katerim naj bi preprečili referendum, da so te stvari tako ali tako že zapisane v zakonodaji in da je hitenje problematično.

Kar zadeva prepovedi referendumov. Mislim, da so včeraj na Ustavni komisiji in tudi večkrat ustavni pravniki zelo jasno povedali, da se zlatega pravila ne da in ne more razlagati kot instituta, s katerim bi preprečili referendum. To enostavno ne gre. Mislim, da en argument vsaj na tej strani odpade.

Naslednja stvar, nekateri govorite, recimo včeraj je to izpostavila kolegica Kociper na Ustavni komisiji, da se stvari že omejujejo v obstoječi zakonodaji. Če so že v obstoječi zakonodaji omejene, potem jaz ne vidim prav nobenega strahu in nobenega razloga, da ne bi te stvari zapisali še v ustavo. Nekateri kolegi, zlasti kolegi iz SD, so izpostavili, da je problematično hitenje pri uvajanju zlatega pravila. Hiti se zaradi tega, ker ima to hitenje konkretne javnofinančne učinke. Ta jasen signal, ki bi ga lahko dali, pomeni, da mi kredita ne najemamo po pet oziroma sedem odstotnih obrestih spet po tri oziroma štiri, kar v končnem smislu lahko pomeni, da prihranimo od 50 do 100 milijonov evrov, kar pa niso majhni zneski. Kar na drugi strani spet pomeni, da bomo morali pri drugih stvareh toliko manj stiskati oziroma toliko manj zategovati pas.

In še eno sporočilo, ki bi ga slovenski javnosti dali, ko bomo to zlato pravilo zapisali v ustavo, je, da se je slovenska politika sposobna dogovoriti in uskladiti, ko gre zares. To se mi zdi zelo pomembno. Če je bila naša politika to sposobna leta 1990 in 1991, jaz ne vidim razloga, zakaj kaj takšnega ne bi bili sposobni tudi leta 2012. In to je odgovornost nas vseh.

Mislim, da ni treba posebej ponavljati, da bo Nova Slovenija začetek in tudi samo spremembo 148. člena slovenske ustave podprla.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

V imenu Poslanske skupine italijanske in madžarske narodne skupnosti gospod Göncz László.

DR. LÁSZLÓ GÖNCZ: Hvala lepa, gospod predsednik, tudi za madžarski način izgovorjave

imena. Spoštovane kolegice in kolegi, spoštovani gospod minister!

Že v času prvega konkretnega pogovora uravnoteženosti javnih financ na ravni predsednikov političnih strank smo v naši poslanski skupini izrazili pripravljenost za konstruktivno sodelovanje pri ustavnopravni rešitvi tega vprašanja. Glede na sprejete skupne obveznosti v okviru Evropske unije tudi s strani Republike Slovenije, nam je jasno, da omejevanje javne porabe s tako imenovanim zlatim fiskalnim pravilom je izziv časa, ki mu je treba slediti. Ker je prvi korak pri tem v okviru načina, za katerega smo se v skladu s smernicami strokovne skupine v okviru Ustavne komisije odločili, sprememba 148. člena Ustave Republike Slovenije, smo mnenja, da je predlog Vlade za začetek postopka za spremembo omenjenega člena Ustave Republike Slovenije primeren, zato bova omenjeni predlog tudi podprla.

Nedvomno se v zvezi z uvedbo zlatega fiskalnega pravila upravičeno pojavlja veliko vprašanj, vendar je verjetno upravičena tudi ugotovitev, da racionalno samoomejevanje družbe žal še ni zaživel oziroma brez zakonskih omejitev praviloma trošimo več, kot ustvarjamo. Na osnovi dosedanjih razprav je nedvoumno, da se vsi zavedamo velike odgovornosti, ki jo sprejemamo s spremembo 148. člena Ustave, zato smo tudi v naši poslanski skupini mnenja, da bo samo sprejetje ter priprava, uskladitev in sprejetje izvedbenega zakona še posebej pomembna naloga. Upajmo, da bomo s pomočjo omenjene strokovne skupine našli pravilno obliko implementacije zlatega fiskalnega pravila v zakonsko materijo, predvsem pa si želimo, da bo zakon vsebinsko primerno determiniral občutljiva področja koriščenja javnega denarja kot tudi ostala vprašanja, vključno z izjemami, ki pogojujejo oblikovanje prihodkovne strani državnega proračuna ter ostalih vsebin v zvezi s tem.

O celoviti problematiki predlagane ustavne spremembe bi se lahko veliko govorilo, vendar menim, da je danes naša najvažnejša naloga, da s čim večjo podporo naredimo prvi korak, k čemur tudi midva zagotavljava svoj prispevek. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi razprava poslank in poslancev. Prvi se je k besedi prijavil mag. Borut Ambrožič, vendar bo namesto njega razpravljala gospa Maša Kociper, za njo pa gospod Borut Pahor.

Prosim, gospa Kociper.

MAŠA KOCIPER (PS PS): Hvala lepa, predsedujoči.

Nekateri bomo žal morali zapustiti sejo Državnega zbora zaradi nujnih obveznosti v mestni občini, zato nekoliko sprememb v vrstnem redu. Začela bi pa s tem, da se zdaj

verjetno že prav vsi v Sloveniji zavedajo kritičnosti položaja zadolženosti države in pomembnosti uravnoveženih javnih financ in uravnoveženega proračuna. Seveda se tega zavedamo tudi v Pozitivni Sloveniji. O tem smo govorili že veliko pred tem, ko je postala aktualna debata o fiskalnem paktu in dogovor v vili Podrožnik. Pomembne so uravnovežene javne finance, pomemben je uravnovežen proračun, vendar želimo poudariti, da vnos fiskalnega pravila v ustavo nikakor ne pomeni čarobne paličice, ki bo razrešil vse naše probleme. Govorjenje o tem, da bo z vnosom fiskalnega pravila v ustavo Slovenija izšla iz finančne krize, da se bo dvignil ugled države v mednarodni javnosti, da se bodo konsolidirale državne finance in da se bo preprečilo pogrezanje države, je zato pretirano. In tudi pretirana teatralnost in zgodovinskost tega trenutka ni primerna, kajti govorimo šele o začetku postopka spreminjanja ustave.

Glede na vse povedano in glede na to, da je pa vendar fiskalni pakt predlagan s strani Evropske unije, pa smo v Pozitivni Sloveniji že ves čas naklonjeni temu, da se začne postopek spremembe ustave in da se znotraj tega postopka opravi poglobljena razprava o tem, kakšne so dejanske posledice vnosa fiskalnega pravila v ustavo.

V Sloveniji se je veliko v preteklosti debatiralo o ustavnih spremembah, zlasti v povezavi s spremembo referendumske ureditve, Ustavnega sodišča in podobno, še nikoli pa o tej zelo zahtevni ustavnopravni materiji. Tudi v Evropski uniji je držav, ki so to fiskalno pravilo že vnesle v ustavo, malo, zato je o posledicah take ureditve preuranjeno govoriti oziroma o tem še nimamo dovolj podatkov. Vse, kar si želimo v Pozitivni Sloveniji, je, da s spremembo ustave najvišjega pravnega akta v državi ne hitimo, kajti kakršnekoli so besede ali črke zapisa, pomenijo v tako visokem pravnem aktu pomembne posledice za pravice in dolžnost državljanov in pomembno vplivajo na izvrševanje zakonov od ustave naprej.

Pri tem bi vendarle še enkrat poudarili, da je fiskalno pravilo na nek način že vpeljavano v našo zakonodajo in da bi ga bilo mogoče upoštevati že do sedaj. Ampak prav tisti, ki so to pravilo, vpeljavano v zakonodaji, doslej ignorirali na nek način, se sedaj najbolj prizadevajo za vpis v ustavo. V redu. Če bo to pomagalo, da se vsi skupaj bolj držimo tega načela uravnoveženosti javnih financ, če bo to odločevalcem in politikom pomagalo, da sedaj zares začnejo spoštovati zakon, smo za to tudi v Pozitivni Sloveniji. Vendar gre pri tem resnično samo za simbolično vrednost tega sporočila in za pomemben signal, da bo odslej naprej pa slovenska politika uravnoveženost proračuna spoštovala in ravnala v skladu z že zapisano zakonodajo.

Ne glede na to, je treba vpis tega zlatega pravila ustavnopravno preveriti z različnih vidikov. Najpomembnejši je ta, da ima

posledice tudi na 50. člen Zakona o ustavi, ki govori o pravici do socialnega varstva. Treba je torej povedati, ali bo vpis zlatega pravila posegel v določene pravice, ali bo pri tehtanju teh dveh vrednot v ustavi imelo zlato pravilo prednost ali ne. Zato v Pozitivni Sloveniji ves čas prosimo tudi za konkretne ocene in prognoze o tem, kakšni bodo direktni finančni učinki in kakšne bodo direktno posledice vpisa. Predloženi rebalans proračuna nam kaže, da je rebalans v letu 2015 kljub zlatemu pravilu še bolj negativen, kot je ta v letu 2012. Če je to, kar bomo dosegli z zlatim pravilom, je vprašanje, če gremo po pravi poti, in je treba to v postopku spremembe ustave še posebej proučiti.

Nadalje se vedno znova in znova sprašujemo, zakaj to hitenje. Zakaj je imela strokovna komisija tako malo časa za razpravo, zakaj je bilo treba sejo Državnega zbora razpisati že za danes, torej izredna seja en dan po seji Ustavne komisije. Fiskalni pakt nas k temu ne zavezuje, to smo vsi že večkrat poudarili. Kaj je torej vzrok za to, nam še vedno ni jasno. Če je to res to, da bi radi onemogočili referendum na rebalans proračuna oziroma na zakonodajo, vezano na reforme, potem seveda tega v Pozitivni Sloveniji nikakor ne moremo podpreti. Kot smo že rekli, nekorektno je, da stranke, ki si v ustavni proceduri ne prizadevajo za spremembo referendumske zakonodaje, želijo, da bi se to obšlo, po drugi strani, pri čemer imam tudi sama pomisleke o tem, da bi tako fiskalno pravilo lahko resnično onemogočilo referendum, vendar konec koncev bo o tem odločilo Ustavno sodišče. Tudi če je hitenje z vpisom zlatega pravila razlog za to, da bomo za kakršenkoli predlog sindikatov ali kakršenkoli amandma opozicije lahko rekli: "Žal, ne bo šlo, zlato pravilo vam odslej to onemogoča." Verjetno to ni prava pot. Poudarjamo, v Pozitivni Sloveniji pozdravljamo poglobljeno strokovno debato o tem, kaj pomeni vnos zlatega pravila, pozdravljamo stališča strokovne skupine, ki je že opozorila na to, da je bil vladni predlog v nekaterih elementih neprimeren in si želimo, da bi si vsi skupaj vzeli čas, da bomo po opravljeni razpravi v zvezi s tako pomembno odločitvijo, kot je sprememba ustave, lahko politično korektno in iz politične odgovornosti sprejeli pravo odločitev, ali sta ta sprememba in način, na katerega smo se je lotili, primerna ali ne. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.
Besedo ima gospod Borut Pahor.

BORUT PAHOR (PS SD): Spoštovani, gospod predsednik, kolegi in kolegi!

Izjemoma bi se s tega mesta kot poslanec Državnega zbora rad obrnil proti tistemu delu javnosti, ki zaupa praviloma mojim presojam. Moja presoja v tem trenutku je, da je začetek postopka za spremembo ustave treba začeti, da ga je treba začeti zdaj, kajti zahtevnost same ustavne spremembe narekuje

temu visokemu domu in strokovni skupini, ki nam pomaga, veliko dela, da bi lahko pripravila osnutek ustavnega zakona in vse, kar sodi zraven za dokončno odločitev o spremembi ustave. Rad bi povedal, da je moja presoja, da je za vitalne interese te države in naših ljudi pomembno, da to fiskalno pravilo vpišemo v ustavo. In rad bi povedal, da so v določenih trenutkih nekatere odločitve bolj pomembne od njenih samo stvarnih učinkov. Ta odločitev ima to težo. Ta odločitev danes in v naslednjih tednih, morda mesecih, bo odločala o tem, ali se bo najprej v tej ekipi tukaj v Državnem zboru okrepilo zaupanje med nami in bomo poskušali iskati rešitve za hude probleme, ki smo jim priča, ali pa se bo to zaupanje razgubilo in bomo začeli obtoževati eden drugega, da ne najdemo rešitve. To je zdaj za perspektivo odločanja tega visokega doma, kjer je potrebna dvotretjinska večina – ne samo običajna, odločilnega pomena v tem mandatu.

Drugič. Tudi za vso javnost, ne samo politično, je izjemnega pomena, ali bomo dali signal, da smo sposobni iti čez dvome, ki niso strokovne narave ali neposredno povezani s samim vprašanjem, ki smo mu priča, torej vsebino spremembe ustave, in pademo v skušnjavo političnih dvomov, predsodkov, starih zamer in vsega tistega, kar običajno povzroča nezaupanje v neko odločitev, za katero morda slutimo, da je dobra in koristna za državo, ampak menimo, da kratkoročno prinaša našim političnim tekmečem neko prednost, nam pa našo izgubo. Takšno razmišljanje lahko sodi v čase, ko si lahko privoščimo nekatere luksuze, ta čas takšnih luksuzov ne omogoča. In jaz pravim, ali zdaj in v prihodnjih tednih ali mesecih ali pa morda še dolgo časa ne več. Nekako se je Sloveniji iztekel čas, ko smo imeli luksuz, da smo prenašali odgovornost z enega na drugega. Ko imamo pred seboj rebalans, imate poslanke in poslanci vladajoče večine vso odgovornost, da ga sprejmete. Ko se odloča o spremembi ustave, pade odgovornost tudi na nas. In jaz sem jo pripravljen sprejeti zaradi razlogov, ki sem ji povedal v vseh teh dneh.

Na koncu naj rečem, da so me novinarji in tudi kolegi spraševali, zakaj se nič ne oglasim po imenovanju nove vlade. Zato ker sem rekel, da čakam trenutek, ki bo pomemben. In ta trenutek je zdaj pomemben, odločilen. Danes je treba glasovati "za", si vzeti čas in ga bo treba veliko, da bomo napisali korekten, strokovno preverljiv, umesten tekst ustavne spremembe. In potem je treba to sprejeti. Tako pomemben je ta trenutek. Ne morem povedati, kako osebno kot politik, ki je 20 let v tej hiši, doživljam pomembnost tega trenutka. Ne zaradi teatralnosti, ampak zaradi tega, ker imamo šanso, da gnetemo politično energijo v smer iskanja rešitev te države ali pa v smer prenašanja odgovornosti in kritik z ene strani na drugo. Od tega naši ljudje nič ne bodo imeli. Nič ne bodo imeli! Ta odgovornost je danes na nas.

PODPREDSEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Rihard Braniselj, pripravi naj se gospod Franc Jurša.

RIHARD BRANISELJ (PS DLGV): Spoštovana podpredsednica, minister, kolegice in kolegi!

Eden od pomislekov glede začetka postopka za spremembo ustave v konkretnem primeru je bojazen, da se s tem postopkom hiti in da bi za to potrebovali več časa, več premisleka. Menim, da je naša dolžnost, da se odzovemo trenutku časa in da odreagiramo takrat, ko je to treba. Odzvati se je treba hitro, zato je treba ugotoviti ne le, da s tem postopkom ne prehitavamo, celo zamujamo.

Pretirano zadolževanje jemlje državi tisto, kar je najdragocenejše, to je suverenost in samostojnost. Pod bremenom prezadolženosti suverena država postane ranljiva, odvisna do tuje pomoči, ki pa nikoli ni zastoj. Z vstopom v Evropsko unijo smo že izgubili dobršen del svoje državnosti in suverenosti, naj omenim predvsem denarno politiko, del zunanje politike in pa del obrambne politike. Zato ne dovolimo, da izgubimo še svojo fiskalno politiko, ker nam sicer od samostojne in neodvisne države ne ostane skoraj ničesar več. Lahko pa se vprašamo, kako je do tako zaskrbljujoče zadolženosti sploh lahko prišlo, glede na jasno določilo 149. člena Ustave, ki pravi, da je zadolževanje države, vključno s poroštvi, dovoljeno le na podlagi zakona. Temu se reče tudi Constitutional Prohibition oziroma obrambna pravica države. Zgornje določilo ustave je v svetu sicer neke vrste unikum, vendar pa moramo razumeti, od kod se je to v naši ustavi znašlo. Ravno zaradi naše jugoslovanske izkušnje, takratne prezadolžene države. In očitno ta izkušnja ni pomagala, da smo napako ponovili. In sedaj je čas, da jo odpravimo. Z zgoraj navedenim ustavnim določilom naj bi obstajala presunkcija, da bo Državni zbor ob vsakem sprejemanju nove zadolžitve za državo mislil na njeno kreditno sposobnost in zaupanje, ki naj bi ga država nasproti različnim partnerjem doma in v tujini vzdrževala na dolgi rok. V tej dvorani je zakonodajni organ v bližnji preteklosti in še prej očitno povsem nekritično dajal direktna soglasja za zadolževanje. Danes lahko popravljamo napako. Stanje zadolženosti naše države kaže na preteklo ležerno politiko Državnega zbora in glede na to si sedaj zaslužimo, da nas omejuje ustava, ne le zakon, in to pred nami samimi. Jasno pa je tudi to, če tudi te varovalke, ki jih bomo vstavili v ustavo, ne bodo delovale, potem izgubljam svojo suverenost in se prepuščamo v roke Evropski komisiji.

Seveda je zgornji scenarij zgolj hipotetičen. Jaz sem prepričan, da prezadolženost v naši državi nikoli več ne bo problem. Ne problem države, ne problem lokalnih skupnosti, tudi ne problem gospodarstva in ne problem prebivalstva. Kriza nas je spomnila na nekaj resnic, na katere smo

očitno že pozabili: porabi, kolikor ustvariš, varčuj za težke čase, izogibaj se pogoltnosti in ne hazardiraj. Jaz bom podprl predlog. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospod Franc Jurša. Pripravi se mag. Matej Tonin.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Gospa podpredsednica, hvala za besedo. Lep pozdrav velja tudi ministru in seveda kolegicam in kolegom!

Verjetno ni nobenega v tej dvorani, ki ne bi ocenjeval, da stanje, v katerem smo, ni v glavnem dobro. Presoja, da je pravi trenutek za vnos takega člena ustave, kot je predlagan, jaz mislim, da je prava. Popolnoma se strinjam z razpravo gospoda Boruta Pahorja. Trezen razmislek znanega slovenskega politika pri takih odločitvah lahko marsikateremu od nas daje pomislek o tem, da je to prava zadeva. Naše trenutno stanje, kakršno je, je seveda dosti odvisno od naše pripravljenosti in politike, ali bomo določene stvari spremenili v korist naših ljudi. Ljudje ne živijo tako, kot bi morali. Kriza je vsepovsod, tega se vsi dobro zavedamo, vendar naše ključno vprašanje kot zbora, v katerem smo, je, kako zagotoviti normalno življenje predvsem tistim ljudem, ki so na robu socialne ogroženosti.

Da se ne bi oddaljil od teme, nekateri so namreč danes že v uvodnih predstavitvah stališč poslanskih skupin govorili o nekih drugih temah in ne o zlatega fiskalnemu pravilu – o stanju, o tem, kakšen bo rebalans proračuna. Ampak pustimo, o teh zadevah bomo še razpravljali. Veste, moj oče, ki sem ga neizmerno cenil, mi je dostikrat v življenju rekel: "Sinko, pokrivaj se s tako odejo, kakršno imaš." In mislim, da je dobro spoštovati njegovo priporočilo v tem trenutku, in to isto priporočam naši državi, naši vladi, ki v težki situaciji vodi državo oziroma tudi koordinira politiko. Stabilizacija javnih financ je enostavna in preprosta za vsakega državljan – če ni vplačila, ni izplačil, če je želja po izplačilih, je kredit. To verjetno vsi dobro razumemo, enostavno je in preprosto. Najbolje pa to razumejo preprosti ljudje, ki nas spremljajo oziroma poslušajo.

S 148. členom Ustave bomo tudi te zadeve na nek način uredili, zato bom osebno podprl predlog za začetek spremembe ustave, kot bo storila tudi celotna poslanska skupina naše stranke. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Matej Tonin. Pripravi naj se gospod Jani Möderndorfer.

MAG. MATEJ TONIN (PS Nsi): Strinjam se s tistimi, ki pravijo, da to zlato pravilo ne bo rešilo Slovenije, bo pa kljub vsemu zelo jasno

sporočilo, da nameravamo delati drugače, in to je tisto najpomembnejše v tem trenutku.

Na nek način se ne morem znebiti občutka, da nekateri predvsem iščejo razloge, na kakšen način bi to zlato pravilo zavrnilo oziroma ne zapisali v ustavo. Pa se izpostavlja referendumi, čeprav še enkrat poudarjam, velikokrat smo včeraj slišali, naj gredo poslušati magnetograme, ker zlato pravilo ne onemogoča referendumov; upam, da to vsi jasno slišijo.

Druga zadeva. Nekateri hočejo imeti konkretne izračune. Konkretne izračune je pri zlatega pravilu težko dati oziroma jih je nemogoče dati, ker pri zlatega pravilu gre za koncept. In ta koncept govori o tem, da mora biti proračun uravnotežen. In nemogoče je dati konkreten izračun, če ne veš, kakšni bodo prihodki, ker od prihodkov so odvisni tudi odhodki; mislim, da je to popolnoma jasno. Seveda se da narediti razne simulacije, za katere je minister obljubil, da bodo prišle na klopi, toda te simulacije bodo narejene na podlagi nekih domnev. Nekaj mi je prišlo na misel, ko je včeraj dr. Jerovšek zelo jasno povedal: "Ko smo delali to državo in ko smo sprejemali temeljne ustavne listine, nismo imeli vseh izračunov. Nismo mogli vsega predvideti do evra oziroma dogodka natančno, kaj se bo v prihodnosti zgodilo, pa smo se kljub temu odločili za samostojno državo in jo tudi izpeljali." Pač, takrat je bil potreben pogum.

Mogoče zdaj še ena prigoda za gospoda Jakiča, ki se bo tega zagotovo spomnil, mislim, da je bil poslanec pri ZSMS. Ko se je začela vojna za Slovenijo junija leta 1991, za kar obstajajo zgodovinski viri, je gospod Školč želel dati neko javno izjavo, s katero bo v času vojne slovensko politiko razdelil na dva pola. Hvala bogu, sta takrat obstajala gospod Gantar in gospod Šetinc, ki sta to preprečila. In slovenska politika je skozi celotno vojno za Slovenijo ostala enotna. In to je bilo tisto ključno, da smo potem prišli do samostojne države.

Nočem dramatisirati, tako kot nekateri pravite, ampak zdi se mi pa to takšen trenutek, da ni vredno iskati razlogov, zakaj bi vrgli to zlato pravilo, ampak da rajši iščimo razloge, kako bi to zlato pravilo še izboljšali in verjamem, da bomo iz tega na koncu vsi izšli kot zmagovalci in ne kot poraženci.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospod Jani Möderndorfer namesto Gašper Gašper Mišiča. Pripravi naj se mag. Andrej Šircelj.

JANI MÖDERNDORFER (PS PS): Spoštovana predsedujoča, spoštovani kolegice in kolegi!

Razpravljaj bom v tej smeri, za katero sem bil, moram reči, izredno presenečen, glede nato, da smo samo v dveh dneh doživeli v bistvu stvari, ki pravzaprav obračajo iz trenutka v trenutek tudi včasih na glavo. Še včeraj sem poslušal v vili Podrožnik, kako je to pomemben

trenutek in kako bomo s tem dejanjem ne vem kaj vse naredili. Potem kasneje na Ustavni komisiji je bilo že malce drugače. Danes pa že poslušam, da pravzaprav to ni več iskreno dejanje, ki ga pravzaprav želimo narediti. Pa grem po vrsti.

O tem, kar je govoril moj predhodnik, je seveda res, da ko smo delali ustavo oziroma so jo delali, je bil to zgodovinski trenutek. To, kar delamo danes, ni noben zgodovinski trenutek, je pa lahko zelo usoden trenutek, kajti vsako spreminjanje ustave je lahko usodno, če je ne delaš z resnim premislekom. In zato opozarjam vse tiste, ki tako hitimo, hitimo, zakaj govorim tudi za sebe, kajti sedim v istem vozu kot vsi skupaj, kolegice in kolegi, da naredimo resen razmislek, kaj pravzaprav počnemo. Danes sem poslušal vodjo poslanske skupine SD, ki je rekel, da bodo do konca seje razmislili, kako se bodo odločili o začetku postopka. Včeraj in danes poslušam predsednika te iste stranke, ki govori malce drugače. Meni je osebno načeloma popolnoma vseeno, kaj govori predsednik in kaj govorijo poslanci in poslanke, kajti sam se zavedam, da vsi, vseh 90, ki nas sedi tu notri v tem prostoru, lahko razmišljamo in nosimo odgovornost, ko sami odločamo. Pa vendar to pomeni, da to hitro spreminjanje ustave nima te iskrenosti, o kateri smo govorili včeraj na Ustavni komisiji, da je treba razčistiti vse pomisleke. In ti pomisleki, vidim, da danes še vedno ostajajo. Sam sem prepričan, da vlada, ki želi in vlada tej državi in želi to spremembo ustave, nima nobenih težav v tem mandatu, dokler vlada, da se zadolžuje. Ampak res nobenih. Vlada sama se bo zadolžila. Se pravi, nekdo jo bo moral zaustaviti. Ali je ustava res tista, ki jo bo zaustavila, da se ne bo zadolževala in da ne bo šla čez? Ko govorimo o zaupanju, je treba narediti neke ukrepe, da nam bo Evropa verjela. Naj rečem, če bi to dali v Zakon o javnih financah in če bi napovedali tiste čisto konkretne ukrepe in reforme, bi bil to zelo dober in konkretni signal Evropi, da mislimo resno. Ob tem pa lahko počasi razmišljamo o spremembi ustave in se nam nikamor ne mudi, kajti veljati bo začela šele leta 2015, to kar ves čas poslušam. Do takrat lahko naredimo resen razmislek, pogovor, stroka, vsi se bomo skupaj usedli, celo javna razprava bo in vsi se bodo lahko razgovorili o tem, kaj je pravzaprav za narediti ali ne. In dokler imamo to vlado, verjamem, da se ne bomo zadolževali. Kje je torej skrb? Mi, opozicija, o tem odločati ne moremo, kajti finančna politika je v rokah tistega, ki vlada. Zato predlagam, ker se bojim, da nameni niso čisto iskreni, da predsedujoča oziroma kdorkoli bo že vodil po končani razpravi prekine sejo pred odločanjem, da opravimo še premislek o tem, kako bomo glasovali vsi skupaj. Istočasno pa resno vse pozivam, ko vneto in z žarom govorijo o pomembnem dogodku, da naj to ne samo, da govorijo, ampak naj to dejansko potem tudi udejanjajo. Ta trenutek me ne skrbi vlada oziroma koalicijski poslanci. Vi ste se že

odločili, skrbijo me tisti, ki danes ves čas govorijo, da nekaj bi, bodo, je iskreno, ni iskreno, kratka en razmislek.

Kot proceduralno vas prosim ob koncu razprave, da damo to na glasovanje, da prekinemo sejo. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Tisti, ki bo vodil sejo takrat, ko bo čas za to, bo o tem odločal. Zdaj pa dajem besedo mag. Andreju Šircelju.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa, gospa podpredsednica. Kolegi in kolegice!

Rad bi v bistvu začel mojo razpravo s tem, da danes dejansko odločamo oziroma bomo odločali, če bo seveda tudi volja za to, o začetku postopka za spremembo 148. člena Ustave. Poudarjam, začetek postopka. S tem, ko se bo začel začetek postopka, bo odgovorjeno na številna vprašanja, na katera verjetno danes nimamo dokončnih odgovorov in na katera imamo tudi različna mnenja. Jaz menim, da to ni nič narobe, da pa je izredno pomembno to, da začnemo, to se pravi, da sprejmemo odločitev o tem, da v 148. člen Ustave zapišemo fiskalno pravilo, ki bo uravnotežilo na eni strani finančne prihodke javnega sektorja in na drugi strani odhodke javnega sektorja. Zakaj je pravzaprav to pomembno? Prvič je to pomembno zato, da bomo dali tako kratkoročni kot tudi dolgoročni signal za to, da želimo imeti urejene javne finance na realnih osnovah, na tistem, kar dejansko ustvarimo in ne na zadolževanju in ne na tem, da smo se morda z neko zadevo v preteklosti zadolžili narobe oziroma brez tega, da bi nam ta zadolžitev dejansko prinesla dodano vrednost. Jaz se tukaj tudi strinjam z gospo Kociprovo, ki pravi, da s samo uvedbo fiskalnega pravila ne bomo uredili javnih financ. Ne, ne bomo jih. S samim zapisom ne. Vsekakor pa bo to predstavljalo za katerokoli vlado obveznost, da v nekem času, v realnem času doseže cilj, to pa so uravnotežene javne finance. In ta cilj seveda ni zato, da bi morda naša generacija v tem trenutku bolje živela. Ta cilj je postavljen zato, da bodo prihodnji rodovi tisti, ki bodo dejansko plačevali manj obresti in imeli več denarja za razvoj. Danes v letu 2012 naj bi plačali 700 milijonov evrov za obresti od zadolžitve in ta zadolžitev znaša približno 48 % bruto družbenega proizvoda danes. Seveda je to veliko. To je veliko, in to je glede na bruto družbeni proizvod, ki ga danes ustvarjamo, verjetno tudi preveč. Na eni strani imamo zadolžitev, na drugi strani imamo primanjkljaj. Primanjkljaj 6,4 % bruto družbenega proizvoda oziroma okoli dve milijardi evrov na letni ravni pomeni, da potrošimo približno 20 % več, kot ustvarimo. Če gledamo družinski proračun, vsi vemo, da tako ne gre. Tako ne gre na dolgi rok. Za dolgove je treba dati jamstva. Jamstvo je navadno premoženje in če dolgove ne vračaš, potem izgubiš premoženje. V primeru držav pa,

glede na to, da smo člani Evropske monetarne unije, izgubimo seveda lahko tudi del suverenosti ali vsaj nekdo lahko vpliva na našo suverenost. Zaradi tega bo kratkoročno današnji pozitiven sklep o tem, da se začne postopek spreminjanja ustave, vsekakor ustvaril mnenje, ne samo v Sloveniji, ampak tudi v Evropi in svetu, da dejansko želimo urediti javne finance, tako kot jih želi urediti celotna Evropska unija. Navsezadnje danes smo obravnavali tudi pogodbo o uskladitvi, o stabilnosti. Tukaj moram povedati, da bom točen, da dve državi od 27 nista sprejeli te pogodbe. Ampak kakorkoli že, velika večina se je za to zavzela. Zaradi tega, kot je bilo tudi včeraj povedano na strokovni skupini, da dolgoročno zdrave javne finance, to se pravi tiste, ki ne temeljijo na prekomernem zadolževanju, zagotavljajo tudi stabilnost in tudi povečujejo blaginjo ljudi. Minili so časi, ko smo lahko ustvarjali z zadolževanjem nek fiktivni bruto družbeni proizvod, nek fiktivni razvoj, nekaj fiktivnega, kar dejansko ni bilo otipljivo. Padli smo na realna tla in zato začnemo s tem, ko bomo podprli predlog postopka za spremembo 148. člena Ustave, novo ero javnih financ, ki bo temeljila na realnih osnovah.

Jaz bom zaradi tega, ker sem na nek način tudi realist in ker verjamem v tisto, kar dejansko ustvarimo in kar imamo, podprl začetek postopka spreminjanja ustave. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Matevž Frangež, pripravi naj se gospod Roman Jakič.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): Naj uvodoma povem, da v življenju vsakogar izmed nas pride do trenutkov, ko mu je posebej težko. In jaz naj uvodoma povem, da mi je danes posebej težko.

Sprejemanje fiskalnega pravila v ustavo ni izolirana zgodba. Je del celote, ki oblikuje slovensko politično realnost in oblikuje tudi vprašanje zaupanja v slovenski politiki in v slovenski javnosti in med slovenskimi ljudmi. V situaciji, ko smo soočeni z zelo radikalno predstavo o tem, kaj je v dani situaciji v Sloveniji treba storiti, in pričakujemo, da bodo to plačali mladi, upokojenci, brezposelni, učitelji in policisti, pač ni ozračje globokega zaupanja med nami. Še posebej ne zato, ker smo v dano situacijo prišli zaradi določenega sosledja vzrokov, ker nas je v to situacijo pripeljal politični prestiž. Zakaj? Zato, ker se je del slovenske politike pred leti zavestno odločil, da bo politični prestiž prva orientacija za sprejemanje odločitev, in zato, ker nismo pravi čas opravili tistega, kar je bilo treba storiti, smo danes v situaciji, v kateri smo. In danes izstavljamo račun za svojo politično kratkovidnost ljudem, da bomo dokončno sesuli javni sektor, zmanjšali kakovost njegovih storitev in odprli polje za dva edina preostala načina soočanja s težkimi časi, in to sta privatizacija javnih storitev in množična privatizacija

državnega premoženja. Kako naj v takšni situaciji, v valu dobrohotnega zaupanja sprejemam rešitve, ki mi jih ponuja ta vlada? Težko. Ne morem.

Po drugi strani pa se zavedam, da Slovenija ni izoliran otok, da je del mednarodnega gospodarskega okolja, da je del Evropske unije, ki ji manjka skupna fiskalna politika, ko je z uvedbo evra vzpostavila skupni monetarni prostor. Zavedam se, da so razlike med evropskimi državami velike in zavedam se, da potrebujemo javnofinančno disciplino. A nekatere države to disciplino potrebujejo bolj kot druge. Slovenija je, kar se tega vprašanja tiče, med pridnimi učenkami. Res pa je, da naš javni dolg hitro narašča zaradi strukturnih vzrokov, zato ker imamo neprilagojeno demografsko situacijo, ki nam dodatno otežuje poti do zadolževanja. Danes se ne soočamo samo s formalnimi vidiki, ali fiskalno pravilo sodi v ustavo ali ne, ta del je za mene manj pomemben. Ukvarjamo se z vprašanjem, ali bomo pot okrevanja te države v tej Sloveniji vodili tako, da bomo pri tem pospeševali razvoj po zelo znanih zgodovinskih receptih ali ne, in to je poskušala narediti Pahorjeva vlada na način, da je ob tem, da je povečala rekordna vlaganja v prestrukturiranje gospodarstva, da je radikalno povečala vlaganja v socialno povezanost ljudi, zato da krize niso čutili; da je s tem oblikovala nov razvojni vzorec in vzporedno s tem odpravljala strukturne vzroke naše javnofinančne nestabilnosti, predvsem pokojninski sistem, sivo ekonomijo in še nekaj drugih stvari.

Imate prav, danes ne gre za to, kdo je kriv za položaj, v katerem smo, ampak za to, kako bomo skupaj zmogli moči, da iz tega položaja pridemo, in čas bi bil, ker je danes to debata o dveh ekonomskih teorijah, da se pogovorimo in si vzamemo čas. Z včeraj na danes ste sklicali izredno sejo tega parlamenta, ki naj odločijo o tako daljnosežni in usodni stvari, kot je fiskalno pravilo.

Zavedam se, da potrebujemo javnofinančno disciplino v Evropi in zato nisem a priori proti, kot tudi ne zagreto za to fiskalno pravilo. Razmislimo in uveljavimo tako fiskalno pravilo, ki nam bo omogočalo, da na dolgi rok izravnamo svoje javne finance, v slabih časih pa zaganjamo rast z javnimi investicijami v našo javno infrastrukturo, v deficitarna področja našega javnega sektorja, kot so visoko šolstvo, zdravstvo, socialno varstvo in zdravstvo. To so pametni načini soočanja s krizo. Marsikaj od tega, kar je bilo povedano, marsikaj od tega, kako morebiti kdo vidi izvedbeni zakon, s katerim bomo realizirali fiskalno pravilo – morda se v marsičem najdem. Trdim, da v poročilu Ustavne komisije danes žal tega ne preberem, in bi si želeli, da smo politično modri tudi zato, ker gre za enkratnost tega procesa, da si vzamemo kakšen teden več. V tem ozračju političnega nezaupanja, v tem času, ko poteka tako zahteven socialni dialog, in v tem času, ko

se verjetno bolj kot kadarkoli prej v 20 letih soočata dve zelo različni predstavi o tem, kakšen naj bo prihodnji razvoj Slovenije, kakšna naj bo podoba države, ki smo jo oblikovali, je prav, da si vzamemo čas, ker to ni vprašanje političnega prestiža, ampak politične modrosti.

Želim, da je rezultat tega procesa takšen, da bo to fiskalno pravilo v sklopu ostalih ustavnih dobrin in vrednot, ki smo jih zavarovali z ustavo, Slovenija še naprej tista država, v katero bom lahko verjel.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Roman Jakič.
Pripravi naj se mag. Barbara Žgajner Tavš.

ROMAN JAKIČ (PS SLS): Hvala, gospa podpredsednica, za besedo. Spoštovani kolegi in spoštovane kolegice!

Naj začnem in naj mi bo iztočnica, da me veseli oziroma žalosti na nek način, da so sedemletnemu kolegu Toninu v 90. letih govorili oz. ga strašili z ZSMS. Upam, da so vam povedali, da je Demos takrat nasprotoval referendumu za samostojnost te države oz. je želel znižati odstotek na 25 %, ker ni zaupal svojim državljanom in državljanom, da se bodo odločili za samostojno Slovenijo.

Hotel sem to iztočnico uporabiti, ker sem imel to srečo, da sem v 90. letih pa bil tukaj, ko se je spreminjala ustava, in tukaj se strinjam s kolegom Janijem Möderndorferjem: res je bila zgodovinska! Kljub temu da je bila v resnici zaradi zgodovinskega trenutka pod presijo cela politična srenja, smo jo v resnici sprejemali z rahločutnostjo, in to je delal dr. Bučar. Moram reči, da sem zelo vesel, da je to delal na ta način. Tudi ni res, da nismo imeli izhodišča; za vse ali pa za večino ustavnih zakonov smo vedeli, kakšni bodo ob sprejetju ustave.

Danes sem poslušal izjave, kot so: "Ta trenutek je pomemben in odločilen," je prišlo od predsednika Pahorja. "Zgodovinski trenutek, nova era," sem slišal zdaj. Povejte mi, v čem je sprememba 148. člena zgodovinski trenutek? Ali mi boste pritrdili, da če tega ustavnega člena ne bi spremenili, ali bi se kaj spremenilo za vladajočo koalicijo, da ne bi mogla s svojo večino priti in uveljaviti, predlagati spremembe, ki bi v resnici vodile k uravnoveženosti tega proračuna?

Tudi ne drži to, kar je bilo rečeno, da sprememba 148. člena ne posega na področje pravice do referendumu. Včeraj je eksplicitno dr. Jerovšek v svojem govoru na Ustavni komisiji rekel: "Ustavni temelj, se pravi sprememba 148. člena, je ustavni temelj za presojo ustavnosti in na nek način vodi k temu, da lahko Ustavno sodišče prepove referendumu in referendumsko iniciativo." Glejte, danes smo pohiteli in smo tudi prvi, ki smo dali zeleno luč na Odboru za zunanjo politiko, da bomo ratificirali Zakon o paktu stabilnosti oziroma fiskalnemu paktu, ki ga sicer Evropska unija terja od vseh držav, razen

Anglije in Češke, ki se nista pridružila temu paktu, da to naredi do 1. 1. 2013. Pač hitimo! Hitimo. Seveda, kdor hiti, izgublja dostojanstvo.

Zanima me in sprašujem, zakaj v resnici rabi vladajoča koalicija to varovalko? Za sebe? Ste nesigurni v svoja dejanja? Če bi bila to naša vlada, na žalost ni, ker je prišlo do tega, kar je prišlo, bi ne rabili spremembe ustave, predlagali bi konkretne ukrepe, ki pa definitivno ne bi razbijali socialne države in manjšali socialnih pravic državljanov in državljanov. Podobno kot včeraj na Ustavni komisiji tudi danes ne boste dobili mojega glasu "za". Zato ker nočem in ne želim biti alibi te vlade za zmanjšanje socialnih pravic državljanov in državljanov.

Sprememba 148. člena v resnici posega v določbe 50. člena Ustave Republike Slovenije o pravici do socialne varnosti. In zato ker tudi ustavni strokovnjaki niso imeli časa – v svojem poročilu so zapisali, če lahko citiram, "poglobljenega mnenja ni bilo mogoče sestaviti, saj gre za materijo, ki v Ustavni komisiji in v ustavni stroki še nikoli ni bila obravnavana".

Nekdo je govoril o tem, da se "znebimo predsodkov, dajmo si malo zaupati". Moram reči, da predsodkov do te vladajoče koalicije imam veliko, zaupanja pa čisto nič. Zato vam ne zaupam – da boste danes z zgodovinskimi besedami, kako je treba uravnovežiti ta proračun, v resnici globalno spremenili to družbo; spremenili vse tisto, kar je ta družba od takrat, ko je bil kolega Tonin 7 let star in smo naredili to državo, do danes uspela na temelju varovanja človekovih pravic zgraditi tudi socialne pravice, ki se jih danes na nek perfiden način jemlje in reže z nekim argumentom, da to mora biti, da nam to predpisuje Evropska unija in tako naprej. Predsednik naše stranke je danes povedal, kako smo si mi zamišljali to stabilizacijo javnih financ, kako smo si želeli, da ne bi posegali v socialne pravice, ampak bi z drugimi ukrepi prišli do tega, kar vsi želimo; in sicer, da bi javne finance bile uravnovežene.

Še enkrat bom ponovil tisto, kar sem govoril včeraj. Opoziciji ste v resnici namenili aktivno vlogo, vendar ne vsebinske, pač pa vlogo statistov. To bom podkrepil! Moram reči, da ste me zelo razočarali, zato ni zaupanja, ko Pahor pravi, dajmo si zaupati! Včeraj, še preden smo se usedli za mizo, da bi poslušali strokovno mejo strokovnjakov Ustavne komisije in se odločili, ali bomo sploh začeli postopek za spremembo ustave, je že koalicija s svojimi podpisi sklicala to današnjo izredno sejo. Naj vam zaupam, da delate to dobronamerno? Razen seveda, če gre za idejo, da lahko o državnih stvareh odloča Izvršni odbor SDS ali pa sestanek v vili Podrožnik, ne pa Državni zbor, kjer je parlamentarna demokracija in kjer se odločitve sprejemajo.

Kot sem rekel, igramo vlogo statistov, sem tudi rekel, da smo mi vaša Potemkinova vas, ki jo boste kazali ljudstvu in Bruslju na sestankih in se hvallili, kako smo najpametnejši

in bolj papeški od papeža, ker smo prvi in delamo vse, da bi zadovoljili in se priklonili Bruslju, seveda pa boste ljudstvu, ko bo prišlo do spremembe zakonodaje, rekli, politična podpora je bila od vsega začetka enotna in zato vam bomo vzeli brezplačen vrtec za drugega in tretjega otroka, zato boste manj dobili za porodniški dopust, zato ne bo subvencije študentske prehrane in zato upokojenci ne bodo dobili svojega dodatka.

Jaz ne želim sodelovati pri tej vaši igri demoliranja socialne države! Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo je želel gospod minister dr. Janez Šušteršič.

DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ: Hvala za besedo.

Rad bi samo dve stvari pojasnil, eno glede izračunov in drugo glede tega, ali gre pri fiskalnem pravilu za nekaj takšnega, kar je prišlo na svet včeraj in za to rabimo morda nekaj let, da se s tem spoznamo in o tem v miru razmislimo.

Pred kakšnimi desetimi leti sem bil direktor Urada za makroekonomske analize in razvoj. Takrat smo hodili na sestanke v Bruselj, na njih aktivno sodelovali in že takrat je bila ekonomska literatura – takrat sem že študentom o tem predaval – polna tega, kako se s spremembo fiskalnih institucij uravnateži javne finance. Še več, v tej literaturi je vrsta zgledov držav, ki so naredile prav to pred 20 leti in še več leti: Nova Zelandija, Švedska, kasneje so to razlagali tudi pri nas, pa razen tistega, kar je v zakonu o javnih financah, iz njihove dobre prakse veliko k nam še ni prišlo. Skratka, dolgo časa so že te zadeve znane, kakšne so različne možnosti fiskalnih pravil, od numeričnih do takšnih, kot ji mi zdaj predlagamo, se pravi, proticikličnih, v odvisnosti od gospodarskega cikla. Tako tisti, ki se je s tem ukvarjal, to gotovo pozna. Zato je tudi bilo mogoče, da je strokovna komisija tako hitro podala svoje mnenje, ker se strokovna komisija s tem ni prvič srečala takrat, ko je bila imenovana s strani Ustavne komisije; če bi bilo tako, najbrž ne bi bila niti imenovana v takšni sestavi. Tako fiskalno pravilo ni jedrska fizika in mislim, da ne zahteva, da gremo vsi še enkrat v šolo, zato da se lahko o njem odločamo.

Druga stvar, ki sem jo želel povedati, je pa v zvezi z izračuni in simulacijami. Tisto, kar sem obljubil in je bilo s strani Urada za makroekonomske analize in razvoj tudi na sejah strokovne komisije že predstavljeno, bo pa predstavljeno tudi v obrazložitvah osnutka tega izvedbenega zakona, ki ga bomo, če bodo ta priporočila Ustavne komisije oziroma včerajšnji sklepi danes potrjeni, morali pripraviti in bodo tam podrobno predstavljene. Vendar je treba ločiti med nečem, kar so simulacije delovanja fiskalnega pravila, in tistim, kar je bilo danes tu zahtevano kot pogoj za to, da bi o tem fiskalnem

pravilu lahko razpravljali; ker to, kar je bilo danes zahtevano, so bili pa scenariji javnih financ za naslednja štiri leta, kar seveda s fiskalnim pravilom nima nobene povezave.

Naj vam to razložim. Sem že razlagal, pa ni bilo razumljeno, bom poskusi še enkrat. Fiskalno pravilo – tudi v moji uvodni predstavitvi je bilo to pojasnjeno – se nanaša zgolj na eno dimenzijo javnih financ, namreč na njihov primanjkljaj oziroma presežek in na zadolženost. Ta dimenzija je vezana na eno ključno spremenljivko, ki je gospodarska aktivnost; če je ta slaba, imamo primanjkljaj, če je dobra, imamo presežek, dolgoročno imamo stabilno raven zadolženosti na tak način, če je treba, pa še z dodatnimi ukrepi. Skratka, edina stvar, ki jo fiskalno pravilo določa, je primanjkljaj ob določenih predpostavkah glede gospodarske rasti. Ti izračuni so bili narejeni, uvodoma sem jih tudi omenil in bodo na ustrezen način tudi še enkrat posredovani in predstavljeni. Glede tega, ali takšen primanjkljaj, ki ga fiskalno pravilo določa oziroma omejuje – lahko imamo tudi manjšega, seveda, ampak na kakšen način ga dosežemo. O tem fiskalno pravilo ne govori ničesar. Ali to delamo tako, kot predlaga sedaj Vlada z rebalansom, se pravi, predvsem na strani odhodkov, ali to počnemo tako, kot bi morda predlagala kakšna druga vlada, predvsem z dvigovanjem davkov, je stvar tega, kaj želi vlada predlagati in kaj o tem odloči Državni zbor, ki o tem suvereno odloča, ne glede na to ustavno pravilo. Se pravi, ustavno pravilo določa samo primanjkljaj. Mogoče je narediti simulacije, kakšen bi bil ta ciljni primanjkljaj v letih od danes pa, recimo, do leta 2015 ob uradnih napovedih gospodarske rasti. Mogoče je tudi narediti simulacijo, kaj bi pomenila za odstotek višja gospodarska rast ali pa za odstotek nižja; ni pa mogoče iz tega fiskalnega pravila izpeljati simulacij, kakšni bi bili prihodki ali odhodki javnih financ, kaj šele kakšni ukrepi bi bili potrebni na strani odhodkov ali na strani prihodkov. Tega fiskalno pravilo ne določa. To prepušča odločitvi tistega, ki je po ustavi za to pristojen, se pravi Državni zbor, običajno na predlog Vlade. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Barbara Žgajner Tavš. Pripravi naj se mag. Branko Grims.

MAG. BARBARA ŽGAJNER TAVŠ (PS PS): Očitno bomo v tem mandatu še kar nekajkrat slišali, kako je za vse v tej naši državi, za vse vladne odločitve kriv Državni zbor. Pa ob tem pozabljamo na dejstvo, da smo v Državnem zboru tudi ljudje, ki opozarjamo na to, da je neko vladno početje napačno in ga nemo ne sprejemamo.

Spoštovani minister, govorili ste, da fiskalno pravilo v Evropi ni novost, da ste že pred desetimi leti hodili na seminarje o zlatem fiskalnem pravilu – absolutno. Tudi pravim, da je

to, kar se danes dogaja v Sloveniji z rebalansom proračuna, z napovedanimi ukrepi, pravzaprav zgolj nek del širšega evropskega koncepta, povezanega s sprejemanjem Lizbonske strategije, katere cilj je krepitev gospodarske konkurenčnosti stare celine. Kot odgovor na dilemo, koliko sociale, si je Evropa pač izmislila nek nov koncept modernizacije socialne države, pri čemer si ne znamo odgovoriti, kaj pomeni moderna socialna država.

Zakaj sem začela s to dilemo oziroma zakaj sem izpostavila to tezo? Zato ker bi se rada naprej osredotočila na mnenje strokovnjaka, ki je sodeloval v Ustavni komisiji oziroma kot strokovnjak pri ustavnih spremembah in ki je izrazil tudi pomislek. Upam, da sta ga vsi, poslanke in poslanci, prebrali. Nekatera vprašanja, na primer vprašanje odnosa med določbami o aktivni fiskalni politiki in določbo 50. člena Ustave Republike Slovenije o pravici do socialne varnosti, so ostala neproučena.

Predsednik oziroma vodja največje koalicijske stranke gospod Tanko je dejal, da zaradi hitenja ni bilo mogoče proučiti vseh vidikov vladnega predloga. Zato nekatere danes, ki sedimo v parlamentu, navdaja skepsa – absolutno. Verjamem, da sem zelo očitno, jasno povedala, kje je tista skepsa, ki me navdaja za to, da bi pritislila na gumb "za" in odprla vrata, kot smo danes slišali, ustavnim spremembam; ob dejstvu, da ne vemo, kakšne bodo posledice. Vsaka odločitev ima težo, je dejal gospod Borut Pahor, jaz pa pravim, da vsaka odločitev ima tudi posledice. Če temu ni tako, potem resnično ne vem, spoštovani minister, zakaj hitimo z vpisom zlatega fiskalnega pravila v Ustavo Republike Slovenije. Vlada ima večino, Vlada vehementno, mimo dogovora s socialnimi partnerji, mimo dogovora z opozicijskimi strankami sprejema svoje predloge, ki se dotikajo financ in ki se dotikajo ne samo določenih parcialnih ukrepov, ampak pravim, ki pomenijo strukturne spremembe v naši državi. Jutri naj bi Vlada, kolikor mi je znano iz dnevnega časopisa, obravnavala mega zakon. V enem zakonu Vlada posega v pravice tudi s področja socialne varnosti, ki so danes urejene v 37 področnih zakonih.

Pa vam bom prebrala, kako si Vlada predstavlja uravnoteženju proračuna, zgolj nekatere določbe zakona o uravnoteženju proračuna. Družinski prejemki in štipendije: ukine se brezplačni vrtec za drugega otroka, za starejšega otroka starši plačajo za en razred nižjo ceno. Pravica do brezplačnega vrtca preneha 1. julija 2012. Najvišji znesek starševskega nadomestila se zmanjša z 2,5-kratnika povprečne mesečne plače na 1,5-kratnik. To pomeni, da nobena ženska, ne glede na to, koliko je zaslužila in seveda posledično tudi vplačala, 9 mesecev ne bo prejela več, kakor približno tisoč 200 evrov. Starševsko nadomestilo, razen porodniškega, ki je 3 mesece 100 %, se zniža na 90 % osnove za 6

mesecev in 80 % za zadnje tri mesece. Cenzus za prejemanje otroškega dodatka, darila ob rojstvu otroka in dodatek za veliko družino je 64 % povprečne plače na družinskega člana. Pa, če grem naprej, da ne bom brala vseh tistih ukrepov, ki so s področja družinskih prejemkov in štipendij; med drugim se tudi študentski boni ukinjajo v mesecu juliju in avgustu in tako naprej. Na trgu dela osnovni znesek minimalnega dohodka do 31. decembra 2014 znaša 260 evrov. Do 31. decembra 2014 se denarna socialna pomoč ne dodeli samski osebi ali družini, ki ima prihranke ali premoženje, ki se upoštevajo po Zakonu o socialno varstvenih prejemkih, 13 tisoč 780 evrov. Področje pokojnin. Nekatere pokojnine, katerih izplačilo zagotavlja Republika Slovenija iz državnega proračuna in niso povezane z vplačanimi prispevki, na primer udeleženci NOB in drugi vojni veterani, se bodo znižale. Letni dodatek se do 2014 ukine vsem upokojevcem, ki prejema več kot 622 evrov pokojnine. Tistim, ki dobivajo manj kot 414 evrov, se izplača v višini 367 evrov, drugim pa 111 evrov. In te vladne ukrepe, predvidevam, boste jutri na seji sprejeli in jih bo potrdila tudi vladna večina v Državnem zboru mimo zapisa fiskalnega pravila v ustavo.

Spoštovani minister, ali bodo državljanke in državljani naše države, potem ko bomo imeli v ustavi zapisano zlato fiskalno pravilo, živeli bolje? Pravim, da ne. Zaradi teh posledic, ki sem jih omenila, in vseh tistih, ki so v rebalansu proračuna in ki bodo, bojim se, v prihodnjih letih še sledile in bodo še bolj drastične. Danes nihče ne govori o tem, kako se bodo transferji lokalnim skupnostim nižali. Danes nihče ne govori o tem, kako se določene nujne službe v posameznih regijah ukinjajo. To so tisti ukrepi, ki so posledica nepremišljenih in neuskajanih vladnih potez.

Zato pravim, da ne gre zgolj za neke parcialne ukrepe, pravim, da gre za zelo pomembne sistemske ukrepe, ki bodo imeli dolgoročne posledice. In še enkrat poudarjam, moji predhodniki in poslanski kolegi so o tem že govorili – zakaj takšno hitenje. Koordinator te posebne strokovne komisije v okviru ustavnih sprememb dr. Cerar je celo dejal, da se vse skupaj odvija pod nekimi vladnimi pritiski, kar na drugi strani pomeni, da so strokovne odločitve manj kakovostne.

Naj vas še enkrat spomnim: ni res, da je strokovna komisija v celoti podprla in pristala na vladni predlog. Strokovna komisija je podala kar nekaj pripomb. Eno od teh pripomb, ki je po moji oceni temeljna in ključna, sem izpostavila, in to je neuskajenost s 50. členom Ustave Republike Slovenije.

Mimogrede, da se dotaknem še drugega področja v naši državi, poznamo tudi pravo socialne varnosti. To pravo socialne varnosti v eni od svojih točk oziroma strokovnjaki s tega področja zelo jasno opozarjajo, da se tudi v času finančne in gospodarske krize oziroma bistvenega poslabšanja ekonomskih in socialnih

zmožnosti države prepreči izničenje temeljnih socialnih pravic posameznikov. Kako, na kakšen način – morda bi bilo smiselno razmišljati o razširitvi 50. člena in vgraditvi dodatne varovalke na tem področju.

Kot rečeno, takšnemu hitenju in tako nedodelanim rešitvam ne verjamem. Ne verjamem zato, ker pravim, da ima vsaka odločitev, poleg tega da ima težo, absolutno tudi posledico. Spomnila vas bom, pa nočem s prstom kazati na nikogar, kako pomembne so odločitve neizglasovane pokojninske zakonodaj – ima težo približno 300 milijonov evrov in to težo ali te posledice nosimo danes mi. Pa se spomnite, kdo je glasoval za to, da se je v naši državi razpisal referendum. Mene takrat ni bilo v Državnem zboru, ste pa bili nekateri, ki ste pritisnili tipko "za". Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Branko Grims, pripravi se dr. Andreja Črnak Meglič.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Spoštovani, vsem prav lep pozdrav!

Strinjam se z vsemi, ki ste opozorili na pomembnost tega trenutka. Namreč, danes se suverenost katere koli moderne države ne brani primarno na bojnem polju kot nekoč; suverenost se najprej brani z dobrim, delujočim, uspešnim podjetništvom, z dobro delujočim gospodarstvom torej. Temu je namenjen ukrep, o katerem odločamo danes, zapis zlatega pravila o uravnoveženem proračunu v slovensko ustavo. Država, ki se prekomerno zadolži, ki zaide zato v težave, izgubi s tem objektivno velik del svoje suverenosti. Ta ukrep, o katerem danes odločamo, pomeni na nek način dolgoročno obrambo suverenosti slovenske države pred skušnjavo katere koli oblasti, da bi nadaljevala politiko, ki smo jo žal opazovali zadnja tri leta, prekomernega zadolževanja, kajti če bi nadaljevali s to hitrostjo, bi država zelo hitro doživela grški scenarij. Upam, da si tega nihče ne želi, kajti za seboj potegne marsikaj.

Tu je drugi razlog, zakaj se v resnici mudi – tisto, čemur nekateri oporekate. Gre tudi za vprašanje gospodarske rasti. Namreč, danes odločamo o vnosu zlatega pravila o uravnoveženem proračunu v ustavo. To je po svoje izjemno pomemben, nedvoumen političen signal, namenjen tako vsem v Sloveniji, ki načrtujejo porabo, kot tudi vsem v tujini, ki iz takšnega ali drugačnega razloga ocenjujejo našo konkurenčnost na področju gospodarstva, na področju javnih financ, da torej menimo z dolgoročno stabilnostjo javnih financ resno. Vse to vpliv na bonitetne ocene. Bonitetne ocene, skupaj z ukrepi, ki jih bo dolžna uveljaviti naša država, pa bodo zanesljivo pomenile lažji dostop do denarja slovenskim bankam, slovenskemu podjetništvu, zlasti malemu in srednjemu podjetništvu, ki je motor katere koli uspešne ekonomije, in torej pomeni spodbudo odpiranju

novih delovnih mest in ohranjanju obstoječih. Sedaj vas sprašujem, ko ste govorili o socialni varnosti, kaj je večja socialna varnost kot ohranitev delovnih mest, ki dajejo socialno varnost ne samo tistim zaposlenim v podjetništvu, ampak tudi njihovim družinam. To je največja socialna varnost! S tega vidika je tak ukrep izjemno pomemben tudi za ohranitev in povečevanje socialne varnosti.

Še na nekaj ne gre pozabiti. Nekateri ste celo dajali, da bomo danes sesuli javni sektor, jaz pa trdim, da je vnos zlatega pravila v slovensko ustavo dolgoročno tudi v interesu javnega sektorja, kajti sistem stabilnih javnih financ z vsem, kar zajema, pomeni kvalitetno, stabilno gospodarsko okolje, ki ga podjetništvo potrebuje, ki ga podjetništvo ceni. Če ga ne bomo vzpostavili, pomeni to bodisi nadaljnje propadanje podjetnikov bodisi – kar je po mojem mnenju še bolj verjetno, v pogojih schengena, v katerih smo, v pogojih Evropske unije – njihov odhod nekam v tujino. Veste, kaj to potem v praksi pomeni? Da bodo plačevali davke tam, v Avstriji, nekim tujim državam, slovenski davkoplačevalci od tega ne bodo imeli ničesar. Slovenska javna uprava, slovenski javni sektor se plačuje iz pobranih davkov, točno iz tega denarja in zato je ohranitev delovnih mest v podjetništvu, dajanje spodbud podjetništvu, vzpostavljanje dolgoročnih, stabilnih pogojev za krepitev slovenskega podjetništva v življenjskem interesu slovenskega javnega sektorja, ker samo od tam lahko pridobi denar za svoj obstoj, za svoje plače, za svoj nadaljnji razvoj; za vse tisto, kar razumemo kot socialno državo, česar smo navajeni in po čemer ocenjujemo njeno uspešnost. Drugega vira ni. Slovenija sama danes nima več svoje tiskarne denarja, kot je bilo nekoč v Beogradu. Mi smo danes del večjega sistema Evropske unije, stopili smo v evroobmočje in to je nek temeljni makroekonomski pogoj, znotraj katerega moramo poiskati optimalno rešitev.

Optimalna rešitev, če jo želimo zastaviti na dolgi rok, ampak s signalom, ki bo učinkoval tudi kratkoročno v smislu boljše bonitetne ocene, pocenitve kapitala, ohranitve in krepitev odpiranja novih delovnih mest na področju podjetništva in s tem tudi več prihodkov, zbranih v proračunov, ki bodo potem lahko tudi uporabljeni v korist javnega sektorja za ohranitev delovnih mestu tudi tam, za ohranitev kvalitete storitev – ali krepitev kvalitete storitev tudi na tem področju –, je seveda sprejetje tega zlatega pravila in njegov vnos v ustavo ne samo v življenjskem interesu države Slovenije, ampak je tudi čim hitrejši vnos tega pravila v ustavo v življenjskem interesu države Slovenije.

Tisti, ki bo iz kakršnegakoli razloga to zavlačeval ali celo preprečil, se mora zavedati, da dela slovenskemu podjetništvu, vsem zaposlenim ljudem, ki trepetajo za svoja delovna mesta, za plače, nepopravljivo dolgoročno škodo in odgovornost za to bo nosil pred vso zgodovino.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima dr. Andreja Črnak Meglič.
Pripravi se gospod Roman Žvegljč.

DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ (PS SD):
Hvala lepa, gospa podpredsednica. Kolegice in kolegi, lep pozdrav tudi v mojem imenu.

Kolega Frangež je rekel, da mu danes ni bilo lahko oz. mu še vedno ni lahko. Meni ni bilo lahko niti včeraj. Srčno sem upala, da bo po včerajšnji razpravi na Ustavni komisiji sprejet sklep, ki bi odločanje o tako pomembni točki dnevnega reda, kot jo imamo danes v Državnem zboru, vendar zamaknila v nek bodoč čas.

Ne moremo se slepiti, da odločanje o tem pomembnem vprašanju – tudi sama menim, da je zelo pomembno vprašanje –, vendar poteka v nekaterih zelo zaostrenih razmerah. Ne moremo nekako razmišljati, da se pravzaprav odločamo in razpravljamo o nekem vakuumu. Zunaj so predlogi popravkov oziroma rebalansa proračuna s konkretnimi rešitvami, o katerih ljudje razmišljajo, jih vidijo in vedo, kaj bo to prineslo za njihovo življenje, da ne govorim o vseh posegih v socialno državo, o katerih je kolegica Tavševa že govorila. Ozračje nezaupanja je izjemno, izjemno veliko.

Druga točka. Govorimo o dilemah, ki so jih včeraj izpostavili strokovnjaki, ki so sodelovali in pomagali Ustavni komisiji, pa tudi kolegice in kolegi poslanci, ki v tej komisiji sodelujejo, od tērminov, kaj je vključeno, kaj ni vključeno, kako pravzaprav tovrstna odločitev vpliva na že sprejete elemente v naši ustavi – konkretno na 50. člen, ki se nanaša na socialno državo. Vse te velike dileme so nerazrešene. In zdaj menite, da naj sprejmemo odločitev v takšnem popolnem ozračju negotovosti in dvomov in nezaupanja?!

Da, kolegice in kolegi, obstaja tudi veliko medsebojno nezaupanje, ki je utemeljeno tudi v tem, ko mi izrekamo določene svoje pomisleke in predloge, pa so preprosto prezrti. Konkretno bom omenila razpravo o nacionalnem razvojnem programu, kjer sem vam zelo jasno povedala, da bi lahko pomembne prihranke in pomembno sporočilo Evropski uniji poslali tudi s tem, da bi ponovno, takoj po poteku zakonsko določenega roka, začeli razpravo o pokojninski reformi. Ker verjamem, da ste pametnejši od nas, vi jo boste lahko izpeljali z bistveno manj konflikti do konca leta in s tem prihranili državi – to se pravi srednjeročno fiskalno obveznost za 0,7 % bruto domačega proizvoda. Pa pravite, da se ne mudi, to ni pomembno, to bomo počeli jutri, čez nekaj časa, do konca leta 2014, ko nam bo ta obveznost že zapadla.

Mislím, da pametna politika vendar vidi, da je treba sprejemati pomembne zgodovinske, kakorkoli jih že imenujete, odločitve z maksimalno stopnjo soglasja. Zato se mi zdi še kako pameten predlog, da vendar danes opravimo razpravo, odločanje pa preložimo na nek čas, ko se bodo ti določeni pomisleki in

dileme lahko tudi odpravile. Kajti nekaj je popolnoma jasno, naše glasove potrebujete tedaj, ko potrebujete dvotretjinsko večino, tedaj, ko vam je zadosti vaša navadna večina, tedaj naših glasov ne potrebujete.

Zato, drage kolegice in kolegi, ne nameravam podpreti današnjega sklepa, na vsak način bi pa podprla proceduralni sklep, da se preloži odločanje in da se opravi temeljita razprava in razmislek tudi o dilemah, ki se postavljajo v zvezi s fiskalnim pravilom.

Še enkrat rečeno: sama ne dvomim v to, da je treba fiskalno pravilo na ustrezen način uveljaviti, vendar pa na način, ki ne bo puščal toliko dvomov in dilem, kot jih imamo danes, in v takšnem ozračju, ko se odločamo o tej zgodovinski odločitvi. Hvala.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Roman Žvegljč.
Pripravi se mag. Borut Ambrožič.

ROMAN ŽVEGLIČ (PS SLS): Spoštovani! Ker se oglašam prvič iz teh klopi, mi oprostite malo treme ali pa tudi kakšne druge zadeve.

Zakaj je po mojem mnenju treba zlato fiskalno pravilo zapisati v ustavo? Ne zaradi tega, da bodo nižje obresti, da bomo imeli boljše bonitete in da bomo preprečili referendum in še ostalo; po mojem predvsem zato, da zavarujemo to državo, ki smo jo tako ali drugače pomagali ustvarjati, vsak na svoj način, pred samim sabo, pred našim lastnim pohlepom, neumnostmi, mogoče tudi pred skušnjavo oblastnikov ali, ne nazadnje, vseh nas.

Ko poslušamo o socialni državi, kaj vse naj bi se zgodilo v tej socialni državi, če bomo to sprejeli, bom citiral, da ne bi bil obsojen plagiatorstva, nekdanjega nemškega kanclerje Kohla, ki je rekel približno tako, da "država ni krava, ki bi se pasla v nebesih in bi jo lahko na zemlji molzli in nam dajala še kakšne druge radosti". Seveda, kravo je treba nakrmiti, šele potem jo lahko molzeš.

Zakaj pa takoj – pri nas na deželi, na kmetih se držimo tistega starega pregovora, da tistega, kar lahko opraviš danes, nikar ne prenašaj na jutri. Hvala.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Borut Ambrožič,
pripravi naj se gospod Jožef Kavtičnik.

MAG. BORUT AMBROŽIČ (PS PS): Hvala za besedo, podpredsednica. Lep pozdrav tudi vsem zbranim kolegom in kolegicam!

Res je, fiskalno zlato pravilo ni jedrska fizika in vsekakor ne spada med cestnoprometne predpise, ki jih je kolega Tonin primerjalno uporabil v svojem govoru.

Tvorec pojma zlatega fiskalnega pravila je verjetno dobro vedel, kaj pomeni psihologija poimenovanja določenega produkta ali storitve,

zato močno dvomim, da bi vsi danes o tem zgubljali toliko besed, če bi to pravilo, recimo, nosilo ime bronasto ali celo garjavo zlato pravilo, ker se ga verjetno nihče ne bi umestili v ustavno zapisan zapis – kar pač predstavlja ustava kot najvišji državni akt. O tem je danes bilo že nekajkrat govora. Sam se spomnim, da sem kot študent prava s pojmom ustava srečal, če ne prej, pri predmetu ustavno pravo, kjer je ravno ta definicija bila poudarjena, da predstavlja ustava vsake države največji pravni akt, zato njegove spremembe – kot je danes tudi bilo napačno povedano, ni jih bilo samo pet od osamosvojitve do danes, ampak sedem – predstavljajo velik poseg v to področje, ki je zelo občutljivo.

Danes nadaljujemo razpravo v širši sestavi, kot je bila včerajšnja v okviru Ustavne komisije, zato o včerajšnjih zadržkih, ki smo jih izrekli v okviru takratnega plenuma, ne mislim izgubljati besed. Osebnost pa me vsekakor moti, kar je bilo danes tudi že večkrat izpostavljeno, način, da smo tako rekoč ob glasovanju včerajšnjega predloga bili soočeni s to hitrostjo sklica današnje izredne seje.

Zato tudi sam težko vagam svojo odločitev v prid ali proti temu predlogu, za katerega mislim, da je prehitel in vsekakor nezadostno premišljen. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Mag. Borut Ambrožič je govoril namesto Maše Kociper. Sedaj pa ima besedo gospod Jožef Kavtičnik, pripravi naj se gospa Romana Tomc.

JOŽEF KAVTIČNIK (PS PS): Hvala lepa, predsedujoča. Spoštovani kolegi!

Nisem niti pravnik niti ekonomist, zato sem z veliko pozornostjo poslušal vse tiste, ki se na to materijo veliko bolje spoznate. Poslušal sem tudi pravnike in včeraj sem spremljal zasedanje Ustavne komisije. Iz vsega, kar sem lahko slišal, kar sem lahko razumel, me ni moglo prepričati, da bi se lahko odločil danes in glasoval za to, da bi to fiskalno pravilo, zlato fiskalno pravilo, vnesli v našo ustavo.

Osebnost sem vedno skeptičen, kadar se odpira vprašanje ustave in spremembe ustave. Zato sem si dovolil in sem pobrskal, kaj misli o tem gospod Miro Cerar mlajši, gospod France Bučar in Tone Jerovšek ob 20 – letnici osamosvojitve Slovenije. Recimo, gospod Miro Cerar mlajši je dejal: "Pri točkah, ki urejajo zakonodajni referendum, bi bilo smiselno razmisliti o spremembah, vendar se je tega treba lotiti zelo premišljeno in temeljito." Torej vseh sprememb, ki bi se jih lotili, se bi jih morali lotiti premišljeno in temeljito. To hitenje niti slučajno ne gre v prid temu. Gospod France Bučar je dejal nekako tako, da ustava je popolnoma v redu in načeloma ne potrebuje nobenih sprememb. Ustava temelji na konceptu pozitivističnega pogleda na svet. Gospod Tone Jerovšek je dejal: "Ustava je dobra, kar zadeva

varovanje človekovih pravic in svoboščin. Ima majhne pomanjkljivosti, kot so imenovanje vlade oziroma ministrov, treba pa bi bilo spremeniti določbe o Ustavnem sodišču." Upoštevanje referenduma, torej ljudske volje in tako naprej, ga ne moti in tega ne bi spremenil. Bi pa vzel to pravico poslancev. Treba bi pa bilo spremeniti 3. člen, ki del suverenosti prenaša na Evropsko unijo, kar je v nasprotju s členom v ustavi, ki določa, da je ustava najvišji pravni akt v naši državi. To pomeni, da bi bilo treba narediti kar nekaj sprememb, ne samo tega fiskalnega pravila vnesti v ustavo. Nihče pa od teh strokovnjakov ni omenil, da bi to bilo treba narediti.

Zadnje čase se veliko govori o zategovanju pasu, pa sem morda zaradi tega danes pozabil pas si nadeti, zato ker me je že nekako zmrzilo, kadar primem pas v roke, kajti ljudje si neprestano in vsak dan morajo zategovati pas. To strašenje – vemo, s čim vse se srečujejo ljudje danes in tudi danes pred televizijo, ko nas poslušajo. Vsak, ki se malo spozna na psihologijo, ve, da je strah kontraproduktiven ustvarjalnosti in sproščenosti. Zato ni dobro, da mi ljudi strašimo, ampak jim dajmo malo več optimizma. Da pa bi v ustavo zapisali zlato fiskalno pravilo zaradi tega, da prenašamo odgovornost ali da povečujemo odgovornost, je pa zame nekako čudno. Kajti odgovornost se nekako gradi v vzgojnem procesu, v vzgojno-izobraževalnem procesu: s tem bomo sprejeli določeno odgovornost, ne pa s tem, da napišemo nekaj v ustavo. Zato sem resnično skeptičen, da je takšno stvar treba zapisati v ustavo, da se bomo držali nekih pravil.

Sam že nekaj časa živim in delam in sem bil odgovoren – ne zaradi tega, ker mi to predpisuje ustava, ampak zaradi tega, ker me je to učil oče, ker so mi to pokazali starši, in zato ker sem nekako vedel, da tisto, kar lahko naredim sam s trdim delom, bom lahko od tega tudi živel. Zaradi tega bom se danes zadržal in tega predloga ne bom podprl. Hvala

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospa Romana Tomc. Pripravi se gospod Samo Bevk.

ROMANA TOMC (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Slovenija danes ne bi bila v tem položaju, kot je, če bi to fiskalno pravilo uvedla pred 10 leti, tako kot so naredile mnoge druge države. Ne rečem, da ne bi bili danes v krizi, ampak naš deficit bi bil sigurno precej manjši in bili bi na poti tistih držav, ki danes uspešno konsolidirajo svoje javne finance, ne pa tistih, ki zadolževanje povečujejo. Ampak očitno se država enako iracionalno obnaša, kakor se obnašamo tudi vsi, posamezniki na individualnem nivoju. Obljub je veliko, cilji so visoki, ampak realizacija je pa bolj šibka.

Če pogledamo, recimo, proračun iz leta 2009, kakšen je bil ta razkorak med našimi obljubami in med našimi pričakovanji, potem lahko ugotovimo, da so se takrat naši odhodki iz proračuna povečali za 8 %, kljub temu da so se naši prihodki v proračun zmanjšali za kar 22 %. To se pravi, da živimo nad tistimi zmožnostmi, ki jih dejansko premoremo. In da bomo še malce samokritični za nazaj: če bi imeli to zlato pravilo pred 10 leti, tako kot sem rekla, potem bi tudi v tistem času, ki je bil danes večkrat omenjen, ko je bila visoka gospodarska rast, lahko ustvarili nekaj prihrankov za bodoče čase, ki so bili bolj krizni. Ampak bolj kot to, da nismo prihranili, se mi zdi sporno, da takrat, ko je kriza prišla, nismo uspeli prilagoditi svojih prihodkov oziroma odhodkov svojim prihodkom.

Danes je bil že večkrat omenjen naš dolg, naše zadolževanje in obresti, ki jih na ta račun plačujemo. Sama rada pobrskam po podatkih, naredim kakšne primerjave in tudi tokrat sem jih. Teh 700 milijonov, ki so bili danes že omenjeni, poglejmo, kaj v resnici pomenijo. V resnici to pomeni vse porodniške v lanskem letu, pomeni vse otroške dodatke v lanskem letu in tudi vse štipendije v lanskem letu. Toliko kot smo izplačali za te odhodke, toliko bomo dali letos za obresti. Pa primerjajmo še z drugimi podatki: 700 milijonov evrov pomeni milijon 130 tisoč povprečnih pokojnin, pomeni milijon minimalnih plač, in če prevedemo v čas, namesto teh obresti bi lahko dva meseca plačevali vse pokojnine v Sloveniji. Namesto teh 800 oziroma 700 milijonov bi lahko dve leti vsem, ki so v srednjih šolah ali na fakultetah, vsem brez izjeme, plačevali štipendije v višini približno 150 evrov. Zato so te zadeve skrajno resne. Nujnost uvedbe zlatega pravila ni samo simbolična, je seveda tudi del resnice, da se od obljub ne da živeti.

Spomnite se programa stabilnosti, to je tisti dokument, v katerem vsako leto zapišemo svoje načrte glede javnofinančne politike, pa še v Bruselj to pošljemo, da nas lahko nadzirajo. Vsako leto smo zapisali nekaj drugega, kot se je potem kasneje uresničilo. Vsako leto smo zapisali, da kriza je, da so prihodki, kakršni so, da deficit narašča, vendar smo konsolidacijo javnih financ še malce zadržali in jo predstavili na naslednje leto. Tako smo delali tri leta, pa smo vsi vedeli, da se tako ne sme delati, ker fiskalnega pravila nismo imeli zapisanega. Če bi ga imeli, bi nas prav to pravilo omejevalo pri takšnih dejanjih.

Zato je očitno, da politične zaveze pa neka morala vseeno niso dovolj in da potrebujemo neko jasno zapisano pravilo. Izkušnje drugih držav kažejo, da je to potrebno, da je to primerno in da se to obnese. Zato mislim, da je prav, da čim prej za ta zapis poskrbimo tudi v naši državi, kajti to je po mojem najboljša varovalka, ne za nas, ampak za prihodnje rodove, da jim bomo omogočili, da bodo tudi oni živeli v takšni socialni državi, kot jo

danes želimo zase. Zato podpiram sprejetje fiskalnega pravila v nadaljevanju.

Za danes bi pa opozorila samo še to, spoštovane kolegice in kolegi, da danes ne sprejemamo fiskalnega pravila in ne hitimo, danes začinjamo postopek.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Samo Bevk. Pripravi naj se gospod Jožef Horvat.

SAMO BEVK (PS SD): Hvala lepa za besedo, gospa podpredsednica. Spoštovani zbor!

Premier Janez Janša je po včerajšnjem srečanju predsednikov parlamentarnih strank dejal, da je fiskalno pravilo temelj stabilnega razvoja Slovenije in pomemben signal države svetu, da je Slovenija dolgoročno stabilno okolje in da bo to znižalo ceno zadolževanja naše države. Ampak ob tem se lahko vprašamo, koliko pozitivnih signalov, ki jih je pripravila prejšnja vlada, je kot vodja največje opozicijske stranke uspešno zrušil in torpediral v prejšnjem mandatu.

Poglejmo jih nekaj. Recimo, trmasto vztrajanje podpore ratifikacije zakonu o pristopu Hrvaške k zvezi Nato ob zaključku zaključnega računa za leto 2007; potem rušenje dogovorov in referendumu o arbitražnem sporazumu s Hrvaško; potem, recimo, nasprotovanje vsem reformnim zakonom na super referendumski nedelji junija lanskega leta ali rušenje interventnega zakona, rušenje rebalansa državnega proračuna za leto 2011, kjer bi privarčevali 365 milijonov; konec koncev rušenje rekonstrukcije prejšnje vlade septembra 2011. Vsa ta destrukcija je izjemno podražila denar in znižala naše bonitetne ocene. Izgubili smo zelo veliko časa, predvsem zaradi in zgolj zaradi strankarskega boja za prevzem oblasti. Ali se še kdo spominja, kdaj smo imeli zadnjo redno sejo Državnega zbora v tem prostoru? Mislim, da julija ali septembra lani. Prvo redno sejo parlamenta bomo imeli šele drugi ponedeljek v mesecu aprilu. Vsi ti meseci so nekako šli v nič, ko bi lahko država ustrezno ukrepala.

Če bi v prejšnjem mandatu imeli malo bolj državotvorno opozicijo, današnji problemi ne bi bili tako veliki. Danes bi od Vlade pričakovali malo več samokritike, in iskrenega obžalovanja za nekatere poteze v prejšnjem mandatu. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jožef Horvat, namesto gospe Janje Klasinc naj se pripravi gospod Gašpar Gašpar Mišič.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Spoštovana podpredsednica, lepa hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Pozorno spremljam današnjo razpravo in delam primerjavo med obljubami, ki smo jo vsi

mi dajali v času volilne kampanje za predčasne volitve 4. decembra lansko leto. Gotovo je na nas vseh, na naših licih vsaj delček rdečice. Mi nismo obljubljali ljudem takšnih rezov, kot jih zdaj mora pripraviti in jih pripravlja Vlada in bodo prišli, kot predlog tudi v Državni zbor. Gotovo se lahko poenotimo vsaj v eni točki: naša skupna domača naloga je konsolidacija javnih financ – konsolidacija, ali uravnoteženje, ali ozdravitev. Gotovo tu ni nobenega izmed mojih kolegic in kolegov, ki bi rekel, da se pod to domačo nalogo ne želi podpisati.

Izhodišče za mojo razpravo je prav konsolidacija javnih financ in gospodarska rast. Mi smo danes že slišali, da prej ko konsolidiramo javne finance, je treba zagotoviti gospodarsko rast, je treba v državi zagotoviti rast in to z velikimi, mega javnimi investicijami. Sprašujem, se kako – z višji DDV?! Z dražjim denarjem?! Z dražjimi krediti?! In brez izračuna praga rentabilnosti?! O tem premalo govorimo, gospe in gospodje, prav o pragu rentabilnosti.

Nisem evforičen, konsolidacija javnih financ, s katero se odgovorno ukvarja Državni zbor, bo dala rezultate šele v srednjeročnem obdobju, medtem ko bo na kratek rok povzročila morda celo padec gospodarske aktivnosti. Nisem eden od tistih, ki bi rekel, da z zapisom zlatega fiskalnega pravila v slovensko ustavo rešimo vse javnofinančne probleme. Pa če do konsolidacije javnih financ ne bo prišlo, se bo v Sloveniji še dolgo let ohranjala nizka gospodarska aktivnost, celo njen padec ali dokončni razkroj. Podobne ukrepe za racionalizacijo stroškov dela, kot jih slovenska vlada sedaj načrtuje glede plač in zaposlenosti v javnem sektorju, je večina držav Evropske zveze že sprejela. To so dejstva. In ukrepi, ki jih Vlada pripravlja na področju plač, so v kontekstu Evropske zveze nekaj povsem običajnega v teh časih, ko se večina držav sooča z izzivom fiskalne konsolidacije. V obdobju gospodarske krize po letu 2008 smo v Sloveniji izgubili 55 tisoč delovnih mest. Kje, v katerem sektorju? V zasebnem in v realnem sektorju. Kaj pa na področju javnega sektorja? Zasebni sektor se je krizi že prilagodil, žal smo priča tudi številnim stečajem podjetij. Tega ne moremo trditi za prilagoditev javnega sektorja, ker po drugi strani se je v obdobju od leta 2008 povečalo število zaposlenih v javnih storitvah, še posebej v izobraževanju, zdravstvu in socialnemu varstvu. Nimam namena bičati zaposlenih v javnem sektorju, to so ljudje spoštovanja vredni in koristni in pomembni za to državo. Opozarjam pa samo, morda ne toliko na zgodovinski trenutek, na trenutek resnice. S tem se soočamo.

Še en razmislek se mi zdi v tem trenutku pomemben, in ta je, da bodo fiskalna pravila lahko uspešno uresničena skozi čas le v primeru, da jih bo javnost razumela kot dragocen prispevek politike. Poudariti je treba, da dobrih javnih financ država ne more doseči brez ustreznega pristopa do svojih državljanov.

Njena naloga je razsvetliti državljane in jih pripraviti do odgovornega obnašanja in razmisleka, saj drugače ni mogoče doseči in izpeljati vseh reform in ukrepov, ki so nujno potrebni za uvajanje pravičnih davkov, nižanja javnih izdatkov in ohranjanja ravnotežja med javnofinančnimi prihodki in javnofinančnimi izdatki ob zagotavljanju socialne države, kar imamo že zapisano v 2. členu slovenske ustave.

Ekonomska in monetarna unija predstavlja nov razvoj v zgodovini, čeprav je to danes, v tem trenutku evroskepticizma izjemno težko razumeti. Prvič je neko število držav, do danes 17, sprejelo skupno valuto, poleg tega pa ohranilo neodvisno fiskalno politiko. Monetarno unijo je preplavila potreba po fiskalnih pravilih, ki so postala center debate že v zgodnjih 90. letih, ko o globalni, ekonomski in finančni krizi še nihče ni razmišljal. Čeprav je obstajalo nekaj argumentov proti uporabi takšnih pravil, je v splošnem prevladalo mnenje, da bodo imela omenjena pravila pozitiven učinek na fiskalni položaj držav z visokimi primanjkljaji. Neustrezna fiskalna politika ima definitivno negativen vpliv na stabilnost cen, rast in zaposlenost. Visoki javni deficiti in velik javni dolg ovirajo državo pri delovanju med različnimi fazami poslovnega cikla. Prav tako negativno vplivajo na privatne investicije in povečuje dolgoročne obrestne mere. Ti problemi so še posebej izraženi v monetarni uniji, kjer lahko politika ene države vpliva tudi na ostale države.

Namen fiskalnih pravil, kot to v Novi Sloveniji razumemo, je torej zagotoviti ustrezno vodenje fiskalne politike o posameznih državah, vendar pri tem omogočati zadostno proračunsko fleksibilnost. Optimalno fiskalno pravilo mora biti dovolj enostavno, fleksibilno in orientirano k rasti. Problem nastane, ko se določene lastnosti med seboj lahko izključujejo. Enostavno pravilo ni nujno tudi dovolj fleksibilno, kanček računovodske in finančne konservativnosti pa gotovo ne škoduje.

Fiskalno ogrodje v evropski monetarni uniji se je razvijalo postopoma. Maastrichtska pogodba iz leta 1992 je postavila fiskalne kriterije za države, ki si želijo priključiti monetarni uniji, Pakt stabilnosti in rasti iz leta 1997 pa je te kriterije razvil in omogočil fiskalno stabilnost za države, ki so že članice Unije. Pakt je okrepil postopke nadzora in jih dopolnil s kvantitativni pravili. Z letom 2007 je tudi Slovenija postala članica Ekonomske in monetarne unije, ki predstavlja zadnjo fazo ekonomske integracije v Evropski uniji.

Prav to dejstvo me prepričuje, da bom podprl sklep, da se začne postopek za spremembo slovenske ustave. Nekatero državo, ki jih radi postavljamo kot naš vzor in ki so tudi naše največje gospodarske partnerice, so to že zdavnaj naredile; se pravi, da je topla voda že odkrita. Vabim vas k ponovnem razmisleku, tiste seveda, ki se ne želite podpisati pod domačo nalogo konsolidacije javnih financ, da razmislite

in da podprete ustavne spremembe Republike Slovenije. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Gašpar Gašpar Mišič. Pripravi se gospa Patricija Šulin.

GAŠPAR GAŠPAR MIŠIČ (PS PS):
Spoštovana, podpredsednica, spoštovane kolegice in kolegi!

Najprej bom rekel, da v roku držim zelo pomembno knjigico s krasnimi navodili. Včeraj na Ustavni komisiji sem seveda glasoval za postopek, da gremo v spremembe, in danes sem še vedno enakega prepričanja, da bom glasoval za, za razliko od nekaterih, ampak če bi še malo poslušal gospoda Grimsa v njegovem nagovoru, bi si premislil. Toliko nekih suhoparnih stvari! Mislim, da ste nekateri z današnjim govorom dobesedno presegli najboljše pesnike in pridigarje. Toliko litanij sem se naposlušal, da me skoraj mika, da bi dejansko zapustil to dvorano in šel sedet nekam drugam in se spočil, ker se mi zdi, da dejansko ne gre ta voz v pravo smer. Dejstvo je, da smo vsi spoznali, da je treba nekaj ukreniti, fiskalno pravilo sprejeti, da bi preprečili nadaljnje zadolževanje te države. To bi morali storiti že bistveno prej, mnogo prej. Zelo lepo bi bilo, če bi to sprejeli že leta 2008, pa ne bi s tako tabelo tukaj razpolagali, ko smo se zadolžili v teh treh letih za 23,2 %. Zelo kruta resnica, ampak kaj nam bodo besede, če tega ne čutimo in ne nosimo v sebi!

Torej, zlato pravilo. Imenujte ga kakorkoli želite, naj bo diamantno pravilo, a nikakršno pravilo nam ne bo pomagalo, če tega dejansko ne bomo tudi v praksi izvajali in če se ne bomo tako obnašali. Ugotavljam, da nam v tej ubogi državi manjka veliko politične kulture in da se tukaj dajemo – odvisno je, kdo je kdaj na oblasti. V SDS so končno prišli do spoznanja, da je treba delati za razvoj države – dobro jutro! V prejšnjem sklicu ste delali ravno obratno, rušili ste vse reforme, ki so jih predlagali takratni predsednik vlade in koalicija, ki je vodila to državo – na žalost v času recesije, in niso bili uspešni. V SLS je gospod ugotovil, da so pripravljene prevzeti odgovornost za državo že danes. Hvala lepa. Zelo lepa ugotovitev. Ste pripravljene. In to je pohvalno. Ampak, kdo ni?! Kdo ni pripravljen? Danes imam občutek, kot da smo tukaj, da zapolnimo TV program SLO 3, da nas doma lahko gledajo tisti, ki nimajo česa pametnejšega početi.

Borut Pahor, bivši predsednik vlade, ugotavlja, da ni uspel prepričati niti svojih poslank in poslancev, da glasujejo za nadaljevanje tega postopka, o čemer se danes pogovarjamo. Zelo zanimivo. Torej, nekam se nam mudi. Problem je morda v tem, da nimamo nobenih kalkulacij, nimamo nobenih analiz stanja, kaj se nam lahko še zgodi, če to fiskalno pravilo zapišemo v ustavo. Ali se nam morda utegne zgoditi tudi to kot bumerang, da bomo

potem onemogočili normalen razvoj države, ki si ga vsi tako vneto želimo? Morda bi bilo pravilno, če bi danes razpolagali z vsemi kalkulacijami, z vsem tem, kar je tudi naš predsednik Zoran Jankovič v vili Podrožnik pogojeval, če tako rečem, ker niso dovolj le v celofan zavite besede, ampak je treba dejansko opraviti krepko kalkulacijo in predvideti marsikaj.

Tudi včeraj na Ustavni komisiji kolegica Bratušek ni dobila odgovora, kaj se nam utegne zgoditi, recimo, če pride do unovčenja 3-milijardnega poročstva za Dars, in mi imamo neko omejitev. Kaj bomo potem klestili? Kje bomo rezali? Ali bomo za tisto obdobje ukinili vse pokojnine ali pa kaj drugega?

Zato dejansko samo svarimo tiste, ki ste veleumi te Slovenije in te države, vse tiste, ki ste imeli čas, da vodite to državo 20 let, in tiste, ki imate čas danes, da vodite to državo v tem sklicu, v tem mandatu naslednja štiri leta, da se zberete skupaj, da daste glave skupaj in da premodrujete in daste dobesedno analizo stanja – ne nam, opoziciji, saj nismo mi tisti, ki od vas to pričakujemo in zahtevamo, ampak vsem državljanom in državljanom. Njim! Ker čez štiri leta, ali kolikor časa vam bo uspelo obdržati vlado, boste dejansko nosili to odgovornost.

Danes je rekel gospod Tanko, da je lahko opoziciji, ampak mislim, da je danes težje opoziciji kot vam, ki ste v poziciji. Enostavno, vi morate to narediti, mi pa tudi moramo. Enostavno je to tako, vsaj jaz to tako razumem. Ampak fiskalno pravilo, edini pravi razlog, zakaj potrditi danes, zakaj glasovati za, je ta signal, ki ga bomo mi kot Slovenija poslali v Evropo, da se bomo ceneje zadolževali, za toliko, kolikor se bomo sploh lahko še zadolžili. In iz tega razloga vam moja malenkost podarja glas; podarjam glas – ne vam, koaliciji, podarjam ta glas državi, ker to je nuja. Kako boste pa vi potem vozili in krmarili naprej, je pa odvisno od vas, saj dejansko imate večino.

Vedno znova me prizadene to, da nas hočete na tak ali drugačen način označiti, da opozicija ruši vse, kar vi predlagate. Ni res! Mi bomo podprli. Danes je naš predsednik Zoran Jankovič jasno in glasno povedal na naši poslanski skupini: vedno glasujte po svoji vesti. Nobenega ne prisiljuje, kot se je morda to nekje počelo ali pa se počne. In je prav, da vsak izmed nas glasuje po svoji vesti. Zato boste danes tu doživeli, da ne bomo vsi glasovali enotno, predvsem zato, ker se kar nekam hiti, ker se prehitava. Ker to, kar ste zapisali, dragi gospodje, v rebalansu, ni v redu, ker gre to dejansko, če si preberete, v nasprotno smer in se oddaljuje od socialne države.

Naj zaključim z odstavkom iz vašega programa – ki mi že razpada v rokah, pa ne vem, zakaj – zato, ker v rebalansu niste upoštevali marsičesa dobrega, zapsanega v tem vašem programu. Ta program je naravnost prav dober, če ne celo odličen; vendar, niste ga uporabili v rebalansu. Na strani 81 ste zapisali, da znižanje trošarin – na primer, "trošarinska

politika sedanje vlade na področju naftnih derivatov je ekonomski absurd. Zaradi visokih in nekonkurenčnih cen naftnih derivatov se zmanjšuje povpraševanje in s tem potrošnja ter posledično prihodki državnega proračuna. Predlagamo takšno trošarinsko politiko, da bodo cene naftnih derivatov 5 % do 10 % nižje od cen v sosednjih cenovno najugodnejših državah." Pred kratkim sem zasledil na TV poročilih, da kot kaže, bomo dosegli, da bodo cene naftnih derivatov oziroma nafte v Sloveniji dosegle celo 2 evra. Pazite, tukaj ste nekaj zapisali in obljubili. Dober je tisti politik, ki se drži tistega, kar zapiše in kar reče, da res ne bo obveljalo tisto, kar naš predsednik Zoran Jankovič večkrat poudarja, da eno govorite, drugo delate. Pa pokažite, da se je zmotil, da Zoran Jankovič nima prav. Do zdaj sem jaz kot njegov poslanec prepričan, da Zoran Jankovič ima vselej prav, vi pa dokažite nasprotno in takrat boste imeli čestitke tudi z moje strani.

Gospodu ministru, ki pa je rekel, da fiskalno pravilno ni jedrska fizika – je pa finančna fizika, gospod minister! Finančna fizika. Upam, da boste to znali tudi izpeljati tako, da bo ta država izplavala iz te zagate, v katero smo jo pripeljali politiki, politikanti in številni veleumi, ki jih danes ni tukaj in ki se radi skrivajo. Pozivam jih vse, pojdite do Janeza Janše, ki vodi to vlado, in pomagajte mu, da reši to situacijo v tej državi, ker to je vaša državljanska pravica in dolžnost. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospa Patricija Šulin. Namesto Renate Brunskole se pripravi mag. Alenka Bratušek.

PATRICIJA ŠULIN (PS SDS): Hvala za besedo. Spoštovani vsi prisotni!

Začetek postopka za spremembo 148. člena Ustave Republike Slovenije z osnutkom ustavnega zakona je nujen, saj je izrednega pomena za vse državljane, kot tudi za vse prihodnje generacije Republike Slovenije. Pomembno je, da ponovno spravimo javne finance v okviru vzdržnosti, s čimer bomo stabilizirali našo fiskalno politiko. Švica in Nemčija sta bili na krizo mnogo bolje pripravljene kot Slovenija tudi zavoljo tega, ker sta podobno ustavna določila sprejeli že pred krizo. Možnosti nadaljnega zadolževanja na mednarodnih trgih so omejene. Slovenija je ocenjena kot država z nizko sposobnostjo obvladovanja javnih financ. Zadolženost Slovenije je za vse nas resen problem. Če bi nadaljevali z zadolževanjem tako kot v zadnjih treh letih, bi to pomenilo, da bi zdajšnji javni dolg, ki znaša že več kot 48 % bruto domačega proizvoda, še naraščal in bi zelo hitro presegel 60 %, torej zgornjo dopustno mejo, ki jo določa Pakt o stabilnosti in rasti.

Gospodarska in s tem tudi finančna kriza je zmanjšala gospodarsko rast v celotni Evropski uniji, v kateri smo medsebojno

povezani, zato je treba čim prej oblikovati mehanizme, ki bodo učinkovito uredili finančni trg, čim prej okrepiti gospodarsko upravljanje tako, da finančna stabilnost evropskega območja ne bo več ogrožena.

Vnos fiskalnega pravila v Ustavo Republike Slovenije pomeni omejevanje zadolževanja države, s čimer se zagotavlja dolgoročna vzdržnost javnih financ, predvsem pa za prihodnje rodove. S tem jim bomo zagotovili normalno prihodnost, da jim ne bo treba delati za pretekle dolgove.

Zato bom danes podprla začetek postopka za spremembo ustave in upam, da bomo ob koncu današnje seje to pomembnost začetka spremembe ustave podprli vsi. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Alenka Bratušek. Pripravi se mag. Majda Potrata.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS PS): Najlepša hvala za besedo in lep pozdrav vsem tudi v mojem imenu!

Tudi sama bom začela z gospodom Grimsom in zgodovinsko odgovornostjo, ki nam jo polaga na dušo, srce in ne vem kam še. Kje, spoštovane gospe in gospodje, pa je bila in je še vaša odgovornost, ko ste rušili najprej pokojninsko reformo in ob tem še dve ostali reformi, plus za povrhu za vsak slučaj še vlado gospoda Pahorja.

Včeraj je bilo rečeno, da ne postrežemo s konkretnimi podatki, kje piše. Predlagam vam, da si preberete več priporočil Sveta Evrope, več let zaporedoma nam pravijo, da je to nujno potrebno. Če pa je to pretežko, pa predlagam, da preberete vsaj mnenje strokovne skupine o predlogu za začetek postopka za spremembo 148. člena Ustave, kjer piše "potreba po fiskalni konsolidaciji in ustvarjanju proračunskih presežkov v času nadpovprečne rasti je nujna tudi zaradi staranja prebivalstva. Poročila o vzdržnosti javnih financ Evropske komisije že več let zaporedoma Slovenijo postavljajo med države z visoko stopnjo tveganja zaradi prihodnjih javnofinančnih stroškov, povezanih s staranjem prebivalstva."

Mislím, da ste vi zadnji, ki nam lahko postavljate ogledalo o odgovornosti. Dokazali smo vam že, da podpiramo tudi vladne predloge, ker se zavedamo svoje odgovornosti, za razliko od vas, ki tega v prejšnjem mandatu niste znali.

Kot drugo, predlagam, da v roke vzamete Zakon o javnih financah, ki v svojem 2. členu, to so cilji proračuna in načela zakona, pod 7. točko govori, da mora biti proračun uravnotežen med prejemki in izdatki. Se vam zdi znano? In to velja od leta 1999! Prva točka tega člena govori, da "pri pripravi in izvrševanju proračuna si je treba prizadevati za makroekonomske stabilnost ter zagotavljanje

trajen in stabilen narodnogospodarski razvoj". Se pravi: absolutno tisti, ki misli resno o tem, da je javne finance treba konsolidirati, ne rabi tako na hitro, na vrat na nos, od danes do jutri spreminjati ustave. Na to smo vas včeraj na Ustavni komisiji opozarjali tri ure, pa nas ni želel nihče slišati.

Povedala bom, da tudi gospoda Pahorja v tem trenutku ne razumem, ker tudi on govori o zgodovinskosti tega trenutka. Mislim, da je marsikaj bolj zgodovinsko pomembnega kot to, da se v tem trenutku, danes začne postopek spremembe ustave in da to zapišemo v ustavo, to je prva stvar. Ukrepi, ki so pred nami so po mojem bistveno bolj zgodovinski za Slovenijo in slovenske državljane. Vsekakor smo vam ponujali roko, da se o tem dogovorimo, pa niste bili pripravljeni poslušati, da želimo še dodatne argumente. Upam, da je vsem tistim, ki danes vehementno zagovarjate vladni predlog o spremembi ustave jasno, da tega vladnega predloga ni več, ker je strokovna komisija predlagala nekaj popolnoma drugega – upam, da vsi vemo, o čem govorimo; skratka, to, kar je predlagala Vlada. Tega, če upoštevamo mnenje strokovne komisije, ni več. Danes sem iz več ust slišala, da še vedno podpiramo vladne predloge.

Zato, ker tega ni več, bom povedala, kje pač imam pomisleke, in včeraj od strokovne komisije nismo dobili odgovorov. Lahko se sliši, da je mogoče eno in isto, ampak zamenjali smo definicijo prihodkov in odhodkov s prejemki in izdatki. To je daleč od tega, da je to samo metodološko vprašanje, ampak je bistvena razlika pri zajemanju podatkov. Zamenjali smo "sektor država", ki je širok pojem, z "javnimi financami", ki je ožji pojem. Zakaj? Zakaj? Ali nam zna kdo povedati, zakaj smo šli ali en korak nazaj ali en korak naprej? Skratka, ne vemo. Danes od nas zahtevate, da pod nujno danes začnemo postopek za spremembo ustave – in da ljudje ne bodo napačno razumeli – absolutno je to še daleč, daleč od tega, da bi se ustava spremenila.

Kot smo povedali, ponujali smo vam roko, želimo pa natančne odgovore, kaj to pomeni. Ni pa ne od strokovne komisije, ne od ministra – vse bomo. Vi samo pritisnite tisti "da", potem pa bomo enkrat že dobili: dobili izračune, dobili bomo zakon, dobili bomo vse, samo da se to začne. Če sem prav razumela, je vaš cilj tudi, da se to sprejme v mesecu aprilu. Za to pa je lahko samo en razlog, in to je, da ljudem preprečite referendum na varčevalne ukrepe, ki ji pripravljate. V redu, tudi to je vaša pravica, ampak pošteno jim povejte in povejmo.

In še enkrat: absolutno niso proti temu, da se fiskalno pravilo v takšni ali drugačni obliki zapiše v ustavo. Rekla bi, da hitimo zato, ker očitno vladne stranke ne zaupate niti same sebi, da boste skupaj sposobne narediti proračune, ki nas tudi brez fiskalnega pravila pripeljejo do konsolidacije javnih financ. Tudi mi smo imeli konsolidacijo javnih financ napisano celo kot prioriteto v svojem programu, samo pot, kako bi

do tja prišli, je bistveno drugačna od tega, kako ste se te zadeve lotili vi.

Bi pa tudi rekla, da je že moj kolega povedal glede te vaše knjig'ce. Absolutno potrebuje veliko revizijo, ker tukaj imate 10 rešitev za prvih 100 dni – lahko jih preberem, ampak mislim, da niti ena ni uresničena. 100 dni vlade bo kmalu mimo. V nadaljevanju pa imate 100 rešitev za Slovenijo. Vi ste jih, mislim, da socialnim partnerjem predlagali 106, ampak niti ena, niti ena ni izmed teh 100!

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Majda Potrata, pripravi se gospod Jožef Jerovšek.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala za besedo.

Fiskalno pravilo, o katerem danes razpravljamo, bo umeščeno in je temelj zakona o ratifikaciji medvladne pogodbe o fiskalnem paktu. Ta naj bi začel veljati 1. januarja 2013, ampak poprej mora vsaj 12 držav ratificirati to zadevo. Torej je polje neznanega in neodgovorjenega še zelo široko, ker je tudi v Evropi mnenje o umeščenosti fiskalnega pravila v zakonodajo plod različnih stališč strokovnjakov, tako ekonomske kot kakšne druge stroke.

Delovni skupini, ki jo je imenovala Ustavna komisija, torej tej strokovni skupini, se zahvaljujem za pripravljeno mnenje, zaradi tega, ker me je utrdilo v prepričanju, ki sem si ga oblikovala, ko sem poslušala in brala slovenske strokovnjake, kaj pravzaprav pomeni zapis fiskalnega pravila v ustavo, in se do tega stališča vedno vedla zelo zadržano. Vse, kar sem prebrala, me je v zadržanosti samo utrdilo, danes pa poslušam razprave nekaterih, ki vidijo fiskalno pravilo kot čarobno paličico, drugi pa kot domačo nalogo. Za prve moram reči, da dokazujejo, ne zameriti, politično naivnost, torej za te prve, ki govorijo o čarobni paličici, za druge pa nek zelo pokroviteljski paternalistični odnos do stvari, saj za domače naloge vemo, kako je z njimi, jih lahko za koga tudi kdo drug piše. Samo toliko glede tega.

Ampak, pogledajte. Strokovna skupina je v uvodnem pojasnilu povedala, da se do nekaterih stvari, podrobnejših vprašanj, ni opredelila, ker je imela premalo časa. Čas je pomembna dimenzija, o kateri je treba tudi razmišljati, ko govorimo o tako pomembnih zadevah. Če bi fiskalno pravilo imelo res takšno čudežno moč, o kakršni je bilo govora, da kaj bi bilo, če bi ga sprejeli pred 10 leti. Kolegica Bratušek je povedala, od leta 1999 je zahteva po uravnoteženosti temelj v javnih financah. Pa kaj se je zgodilo?! Toliko glede tega, kaj lahko politika sprejme in udejanja in česa ne.

Tudi tisto ni tako prazna zahteva, da morajo biti vsi izdatki zapisani v proračunu. Spomnimo se samo zgodbe o potrjevanju zaključnega računa, kjer so nekatere stvari bile

vključene ali pa ne. V tem mnenju berem tudi to trditev: "Slovenija je krizo pričakala sicer z relativno nizkim, v evropskem merilu podpovprečnim javnim dolgom, vendar s problematično strukturo gospodarstva, ki se ni uspelo trajno izvleči iz krize." Beremo tudi, kdaj je mogoče fiskalno suverenost ohraniti. Ampak tole je zame pomembno! Strukturni primanjkljaj namreč vedno nastane v dobrih letih, ko se delijo razne pravice, tako davčne olajšave kot tudi transferji; kot problem pa ga občutimo šele v času recesije. Tu je kleč tega problema, da tega nočete priznati, zaradi tega, ker še kar naprej govorimo o tem, tudi ta vlada sedaj je govorila, da strukturne reforme za Evropo in za boljšo boniteto niso bile pomembne. Kako, da ne? Saj je bila ravno pokojninska reforma zvezana tudi z bonitetnimi ocenami Slovenije. Sedaj pa trdite, da ste podprli vse, kar je bilo usklajeno. Oprostite, kolikor se jaz spomnim, s socialnimi partnerji je bil zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno usklajen, pa je padel. Pa ne bi rada vas spominjala, kaj vse je bilo mogoče v okviru razprav slišati v Državnem zboru.

Res je strokovna skupina napisala, da načelno soglašajo z vpisom tega načela na načelni ravni v ustavo, ampak to zaradi tega, ker se ji ne zdi primerno, da breme zadolževanja prenašamo na naslednje generacije. Veste, ko tehtamo o stvareh, kdaj bo Ustavno sodišče kak referendum dovolilo ali kdaj ga ne bo dovolilo – ko tehta to pravico do javnega izjavljanja ljudi, vse prevečkrat pozabi na to, da je Slovenija tudi socialna država in da so lahko ogrožene tudi socialne pravice.

Samo z enim podatkom vam bom še postregla. Vključenost otrok v prvi starostni skupini do brezplačnega vrtca za drugega otroka je bila pod libbonskimi cilji, 29 %. Takoj v letu 2010, 2011 se je dvignila in sedaj dosega že 55 % vključenost. Tako vključenost podpiram, da ne bo pomote, ampak sedaj jo hočemo zavreti. Zato mislim, da je previdnost in zadržanost pri odločanju o stvareh, ko ne vemo, kaj bo pravzaprav pisalo, in se moramo odločati pravzaprav samo o začetku postopka, upravičena. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jožef Jerovšek. Namesto mag. Alenke Bratušek naj se pripravi gospod Matjaž Zanoškar.

JOŽEF JEROVŠEK (PS SDS): Hvala lepa. Spoštovane kolegice in kolegi, gospod minister!

Uravnoveženje javnih financ je nujnost v tej državi in k temu nevhvaležnemu delu je treba pristopiti z vsemi močmi, z vsemi inštrumenti in takoj. Mislim, da je bilo to doseženo na več srečanjih, sestankih predsednikov parlamentarnih strank. Zadnji je bil na sporedu v torek. In ta enotnost je tam bila še dosežena. Zaradi tega se mi zdi, da je tudi popolnoma

logično, da je sedanja vlada, sedanja oblast k temu pristopila zelo resno. Kajti, v predvolilni kampanji in tudi pozneje ob postavljanju Vlade je bilo splošno napotilo vseh opozicijskih poslancev, ki so se kakor koli izražali, da naj ta vlada čim prej pokaže, da res dela, da ima resne cilje in da se zaveda kritičnosti razmer v državi.

Med včerajšnjo sejo Ustavne komisije sem z nekim optimizmom gledal rast razsodnosti nekaterih opozicijskih poslancev, ki so bili na začetku anarhistično razpoloženi do državnosti, do problema, s katerim smo se ukvarjali. In končni izid ob glasovanju je bila enotnost, gospe in gospodje, potem ko se je povedalo, da je tudi predsednik stranke Pozitivne Slovenije, gospod Jankovič, na gremiju vseh predsednikov strank zagotovil podporo; prej je izgledalo, da te enotnosti ni, da bodo nekateri poslanci glasovali drugače. Zato me danes preseneča in sem razočaran nad tem, da sem ob tako resni tematiki, tako urgentni tematiki, zaznal v razpravah poslancev notranje strankarsko tekmovalno, notranja strankarska obračunavanja, notranje strankarske nasledstvene boje in notranje strankarske delitve. Mislim, da bo s pošiljanjem države v potop kateri koli poslanec, četudi prihaja iz opozicijske stranke, težko izboljšal notranje strankarske ratinge; to ne prinaša političnih točk. Zato je poziv k treznosti in zavedanju situacije, mislim, da potreben. Vedno znova je treba opozarjati, kajti tu slišimo, kot da je zlato fiskalno pravilo nekaj, kar bo kot zlato jajce, ki bo tej oblasti prineslo neke politične prednosti in točke. Mislim, da se zavedamo, da to ne prinaša zlata v proračun in zlatih prilivov, pač pa, da je zlato fiskalno pravilo Damoklejev meč, ki bo neprestano visel nad vsakršno oblastjo, ki bo sekal politične glave, če stvari v državi ne bodo šle v pravo smer. Zavedajte se tega, da to vaše orožje, opozicijski poslanci! Legitimno orožje opozicije, Damoklejev meč, še enkrat pravim! Kajti na podlagi tega, če oblast ne bo delovala pravilno, če ne bo peljala države v pravo smer, boste vlagali interpelacije, boste predlagali nezaupnice in tako dalje.

Gospe in gospodje, sam sem pristaš polemike v parlamentu, različnih stališč. Sem pristaš tega, da opozicija sistematično dvomi v pozitivno delo vlade pri vseh dnevno-političnih zadevah, ki so aktualno politične. Ne more pa si nobena opozicija privoščiti tega, da se na ključnih področjih zunanje politike ali pa bodočega preživetja države ne obnaša konstruktivno, pač pa nerazsodno in neresno. Zato sem bil razočaran po včerajšnjem optimizmu, ko sem že ob nastopu prvaka največje stranke začutil pitijske odgovore. Veste, ni dobro, da nimfo Pitijo ali kaj podobnega prenašamo v naš parlament pri resnih zadevah. Pitijski odgovori na tem področju ne prinašajo političnih koristi. Tu je treba biti izjemno jasen in gledati v prihodnost države. Ne kalkulirati za dva dni naprej!

Gospe in gospodje, nekdo je rekel, da ga je strah pred uvedbo tega pravila, da strah ne pripomore k ustvarjalnosti, ampak, gospe in gospodje, razpihovanje strahu pred zlatim pravilom je škodljivo. To uničuje ustvarjalnost ljudi in zaupanje ljudi, da je to državo mogoče potegniti iz blata. Če se ne strinjate, če nekateri nimajo, vem, da so različna mnenja, da ne bom generaliziral – tisti, ki nimajo zaupanja v to, da je to državo še mogoče potegniti na boljše, da je treba dati priložnost tistim, ki so po demokratični poti na oblasti, tisti niso državotvorni, niso konstruktivni in je njihov končni cilj potop te države. Pravilo "čim slabše, tem boljše za nas" v dani situaciji in v tem trenutku ni primerno. Sam sem na tej točki optimist, računam, da bo zmagala razsodnost, da bo zavladovalo zaupanje. Na tem mestu, ko ne gre za nobene politične in ne materialne koristi, ni mesto za nezaupanje, kot je bilo večkrat izraženo tukaj, da nekateri ne zaupajo čisto nič. Sistematični dvom je na drugih točkah dnevne politike upravičen in zaželen od opozicije. Tu pa, mislim, tako kot smo začeli včeraj, da gremo skupaj naprej, zato da bomo našim državljanom in Evropski uniji poslali jasno sporočilo: mi smo se odločili, da bomo razmere v državi uredili, da bomo konsolidirali javne finance, da bomo s tem dosegli boljšo boniteto, nižje obresti, preživetje te države.

Drugače pa kolegice in kolegi mislim, da ni danes pravilo naprej v preteklost, ampak naprej v prihodnost z resnostjo. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Matjaž Zanoškar. Pripravi naj se gospod Srečko Meh.

MATJAŽ ZANOŠKAR (PS PS): Hvala, predsedujoča. Spoštovani gospod minister, kolegice in kolegi!

Naj kar na začetku poskušamo razbliniti te mogoče malo bolj motne misli gospoda Jerovška glede naše poslanske skupine, ki je vsaj do sedaj pokazala enotnost. Res pa je, da je tematika ustave in 148. člena težka tematika, prišla je zelo hitro na naše mize in da je popolnoma jasno, da so zaradi tega tudi polemike in razmišljanje o tem, ali je to fiskalno pravilo, ki ga hočemo danes pričeti vgrajevati v našo ustavo, dobro ali ne.

Naše argumente, s katerimi smo opozorili na to, da imamo pomisleke, smo povedali. Tudi mene v tem trenutku nekako ponehjuje prevevati ta romantika o tem, kar sem si zamišljal o zlatem pravilu in o vnosu v našo ustavo, in po vsem tem, kar je danes bilo argumentirano kot protiargument vsemu temu. Seveda, ta romantika bi obstajala v meni, verjetno tudi v katerem od mojih kolegic in kolegov še naprej, če bi imeli danes jasna izhodišča, ki bi kazala na posledice tega vnosa zlatega fiskalnega pravila v ustavo. Kot je bilo povedano, te analize nimamo, zato je to ena velika skrivnost. Ampak, ko gre danes za

odpiranje tega vprašanja in pričetek postopka spreminjanja ustave in 148. člena, potem se mi zdi, da bo še veliko priložnosti in možnosti, da bomo to takrat, ko bomo sprejemali tudi ustavni zakon, ko bomo sprejemali tudi podzakonske akte, preko katerih se bo implementiralo določilo fiskalnega pravila, imeli priložnost, da bomo ugotovili, ali je posledično to dobro za nas ali je slabo. Zgolj sprejeti ustavo in korekturo 148. člena zato, da nas bi oziroma da bi nekatere naše vodilne politike trepljali po rami v Bruslju in jim govorili, da kako so pridni, tako kot takrat, ko smo podprli Grčijo in tako naprej, je zelo premalo.

Tudi če bo to zlato pravilo prineslo, da bodo vsi nadaljnji ukrepi in realizacija podzakonskih aktov, ne nazadnje tudi rebalans in proračun, prinesli to, da bo še večje število naših državljanek in državljanov pahnenih v revščino ali v socialno neenakost, potem zanesljivo to ni dobro in to ni dobra popotnica.

Mi želimo samo to, da se v državi naredijo akti, da se naredi ustava, da se naredijo vsi zakoni taki, da bomo čim prej izplavali na površje in čim prej izplavali iz te krize.

Me pa ob vsem tem zanima tudi to: napovedan je 18. april, torej dan, ko se bo zgodila velika stavka v Sloveniji. Z veliko zaskrbljenostjo gledamo in spremljamo pogajanja Vlade s sindikalnimi predstavniki in socialnimi partnerji in imam občutek, da je kar precejšnja mera nonšalantnosti in vseh teh pogajanjih, vsaj zaenkrat ta napoved za 18. april ni umaknjena. S to stavko se bo ohromila država, se bo ohromilo življenje države in zanesljivo bo prineslo veliko negativnosti, tudi finančne in moralne škode. Zato me zanima, ali Vlada resni razmišlja o tem, da bi vendar prišla na kraj s temi pogajanjmi tako in na tak način, da ne bi bilo te stavke. Konec koncev, če bo pokazala to sposobnost, da prepriča socialne partnerje v to, da stavkati ne bo treba, se mi zdi, da bi znala prepričati tudi naprej državljanke in državljane, da bi s protikriznimi ukrepi, ki jih načrtuje, in tudi z rebalansom, ki ga načrtuje, prepričala državljanke in državljane, da se bodo odrekli referendumu, za katerega menimo, da je tudi vnos fiskalnega pravila eden od elementov, s katerim bi se pač tega rešili.

Torej, fiskalno pravilo je za mene nuja, ampak tako, kot je, v nadaljevanju pričakujemo, da bomo videli in čutili oz. vsekakor bomo videli in opazili vse tiste posledice, ki ga ta vnos v ustavo tudi prinaša. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Srečko Meh. Pripravi se dr. Gregor Virant.

SREČKO MEH (PS SD): Gospod minister, gospe in gospodje!

Tu, kjer je gospod Matjaž Zanoškar končal, bi lahko bilo današnje sporočilo našega parlamenta oz. Državnega zbora. Sporočilo, da

pozivamo slovensko vlado, da naredi vse, da 18. aprila stavke ne bo in da javni sektor prestavi stavko za toliko časa, kot mi lahko prestavimo razpravo o tem fiskalnem pravilu, in da se ta čas najdejo, prvič, pod kakšnimi pogoji so delavci v javni upravi, recimo, pripravljene sprejeti breme – in so pripravljene! To bi lahko bilo naše sporočilo danes! Ne pa govoriti o fiskalnem pravilu in spremembi ustave, ki se ne spreminja takrat, ko gre državi slabo, ko nam gre tako slabo, kot nam gre danes.

Kakšno sporočilo bomo mi danes dali? Danes razpravljamo o fiskalnem pravilu, razpravljamo o spremembi ustave, namesto da bi razpravljali o ukrepih Vlade, kaj bo naredila, o ukrepih, kaj bo parlament naredil, katere ukrepe bomo sprejeli, kako bomo odpirali nova delovna mesta, kako bomo zagotovili ljudem preživetje. To je tisto, o čemer bi morali danes govoriti! Edino, kar nam je v tej državi še ostalo, poleg ljudi seveda in verjetno pozitivne volje, nam je ostala ustava, nekaj svetlega in svetega; in to spreminjamo sedaj, v tem trenutku, ko bomo kasneje spremenili vse, kar je treba spremenili. In ko bomo spremenili ustavo, napovedano je v enem mesecu – kaj se bo potem reklo: oprostite, vsi so bili za to, da se spremeni ustava in ustavo so naprej spremenili, na osnovi ustave so sprejeli rebalans proračuna, porezali vse, kar se je dalo porezati, da ne naštevam vsega, kar se napoveduje, zategniti pas tako, da bodo nekateri preščipnjeni. Zato, gospe in gospodje, ne sprejmimo danes tega postopka, prestavimo ga! Govorim o problemih, ki so v naši državi pravi. Pravi problemi pa so, kako preživeti: kako učitelji, kako vzgojitelji, kako zdravniki, kako sestre, kako dijaki, kako delavci, kako upokojenci, kako brezposelni...

Danes dopoldne sem imel razgovor s skupino državljanov – različna sestava. Povedali so, da naj v Ljubljani povem, da pod nobenim pogojem ne popustijo: učitelji zato, ker ne gre za njih, gre seveda tudi za naše otroke, za vzgojo, za izobraževalni proces, za tisto, kar smo pridobili. Upokojenci so mi dali jasno sporočilo in so rekli, da tudi oni ne pristajajo na to, in me prav zanima, kaj je danes glasnogovornik upokojencev oziroma DeSUS, ki je v prejšnjem mandatu tako vehementno zastopal stališča upokojencev in ga zdaj ni več slišati.

Zato se meni zdi, da je med Borutom Pahorjem in menoj vsaj ta razlika, da tudi jaz podpiram spremembo fiskalnega pravila in ustave, da jo lahko spremenimo. Ampak, ne danes, ne ta trenutek! Sporočilo ni pravo! Govorim o tem, kar je dejanski problem; dejanski problem pa je preživetje, ljudje ne morejo živeti, nimajo od česa živeti, ni delovnih mest. Ko sem danes v parlamentu z nekom govoril, mi je rekel: "Oprostite, vizije ni." Torej, vizije! Do kdaj, do kdaj bo tako?! Kako dolgo bomo zategovali pasove? Delovna mesta, kako bomo odpirali delovna mesta?! Ali je kdo kaj govoril o Gorenju, kjer ukinjajo 2 tisoč delovnih mest? Kaj smo rekli o Radečah, kaj govorimo o Primorju? Ali smo o

tem kdaj razpravljali?! Nismo! Nismo o tem razpravljali! Razpravljamo o tem, kar je ta trenutek slabo, zato ker dajemo slab signal.

Zaradi tega, gospe in gospodje, ne sprejmite danes, ne dajte glasu, prestavimo. Govorimo o proračunu, govorimo o rebalansu. Vzemimo si čas. Možnost je, jaz sem trdno prepričan, da je mogoče potegniti naš voz s točke, na kateri smo, in pod nobenim pogojem ne pristajam na to, da so ustavne spremembe enačaja za konsolidacijo javnih financ. Tega enačaja, gospe in gospodje, ni. Enačaja je samo v tem, kaj bomo naredili za to, da bo jutri življenje boljše.

In oprostite, lahko z vidika predsednika Vlade zgleda problem Slovenije, delavcev, upokojencev, učencev, kogar koli bistveno drugačen, kot je njihov problem. Njihovo problem pa je velik, tudi z našega nivoja je ta problem bistveno drugačen. Ko pa si na terenu, takrat pa veš, da je to izjemno težka situacija, in ljudje nas opozarjajo. Zato ne pristajam na to, da bi spremembo ustave enačili s tistim, kar se bo potem zgodilo – zategovanje pasu do onemoglosti.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Za repliko je zaprosil mag. Branko Grims, vendar nisem prepoznala. Ali ste se prepoznali v ...

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Če dovolite...

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Niste bili imenovani mag. Branko Grims. Prej v nekaj razpravah ste bili, oprostite, v tem trenutku resnično niste bili imenovani.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Gospa predsednica, če poznate pravno prakso, gre za vsebino, ne za ime. Vsebinsko pa se je nanašala točno na mojo razpravo. Kolega je trdil, da nismo razpravljali danes o delovnih mestih. Ravno nasprotno! V moji razpravi, spoštovani kolega, sem poudaril, da pomeni sprejetje tega pravila in njegov zapis v ustavo možnost za izboljšanje bonitetnih ocen, cenejši denar, cenejši denar pa nov zagon slovenskemu podjetništvu. Torej, ohranitev delovnih mest, ustvarjanje novih delovnih mest in s tem večjo socialno varnost.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa, mag. Grims.

Sicer moram reči, da vas v tem trenutku nisem prepoznala, ravno vas, ravno na gospodarskem področju, se opravičujem, vendar vas nisem prepoznala v razpravi kolega gospoda Meha, da bi govoril o vas. Resnično ne.

Besedo ima dr. Gregor Virant, pripravi se gospod Jerko Čehovin.

DR. GREGOR VIRANT (PS DLGV): Spoštovana gospa podpredsednica, gospod minister, kolege in kolegi!

Sem tudi predsednik Ustavne komisije in sem včeraj vodil razpravo. Moram reči, da je bil kar lep dan in lep večer. Tako sem ga včeraj dojel. Najprej smo se predsedniki parlamentarnih strank v vili Podrožnik lepo konstruktivno pogovarjali o tej temi, torej o zlatega fiskalnega pravila. Potem smo imeli zvečer na Ustavni komisiji lep konstruktiven dialog o tej isti temi in sem imel občutek, da smo zgradili neko medsebojno zaupanje. Tudi koalicija in tisti, ki zlato fiskalno pravilo brezpogojno podpirajo, smo šli nasproti tistemu delu opozicije, ki je bil nekoliko skeptičen, ali je imel pomisleke, ali neko nezaupanje in smo se na koncu dogovorili o rešitvah, ki so bile sprejemljive za vse. Občutek je bil lep zaradi tega, ker smo o neki zelo pomembni, dolgoročno pomembni temi dosegli soglasje, dosegli enotnost in, še enkrat poudarjam, zgradili medsebojno zaupanje.

Tako se mi zdi današnji dan precej manj lep in sem začuden, kako je do tega prišlo. Kako se lahko v enem dnevu stvari tako spremenijo, da en dan politika kaže tako visoko stopnjo enotnosti, konstruktivnosti, državotvornosti, naslednji dan smo pa spet na starih tirnicah, kjer sedaj drug drugega obtožujete, kdo je in kdo ni za nova delovna mesta in kdo se trudi za ljudi in kdo se ne trudi za ljudi. Saj se vsi želimo truditi za ljudi, gospod Meh. Vsi se zavedamo problemov, s katerimi se soočajo brezposelni, tisti z nizkimi plačami. Tudi zaposleni v javnem sektorju. Vsi iščemo rešitve, kako rešiti probleme te države in tudi tem ljudem pomagati.

Včerajšnja razprava in odločitev se mi je zdela državniška. Tole danes je pa spet precej politikantstva. Državniška zaradi tega, ker mislim, da državnik gleda stvari na dolgi rok in ko se pogovarjamo o tem, ali bomo v ustavo zapisali in s tem vsako vlado zavezali, da drži javne finance uravnotežene, da sprejemamo neko izjemno pomembno, dolgoročno pomembno odločitev za to državo. To je dejansko državniška odločitev.

Jutri imamo na obisku predsednika Nacionalnega sveta Švicarske konfederacije, gospoda Hansjörga Walterja. Omenjam ga zaradi tega, ker smo se vsaj včasih radi primerjali s Švicijo oziroma smo gojili neko upanje in živeli v prepričanju, da bomo nekoč druga Švicija. Imamo se v veliki meri, tudi upravičeno, podobno kot Švicija, za idilično alpsko državo. Vendar je ekonomsko stanje v državi nekoliko manj idilično. Zakaj omenjam Švicijo? Zaradi tega, ker je bila Švicija prva, ki je zlato fiskalno pravilo uvedla v ustavo. Najprej je to naredil eden od njihovih kantonov, St. Gallen, mislim, da leta 1931, kot reakcijo na fiskalne probleme, ki jih je povzročila velika recesija leta 1929. Švicija kot konfederacija je pa v svojo ustavo to zapisala leta 2001. Če se torej želimo zgledovati

po Šviciji in če želimo iti v to smer, potem je to odločitev, ki jo moramo sprejeti. Žal vse manj vidimo Švicijo kot naš cilj, vse bolj govorimo o strahovih, da postajamo podobni neki mediteranski državi, kjer se pleše sirtaki.

Še ena stvar se mi zdi zelo pomembna. Danes mešamo razpravo o marsičem. Danes imamo razpravo o zlatega fiskalnega pravila. Ne razpravljamo o varčevalnih ukrepih, ne razpravljamo o rebalansu proračuna. Tam imamo lahko različna mnenja, različne poglede. Pogajanja še vedno potekajo. Ne vemo, kako se bodo zaključila, ali bo prišlo do dogovora ali ne, vendar je to drugo vprašanje. Namreč, zlato fiskalno pravilo je princip, je načelo uravnoveženega proračuna, je cilj, do katerega se lahko pride po več poteh. Lahko se pride po poti tistih, ki zagovarjajo višanje davkov oziroma ukrepe na prihodkovni strani, lahko se pride po poti tistih, ki bolj zagovarjamo krčenje javne porabe oziroma prilagajanje javne porabe, realnosti, zmožnosti. Lahko se pride po neki vmesni uravnoveženi poti. Vse te poti so mogoče, zato poudarjam: danes razpravljamo o ustavni spremembi in o cilju, ne o poteh do tega cilja.

Če sprejmemo ustavno spremembo, bomo zanesljivo dobili velik plus kot kredibilna, verodostojna, resna država v očeh evropske družine, Evropske skupnosti, v očeh mednarodnih finančnih trgov. Po daljšem času, ko smo to kredibilnost izgubljali, tu si moramo naliti čistega vina in pogledati resnici v oči. Slovenija je izgubila velik del svoje kredibilnosti. Velik del zgodbe o uspehu, o katerih so govorili po vsej Evropi, se je razblinil. Danes se borimo tako rekoč za ekonomsko preživetje. Če si želimo povrniti to kredibilnost, je to odličen začetek. Ne samo signal, kot večkrat rečemo, ampak dokaz, če zapišemo v ustavo, kako bomo ravnali v javnih financah, smo s tem dokazali vsem, da mislimo resno. To bo zanesljivo imelo učinke, tudi zelo direktne javnofinančne učinke: cenejši denar, nižje obresti in s tem seveda manjši pritisk na javne finance. To se bo vsem nam poznalo, bo v korist.

Večkrat je bilo odprto vprašanje, ali uvedba zlatoga fiskalnega pravila onemogoča, otežuje referendum. Sam in tudi v naši stranki, Državlanski listi, imamo do referenduma ves čas enako stališče. Ko rečem ves čas, je to z vidika stranke relativno kratek čas, z mojega osebnega stališča je pa to večletno obdobje. Vedno sem se zavzemal za uvedbo kvoruma, vedno sem se zavzemal za zmanjšanje oziroma redukcijo predlagateljskih pravic, da bi lahko referendum predlagali samo državljani. Glede omejevanja vsebin sem bil pa vedno skeptičen do tega, da bi lahko ali v ustavo ali v zakon taksativno naštel, kaj ne sme iti na referendum, ker je to praktično nemogoče, ker se zaplezamo, ker mimogrede kaj izpustimo in te določbe ni mogoče na korekten in dosleden način zapisati. Vedno sem trdil, da referendum v Sloveniji seveda ima eno mejo in tej se reče ustava. Ne

more biti referendum o vprašanih oziroma o zakonih, če bi izid referendum lahko ogrozil ustavne vrednote.

Seveda je jasno, če napišemo v ustavo tudi zlato fiskalno pravilo, smo to pravilo, to načelo dodali med ustavne vrednote in Ustavno sodišče s tem dobi neko novo ustavno vrednoto, neko novo sidro tudi za presojanje referendumov. Vendar zelo dvomim, da je upravičeno ali upanje na eni strani ali bojazen na drugi strani, da bi lahko zlato fiskalno pravilo avtomatsko pomenilo, recimo, da lahko vlada pripelje v državni zbor kakršnekoli varčevalne ukrepe, da jih večina v parlamentu sprejme in da potem Ustavno sodišče prepreči referendum. Ni verjetno zaradi tega, ker še enkrat ponavljam, da so poti do uravnoveženega proračuna različne. Ustavno sodišče lahko vedno reče, če pade ta pot, ta opcija, potem pride v poštev kakšna druga.

Tisti, ki se malo ukvarjate ali pa spoznate na filozofijo, veste, da izraz zlato pravilo ni v prvi vrsti javnofinančni ali ekonomski izraz, ampak je zlato pravilo znano tudi pod imenom kategorični imperativ. Izraz, ki prihaja iz filozofije. Emanuel Kant ga je uporabil in pomeni neko brezpogojno obveznost, nekaj, kar moraš narediti, ne glede na okoliščine. Seveda, v filozofiji je to obveznost z etičnega, moralnega stališča. Tudi zlato pravilo je po mojem prepričanju nekaj, kar moramo sprejeti; nekaj, kar moramo narediti zaradi tega, ker to narekuje elementarna, kot radi rečemo, zdrava kmečka pamet, ki jo je lepo povzel dr. Jorg Petrovič v svojem članku. Opisuje švicarske rešitve iz leta 1931 in iz leta 2001 in pravi, da gre za princip zdrave kmečke pameti, ki pravi, da ne moreš porabiti več, kot prideláš, in da takrat, ko imaš dobro letino, da nekaj spraviš v kaščo za slabe čase.

Torej upam, da bo danes ta prva faza postopka, prva odločitev, ki jo mora Državni zbor sprejeti, sprejeta. Sprejemamo jo z dvotretjinsko večino navzočih poslank in poslancev. Moramo pogledati tudi korak naprej. Današnja odločitev v veliki meri pomeni, da bomo naredili tudi drugi korak, kajti, če sprejmemo sklep o tem, da začnemo postopek, če sprejmemo stališča o osnutku ustavnega zakona, potem bomo takoj v nadaljevanju ponovno prepustili besedo stroki. Strokovna skupina, ki je kompetentna, ki je sestavljena iz strokovnjakov, ki smo jih predlagali vsi, vse poslanske skupine, bo imela usmeritev, da nadaljuje delo, našo usmeritev, da nadaljuje delo, da zapiše takšen 148. člen Ustave, ki bo strokovno vodotesen. Tej skupini se lahko pridružijo tudi strokovnjaki z Ministrstva za finance, iz Umarja, makroekonomisti, pravniki, da se resnično sestavi tekst, ki bo vodotesen, ki bo pravno korekten. In ta tekst bo potem osnova za naše odločanje v drugi fazi postopka. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Sem bila obveščana, da je za repliko zaprosil gospod Srečko Meh. Se odpovedujete. V redu. Potem je pa na vrsti gospod Jerko Čehovin. Pripravi se naj mag. Dejan Židan.

JERKO ČEHOVIN (PS PS): Hvala lepa, gospa podpredsednica. Drage kolegice, spoštovani kolegi!

Seveda je treba razumeti drug drugega pa tudi potreba po vnosu zlatega pravila v Ustavo je, vendar smo v Pozitivni Sloveniji zelo jasno napisali, za katere pogoje želimo, da so izpolnjeni preden razpravljamo oziroma takšno zlato pravilo tudi podpremo. Namreč, želeli smo, prvič, simulacijo proračunov za štiri leta, in drugič, želeli smo dejansko tudi posebej še za leto 2015. Včeraj smo dobili samo rebalans. Iz tega rebalansa, smo dejansko videli, da to ni tisto, kar želimo. Druga stvar, ki smo jo zelo pogrešali, je to, da ta zadeva ni bila prediskutirana niti s socialnimi partnerji, ki pri nastajanju tega predloga še niso bili vključeni. Mi vemo, da ima v EU samo Nemčija v ustavi to pravilo, Slovenija zelo hiti, kljub temu, da imamo rok, kot dobro veste, do leta 2015 oziroma do leta 2014. Menimo, da bi bilo treba določene stvari prav gotovo prediskutirati. Fiskalna konsolidacija ni pomembna sama zase, ni cilj, cilj je zagon gospodarstva, cilj, kot je bilo že danes rečeno, je ponovna rast. Samo zlato pravilo nam tega ne bo omogočilo. Da pa moramo te ekonomske instrumente zapisovati v ustavo, je pa sploh ustavnopravna dilema. Ali je res treba vse ekonomske kategorije pisati v ustavo? Ali nimamo tudi kakšne druge možnosti, kot je ustavni zakon kot neka vmesna kategorija? Tako da vrsta teh dilem je, zaradi katerih imamo v naši stranki tudi različna mnenja. Nismo prepričani, da je treba na tak rokohitrski način hiteti. Prav to, kar je bilo z mojimi predhodnikom gospodom predsednikom parlamenta rečeno glede suma, da gre tukaj za preprečevanje referendumov, nam to hitenje potrjuje ta sum. Zato menimo, da bi si bilo dejansko treba vzeti nekaj več časa, treba bi bilo vzpostaviti več medsebojnega zaupanja v naši politiki. Torej, to nezaupanje, ki je med nami, bodimo iskreni, je tudi posledica tega, da se nam danes za gasilce prijavljajo dovčerajšnji piromani. To je pač dejstvo. Najbolj poudarjajo to hitro potrebo tisti, ki so še do včeraj zatrjevali, da se nam nič ne mudi, da strukturne reforme niso potrebne in tako dalje.

Sam bom z veseljem podprl fiskalno pravilo takrat, ko bodo pripravljene tudi strukturne reforme, med njimi najpomembnejša pokojninska reforma, kajti v tem paketu pravzaprav vidimo neko garancijo, da bo Slovenija na pravi poti. To, kar pa danes počnemo, je pa bolj odraz naše servilnosti, ugajanja, kot pravimo, finančnim trgovcem, pa tudi glede na to, da bomo v kratkem dobili obisk iz Bruslja, nekako kazanje, kako smo Slovenci vendar pridni in se zavedamo, kako smo do zdaj pa bili hudobni, in da se popravljamo. Skratka, ta

popravni izpit naj bi reševali na ta način, da takoj vnesemo to zlato pravilo v ustavo.

Konec februarja sem bil na seminarju v Bruslju skupaj z gospodom Šircijem in moram povedati, da je bilo zelo jasno tudi povedano, in to dobro vemo, da to pravilo ni obveza, ampak je priporočilo. To, kako posamezna država ravna, je seveda odvisno od nje, od tega, ali želi zadeve postaviti bolj obvezujoče ali pa ne. Bojim se, da gre tu tudi za spopad nekkih ekonomskih doktrin in da pomeni vnos pravila v ustavo tudi potrditev, da vnašamo neoliberalno doktrino v ustavo, v ustavno materijo. Zato osebno tega ne bom podprl, še zlasti, ker mislim, da se z vsemi temi instrumenti pripravlja napad na javni sektor, najprej ga prikazati kot nesposobnega, kot je nekdo rekel, tudi kot parazite, zadaj pa je tendenca privatizacije, predvsem javnih zavodov, zlasti tistih, ki nosijo denar, ker pravzaprav gospodarstvu nimamo več česa vzeti, gospodarstvo je bolj ali manj že sprivatizirano.

Zato menim in tudi v naši stranki si nameravamo vzeti malo več časa, time out, zato da se pripravijo, naredijo analize in da se to zlato pravilo tudi širše prediskutira, ne samo s strokovnjaki, temveč tudi z javnostmi. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Mag. Dejan Židan. Pripravi naj se gospod Janez Ribič.

MAG. DEJAN ŽIDAN (PS SD): Spoštovana predsedujoča, drage kolegice in kolegi, vsem lep pozdrav!

Moram reči, da poslanci, ki smo prisotni, na žalost so nekateri odsotni, o nekaterih stvareh razmišljamo podobno, in to je dobro. Mislim, da so tudi državljani veseli, ko to slišijo in vidijo in bodo jutri tudi brali. Mislim, da smo enotnega mnenja, da lahko trošimo samo toliko, kolikor ustvarimo, v to smo vsi prepričani. Prepričani smo tudi v to, da takrat, ko ti je dobro, lahko varčuješ. Recimo, od leta 2004 do leta 2008 bi lahko veliko privarčevali, da bi to porabili takrat, ko nam je težko, kot nam je zdaj. Pa smo bili že leta 2008 brez kakršnekoli zaloge, niti enega evra nismo imeli kot država v rezervi. Verjetno se strinjamo tudi v tem, da so pozitivni signali, ki jih pošiljamo tujini, za nas koristni, včasih pa so verjetno samo politični marketing. Ampak če to res verjamemo, bi lahko pravi politični signal dali tujini že ob zakonu o javnih financah januarja in februarja, pa ni bilo želje po tem signalu, zdaj pa je nuja, takoj je treba ta signal poslati.

Marsikje se pa ne strinjamo, ampak to ni nič slabega, imamo različne poglede na življenje. Mi ne sovražimo javnega sektorja! Mi ga res ne sovražimo. Mi ne govorimo, da je javnega sektorja preveč. Javnega sektorja v Sloveniji je manj kot v povprečni evropski državi, pa smo majhna država. Mi nočemo škodovati

našim zdravnikom! Mi nočemo škodovati našim šolnikom, našim uradnikom, inšpektorjem, ker jih je v povprečju manj kot v EU. Mi nočemo, da gredo privat! Ker večina državljanek in državljanov bo zaradi tega trpela, samo peščica bo uživala. Prosim, ne tega podpirati.

Mi vemo tudi nekaj drugega. Ko primerjamo v javnem sektorju, pa v gospodarstvu, primerjamo jabolka in hruške, ker je izobrazbena struktura različna. Če danes dobi inšpektor, ki nas varuje, tisoč 100 evrov neto plače, ne govoriti, da ima ta inšpektor rezervno. Ker če to govorite, potem pa nas dejansko peljete po poti Grčije. Vzeli jim boste to, česar nimajo, dodatno jih boste prestrašili in potem ljudje ne bodo upali več kupovati, torej potrošnje več ne bo. Potem smo pa dejansko kot država v krizi. Vi to počnete, mi pa tega ne bi želeli početi. Mi tudi ne bi tega naredili, kar vi želite z rebalansom narediti – premakniti subvencije kmetom, ki jih nujno potrebujejo. Nam kaj takšnega na misel ne bi prišlo. Bi pa mi naredili nekaj drugega. Ko je kriza, naj bolj pomagajo tisti, ki so bogatejši. Zato je zelo razumno, da dvignemo davek na dodano vrednost na zgornjo stopnjo, ki je tako prenzicka. In če bi ga dvignili samo za 2 procentni točki dobimo 200 milijonov do četrtilijarde, in to takoj. Ne bi pa dvignili spodnjega, ker to je hrana, to bi pustili na miru. Kar se tiče dohodninskih razredov, bi mi popravili Bajukovo napako. Uvedli bi dodatni dohodninski razred, pa ne na meji 100 tisoč, ker je to demagogija, uvedli bi ga na meji 50 ali 60 tisoč in dobili dodatne milijone.

Zlasti pa tisto, po čemer se razlikujemo, čeprav v osnovi vsi vemo, samo tega vsi javno ne priznamo – mi imamo težavo z referendumsko zakonodajo. To je treba odprto in jasno povedati. Ne se skrivati za fiskalnim pravilom, saj je to potem dvolično ravnanje, ki se politiki očita. Jasno povejmo: "Imamo težavo z referendumsko zakonodajo, zato jo bomo spremenili." V bodoče poslanci in Državni svet ne bo imel več pravice razpisati referenduma. Uvedli bomo kvorum. In še nekaj. Tisti, ki razpišejo referendum in ne uspejo z referendumom, bodo plačali del stroškov od 4 milijonov, ki jih tako zelo radi naredite tej državi. Razumemo, da je ustava temeljna listina v tej državi. Mi z njo nočemo reševati operativnih težav, ki se dajo rešiti na drugačen način.

Za konec pa dovolite, da pozdravim še poslanke in poslance Pozitivne Slovenije. Danes ste nas in našega predsednika nekajkrat omenili, vmes celo pohvalili. Tudi jaz vas moram pohvaliti. Danes pa dejansko govorite tako, kot mora opozicija govoriti. Niste nas pustili na cedilu. Tako se oblikuje opozicija. Ne pa s feštami in raznimi sestanki po Ljubljani. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospod Janez Ribič. Pripravi naj se Ivan Grill.

JANEZ RIBIČ (PS SLS): Spoštovani, gospe poslanke, gospodje poslanci!

Slovenci znamo navadno vedno stopiti skupaj, ko nam že teče voda v grlo. Takšen trenutek je prišel tudi sedaj. V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke močno upamo, da bomo danes naredili korak k želji po dolgoročni uravnoteženosti javnih financ in posledično zagotavljanju finančne stabilnosti države. Prišel je neodložljivi čas, ko moramo prenehati razmišljati, da bo kdo drug naredil kaj namesto nas, da nas bodo rešili napihneni posamezniki iz sindikalnih skupin. Razmišljati tudi nikakor ne smemo, da bi to prepustili politiki EU, kajti to bi bil začetek našega konca. Zato je zadnji čas, da začnemo rabiti toliko, kolikor sami proizvedemo in pridelamo, ustvarimo in nič več. Ne vem in ne razumem, zakaj bi se to bali zapisati v ustavo. Zakaj bi moral kdorkoli pri tem taktizirati ali si misliti, da bo z nasprotno potezo pomagal tej državi.

Želel bi pa več strpnosti do drugače mislečih v koalicijskih vrstah kot v opozicijskih. Ni časa za kazanje, kaj je kdo kdaj naredil narobe, ampak poskusimo vsi skupaj preseči nasprotja tako, kot smo jih v Slovenski ljudski stranki, ko smo podprli pokojninsko reformo, čeravno ni uspela. To marsikomu tudi ni bilo po volji, ampak mi smo želeli dobro, dobro tej državi, kot tudi danes, ko bom podprl predlog sklepa, da se začne postopek za spremembo ustave. To je res zlato pravilo, ki bi ga že morali imeti zapisanega in ga spoštovati, pa ne bi bili tukaj, kjer smo, v brezupnem položaju, ampak mi bi še kar politizirali, nakladali. Nehajmo, če res iskreno želimo dobro tej državi. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Gospod Ivan Grill. Pripravi se Tomaž Lisec.

IVAN GRILL (PS SDS): Hvala, gospa predsedujoča. Spoštovani minister, poslanke in poslanci!

Vsak dan, ki ga Slovenija s takim stanjem izgublja in seveda izgublja predvsem tiste bonitetne ocene, nam to prinaša milijonske izgube. Če bi se zdaj pobrskalo po spominu, kolikokrat smo v zadnjega pol leta izgubili to bonitetno oceno različnih mednarodnih institucij, bi verjetno znali tudi izračunati, za koliko se nam je podražil tisti denar, ki si ga sposojamo. Tukaj je velik del denarja, ki ga je že prej predhodnica tukaj s številkami podkrepila, ki se pretaka namesto v ohranjanje socialne države in pravic v Sloveniji – 700 milijonov evrov na leto, naslednje leto bo tega še več – v institucije, ki posojajo denar Sloveniji. Po informacijah, ki jih imam, bo lahko mogoče minister to celo potrdil, se Slovenija sooča tudi z velikimi težavami, ko skuša svoje obveznice prodajati. Ni interesa po nakupu obveznic in s tem seveda priliva svežega denarja v Slovenijo, ki ga nujno potrebujemo. Če je enkrat država v situaciji, ko

se težko zadolžuje, mislim, da svetijo vse luči rdeče. Ni časa za čakanje, čakali so predolgo. Ne želim tukaj kazati s prstom na posameznike. Dva mandata sem v Državnem zboru in marsikoga bi lahko tukaj tudi okrcal, da je mogoče tudi del krivde, da smo v taki situaciji, moč pripisati posamezniku, ne želim pa tudi ni potrebno niti ni časa. Stopimo skupaj! Poglejte, kako je bilo v javnosti pozitivno sprejeto, ko smo interventni zakon, skorajda, lahko rečem, brez kakšnih velikih razhajanj sprejet, pa je bil tisti interventni zakon tudi za ljudi, ki jih je seveda prizadelo, neprijeten. Prepričan sem, da bodo ljudje tudi tiste varčevalne ukrepe, ki jih bomo morali sprejeti, razumeli, če jih ne bomo mi tukaj poskušali podžigati in če jih ne bomo poskušali z nekaterimi neutemeljenimi razpravami ali pa v iskanju političnega prestiža zavajati, to bo slabo. Nenazadnje vsi, vsak državljan in državljanka v Sloveniji, se bodo morali delu ali pravic ali tudi pri plačah odpovedati, kajti nobeden drug ne bo države rešil. Mi se ne pogovarjamo danes o tem, kako bomo kaj delili. Mi nimamo kaj deliti, v tem je problem. Jaz bi se pridružil vsem tistim razpravljalcem, ki pravite, moramo tem dati več, tem več, tem več. Takoj bi bil za to, ampak povejte, kje bomo to vzeti. Tisto, kar smo imeli, je šlo. Žal je tako.

In tudi to pravilo danes, ki ga nekateri skušate polemizirati in mu pripisovati neke druge učinke ali druge namene. Ni temu tako. Pred 10 ali mogoče 15 leti, če bi imeli to v ustavi zapisano, se ne bi nahajali v takšnem stanju, kot je danes. Omenjena je bila Nemčija, da ima to zapisano. In verjamem, da ni bil samo ta zapis tisti ključni razlog, zakaj Nemčija tako hitro okreva. Dva dni nazaj sem dobil telefonski klic našega državljana, ki je en del svoje aktivne dobe preživel v Nemčiji, povedal mi je, da se pokojnine tam dvigajo. V Nemčiji se v tem času pokojnine dvigajo. Zaposlenost – kako v Nemčiji raste. Tukaj se Slovenija lahko primerja z Nemčijo, poglejmo si nemški konzulat, kjer na desetine ljudi išče delovna dovoljenja in jih večinoma tudi dobijo. Pomeni, da v Nemčiji zaposlujejo ljudi. Pri nas pa imamo vrste na zavodih za zaposlovanje, ko ljudje iščejo podporo, ko izgublajo delo. In tukaj je bistvena razlika. In ta razlika se bo še povečevala, če ne bomo naredili prvega koraka, in to je ta današnji korak, če bomo imeli dovolj modrosti in tudi konsenza, da podpremo nadaljevanje tega postopka.

Predlog, da se zadeva nekako odloži za nek čas. Zakaj? Saj se lahko ta čas, ki bo z današnjim dnem, če bo dobil dovolj podpore, poljubno raztegne, predvsem, če bodo tukaj te razprave zelo zelo strokovno utemeljene, ampak na ta način se da, sem prepričan, poiskati tak zapis za v ustavo, ki bo v prihodnje preprečil, vsem vladam, da se ne bo država prekomerno zadolževala. In to ni projekt te vlade, te koalicije, to je projekt, ki je bil nekako podprt s strani vseh strank v parlamentu, še preden je bila ta vlada imenovana. Tukaj je bil zelo velik konsenz

zaznati mesece nazaj. Tudi včeraj je bilo nekako razumeti veliko podporo temu. Zakaj danes to stvar obračati na glavo? Ni nobene potrebe. In tudi naprej. Do volitev so še tri leta in pol, če ne bomo prej spet povzročili neke situacije do predčasnih volitev. Dajmo zdaj skupaj iskat rešitve, ne samo v spremembi tega člena ustave, še v drugih zakonih, ki so potrebni. Pokažimo ljudem s svojimi zgledi, s svojim razumevanjem teh rešitev neko podporo in tudi enotnost in se bomo lahko čez dve ali tri leta začeli ukvarjati s tistimi stvarmi, ki so pomembne, kot vsakokratne volitve. Danes ni potrebe, imamo druge prioritete.

Z veseljem bom podprl ta sklep, da se lahko začne nadaljevanje tega postopka. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Tomaž Lisec, pripravi se gospod Franc Pukšič.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Spoštovani!

Včerajšnji, pa osebno upam, da tudi današnji dan, upam, da bosta pokazala neko novo pot razvoja naše države. Z uvedbo tega tako imenovanega zlatega fiskalnega pravila bomo postavili neke nove smernice, da zaustavimo to zadolževanje, ki je šlo preko vseh razumnih meja. Menim, da je uvedba fiskalnega pravila v ustavo potrebna, ker se Slovenija v zadnjem času čezmerno in preko svojih zmožnosti zadolžuje. In na podlagi tega stroški obresti zelo hitro naraščajo. Njihova višina pa že v tem trenutku ogroža stabilnost javnih financ oziroma sposobnost Slovenije, da te obresti plačuje. S takšno politiko zadolževanja je treba končati, in to čim prej. Zavedamo se, da bodo napovedani reševalni ukrepi zmanjšanja zadolževanja kratkoročno marsikoga prizadeli, vendar je to blag ukrep v primerjavi s tistim, ki bi nas slej kot prej dohitel, če bi nadaljevali s tem tempom zadolževanja. Ker če pravila ne sprejmemo in ne omejimo zadolževanja države, se bo zgodilo, da si bo morala država sposoditi denar po višjih obrestnih merah ali pa državi sploh nihče več ne bo hotel posoditi denarja. To lahko privede do podobnega scenarija, kot ga poznajo v Grčiji, in posledično tudi do tega, da država nekega dne preprosto ne bo mogla več, na primer, izplačevati plač, ne bo mogla izplačevati niti pokojnin. A jaz upam, če bomo sledili nekim evropskim smernicam, da do tega ne bo prišlo. Osebno menim, da je zadolževanje v nekih razumnih mejah celo dobro in potrebno, pa najsibo to na področju našega družinskega proračuna, v gospodarstvu, na občinah ali pa v državi. Mislim, da je to smiselno le za točno določene namene, ki ta input rezultirajo v višjem, boljšem in pa, bom rekel, bolj razumljivem outputu. Na primer, če se podjetja zadolžijo za nove investicije, za širitve svojih dejavnosti, za nove proizvode, če se občine in države zadolžujejo za investicije in pa

seveda za nujne ukrepe. Iz sedanjega načina zadolževanja pa razen deloma na področju sociale ni nobenega pozitivnega otuputa. Rekordna brezposelnost in negativni BDP to absolutno potrjujeta, pa še izstavljeni račun zaradi zadolževanja na področju sociale bomo slej, ko prej plačati. Država mora biti na tem področju zgled svojim državljanom. Menim, da je račun v tem primeru dokaj enostaven. Prej ko vrneš ter manj ko imaš za vrniti, lažje in ugodneje bo. Tudi vsako društvo mora pri vsakem projektu slediti načelu, da so prihodki vsaj izenačeni z odhodki, če ne celo večji, kar zopet dela neko novo dodano vrednost. Da je nekaj nujno treba storiti – in mislim, da če to zapišemo v ustavo in temu bomo tudi sledili –, dokazuje današnje poročilo Umarja. Dovolite, da citiram, "glede dodatnega zadolževanja države Umar opozarja, da je zahtevana donosnost okoli 5 % še vedno visoka, za znižanje te pa bi bilo treba znižati proračunski primanjkljaj in prepričati tuje vlagatelje o vzdržnosti slovenskih javnih financ". Torej, spoštovani, politika na področju financ je bila v zadnjih letih zgrešena. Zato pozdravljam tako včerajšnji dogovor predsedniku parlamentarnih strank ter nato tudi skoraj soglasno sprejetje sklepa na Ustavni komisiji, ki prepričuje, da so spremembe nujne. In spremembe so nujne kmalu. Zato tudi upam in pozivam na trezne glave pri odločanju o nadaljnji usodi. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Franc Pukšič. Pripravi se mag. Bojan Starman.

FRANC PUKŠIČ (PS SLS): Hvala lepa. Kolegice in kolegi!

Da ne bi danes državljanke in državljani, ki mogoče spremljajo to sejo, razumeli, da v Državnem zboru sprejemamo fiskalno pravilo oziroma začetek postopka spremembe ustave, pa se ne bom potem ponavljal, zato da vnesemo to fiskalno pravilo zaradi delavk in delavcev v javnem sektorju ali delavk in delavcev v realnem sektorju. Niti eno niti drugo ni res. Zakaj pa moramo to narediti? To moramo narediti zaradi neodgovornosti političnih elit zadnjih, žal, 20 let oziroma 21 let naše države.

Vseskozi sicer ni bila enaka neodgovornost, pa vendarle je zelo malo tistih svetlih trenutkov, ko smo v politiki znali biti dovolj odgovorni, ko smo imeli dovolj vesti, dovolj etike in dovolj morale. Marsikdo je prišel do bogastva na neprimeren način oziroma vsaj etično ne, če že ni bil v nasprotju s pravnim redom. Namreč, ugotavlja se, da je bil seveda marsikateri zakon tako narejen, da je pravzaprav koristil posameznikom. In kaj se je dogajalo v nadaljevanju? Ker v politiki ni bilo dovolj vesti, etike in morale, se tudi od sprejetja leta 1999, kot je danes že predhodnica gospa Bratušek povedala, zapisano pravilo o uravnoteženem

proračunu ni spoštovalo. Torej, če se bi, potem tega danes ne bi potrebovali. Žal, dogajalo se je povsem nekaj drugega. Kriza se je dejansko začela v 2009 letu. In leta 2009 je bil čas, odgovorno, etično-moralno in še kako drugače bi morali takrat narediti vse, da bi sprejeli določene ukrepe. Če bi jih, bi danes bili na drugi strani, torej na varni strani, tako kot so Nemčija, Združene države Amerike in tako dalje, kjer je gospodarska rast, kjer je, vsaj v Ameriki, kot lahko v zadnjem času beremo, najnižja stopnja brezposelnosti. Pri nas pa se ničesar od tega ni zgodilo. Kaj se je zgodilo pri nas? Vse skupaj se je premaknilo za dobra tri leta. Vmes smo imeli še skoraj eno leto politične krize, od tistih referendumskih nedelj do predčasnega zaključka enega mandata, predčasne volitve in tako dalje. 6,5 milijarde evrov smo pa med tem časom porabili, da smo enostavno vzdrževali navidezni socialni mir. Ampak tega je seveda enkrat konec. Na nepremičnino, ki jo imamo doma, ali vir, kakršenkoli že je, dobiš neko posojilo, nek kredit, vendar se to v nekem trenutku konča oziroma ko prideš ponovno v banko po ta kredit, te vprašajo po zdravju. Poslušajte, če imate toliko prihodkov in že polovico od tega dajete za odplačevanje posojil, kreditov in tako dalje, je nemogoče, da dobite nov kredit, je nemogoče, da nabavljate neke nove vrednosti. Najprej sanirajte in odplačajte to, kar ste si izposodili, šele potem boste lahko dobili novi, naslednji kredit. Mi danes nismo v stanju, da bi lahko v tej državi rekli, leta 2012 bomo porabili v javnem sektorju toliko, kolikor bomo ustvarili. Nismo v tem stanju! Smo v stanju, da gremo zopet v Evropo, rečemo: "Dober dan, prosimo za eno milijardo pufa." Ampak, seveda, zdaj, s tem pravilom, z začetkom postopka spremembe ustave – žal, moramo v to – bo Evropa, upam, maja, ko bodo prišli v Slovenijo in rekli: "No, ja, ampak ta milijarda vas bo stala toliko in toliko." Torej upam, da ne koliko manj ali pa bistveno manj, kot pa če ne zapišemo tega fiskalnega pravila v ustavo. Seveda, če bi imeli to fiskalno pravilo zapisano že zdavnaj, potem se danes ne bi bilo treba o tem pogovarjati, tudi ne o zadolževanju, takšnem, v kakršnem smo. To, kar se je zgodilo, je bilo katastrofalno, preveč, in to zdaj ugotavljamo vsi, tako tisti, ki ste bili prej v koaliciji in ste zdaj v opoziciji, kot tisti, ki smo bili prej v opoziciji in zdaj v koaliciji in smo na to pravzaprav že vseskozi tudi opozarjali.

Realni sektor, delavke in delavci v realnem sektorju so to zelo hitro, takoj, ko se je kriza začela, pravzaprav plačali. Najhujše seveda tisti, ki so izgubili delovna mesta, preko 60 tisoč, cirka 80 tisoč še dodatno tistih, ki so bili v SCT, Vegradu, CP in tako dalje, ki so odšli nazaj v državo, iz katerih so prišli. In obdržati javni sektor na tej stopnji porabe in stroškov, je bilo možno izključno z najemanjem kreditov. In upam, da vsaj danes vsi skupaj spoznavamo, da pota nazaj ni. Ja, enostavno je ni, kredite bo treba plačati, ne glede na to, kdo si jih je

sposodil oziroma kdo jih je najel. Vsi skupaj v tej državi bomo morali to poplačati! Zelo nepošteno pa se mi zdaj zdi, da bi tisti dvigovali prah, ki so do zdaj pod tem plaščem najemanja kreditov koliko toliko vendarle brez posledic šli skozi. Ampak niso krivi oni, niso, torej, javni sektor ni za to kriv. Kriva je politika, ki jih je v tej smeri peljala in trepljala po ramenih: "Ne sekirajte se, saj bo že nekako." Jaz se strinjam z vsemi tistimi, ki pravite – ker danes ne govorimo o rebalansu, ker ne govorimo o proračunu, ker pač govorimo samo o tem fiskalnem pravilu, ki bo zapisano –, da lahko trošiš toliko, kolikor imaš, prideš v gostilno, odpreš denarnico, pa če imaš 15 evrov boš pogledal na jedilni list, kaj lahko za 15 evrov vzameš, če pa imaš 5 evrov, boš pa verjetno spil kavo pa še kakšno vodo in boš enostavno šel. Skratka, pride čas, kolegice in kolegi, ko se vedno in povsod – v življenju je tako, doma, v družbi, v podjetju in tudi v državi – vsako kosilo plača, se plača tako ali drugače. In danes druge možnosti kot to, da bomo ta zapitek, ki smo si ga sposodili in ki si ga še bomo morali do leta 2015, ker šele takrat bomo prišli na izravnani proračun, da bomo ta zapitek plačevali s čim nižjimi obrestmi, saj enostavno za to gre in nič drugega.

Če je danes kakšno sporočilo in če bi naj bilo kakšno sporočilo iz tega zasedanja te seje Državnega zbora državljanom in državljanom predvsem pa velikim sindikalnim voditeljem, ker na koncu koncev naj povedo tudi oni enkrat svojim, ki jih plačujejo, kakšne so njihove plače, jaz še nikoli nisem videl javno objavljenih plač sindikalnih central, voditeljev in vsega njihovega premoženja, ki ga imajo. Mi vsi smo to naredili, ti gospodje pa še nikoli, spomnim se samo tega, ko so v Gorenju imeli neke probleme, da so štrajkali, da so Semoliča takrat skoraj odnesli in verjetno velike škode ne bi bilo, vsaj pri teh sindikatih ne, tako tudi pri drugih verjetno ne. Torej, da bi politika danes, jaz verjamem, da je bilo včeraj to tudi dogovorjeno, da bomo danes podprli s temi 60 glasovi oziroma z dvotretjinsko večino nadaljevanje tega postopka, istočasno pa dali sporočilo: Kolegi in kolegice sindikalisti ustavite konje. Ustavite jih! Danes sprejemamo samo še to fiskalno pravilo, ki se bo nadaljevalo šele po sprejetem rebalansu proračuna in po teh, ki jih Vlada pripravlja, in jaz vem, da bo prišla tudi z nekaterimi predlogi, kako zagnati gospodarstvo. Ali ste pozabili, tudi zdaj, ko bo prišel gospodarski minister, ga bom vprašal, kako je z operativnimi programi. Ali se spomnite, tri leta sem benti, zakaj se na tem področju nič ne naredi oziroma zakaj se ne koristijo evropska sredstva, dve in pol milijardi evrov nas čaka v Bruslju za programe, ki jih bomo speljali, če jih bomo. In če tudi tega fiskalnega pravila, kolegice, ne sprejmemo, nam lahko tudi to blokirajo, potem pa bo v jesen, jaz sem skoraj prepričan, da takšna koalicija, kot je danes, je več ne bo, da so lahko predčasne volitve, takrat pa bo Bruselj povedal, če še hočete imeti evro,

25 % plače dol, pokojnine na pol in jaz ne vem, kaj vse se nam še lahko zgodi. Ne, saj ne želim zastraševati, ampak želim opozoriti na realen problem.

In še samo stavek. Veste čisto enostavno spreminjanje DDV ni tako enostavno in tako enoznačno. Res je, da s tem brez truda, muke udariš po vseh. Kakšni so stranski učinki? Ne pomeni, da bo kar 250 milijonov naenkrat priletelo, ampak bistveno manj, tudi zaradi teh stranskih učinkov, ki bi jih imela. Ta vlada se trudi, brez da bi dvigovala DDV, vendarle narediti vse ostale korake in da bi bili čim manj boleči. Zato se enostavno splača, tako kot je moj kolega Ribič rekel, da se v tem primeru ne kregamo, ampak skupaj potegnemo voz, mojo državo naprej.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Bojan Starman. Pripravi naj se gospod Mirko Brulc.

BOJAN STARMAN (PS DLGV): Hvala lepa za besedo. Najprej bi se korigiral, da nisem magister, ampak je gospa zraven mene, namesto katere se bom oglasil.

Ko sem pogledal časovni raspored te seje, pa vidim 7 ur in 15 minut, sem rekel: "Ali smo resni?" Potem sem se hitro odjavil in rekel, da bom skrajšal moj in vaš čas te razprave. Potem pa vidim, da razpravljamo na temo Predlog za začetek postopka za spremembo 168. člena že skoraj pet ur. Ne moremo verjeti, da je ena taka odločitev, ki ne pomeni še čisto nič, da se bo to zapisalo. Na žalost, kot je kolega pred menoj rekel, to, da smo se odločili, da smo začeli postopek, da se to vnese v ustavo, še ne bo pomenilo kakšnega velikega napredka pri nižjih obrestih in boljših bonitetah. Šele takrat, ko bomo dejansko napisali, kakorkoli bomo zapisali. Tudi to debato, da se hoče na ta način na nek način prisiliti vse v postopku priprave teh varčevalnih ukrepov, da ne bodo sprožali nekih referendumov in tako naprej. Mislim, da to ni res tako. Nikjer ne piše, kdaj bomo te spremembe ustave naredili. Lahko čez 20 let, ampak začeti jih moramo, če jih hočemo sploh kdaj narediti. In prav je, da jih naredimo, prav je, da to zapišemo, ker to pomeni, da se vsaj tu v Državnem zboru zavedamo, da moramo na teh naših ubogih financah nekaj narediti. Še enkrat bi povedal, 7 milijard 2009, 15 milijard smo zadolženi, 250 milijonov pred štirimi leti, 700 milijonov evrov damo danes za same obresti. To pomeni, da je manj denarja za vse ostale stvari. In dejansko, če nismo prišli po vseh teh debatah, po vseh teh razpravah, po vseh teh spremljanjih Grčije do spoznanja, da se moramo lotiti nekih rezov in da moramo uravnovesiti naše bilance. Če tega nismo doumeli in da imamo tak problem s tem, ali pričnemo nek postopke tukaj ali ga ne pričnemo, smo pa res potrebni ene pokore nekje. Ker mislim, da je to res, karkoli vsi govorimo, bomo uravnovesili, bomo uredili,

bomo naredili, kjerkoli kdo omeni eno spremembo, eno majhno znižanje plače, če se črta ena majhna pravica, takoj ogenj v strehi. Vsi z vsemi kanoni, z vsemi štrajki, z vsemi stvarmi. Ja, saj sami proti sebi štrajkamo, saj sami sebe potiskamo v še večjo bedo od te, v kateri smo. Mislim, da je bolje, da se odpoveš 5 % plače danes, kot pa da je na primer decembra ne boš dobil nič, ker enostavno ne bo denarja. Potem bo pa res katastrofa. Mislim, da je res žalostno, da se tako dolgo pogovarjamo o tem, da začnemo nekaj. Jaz mislim, da bi to morali takoj potrditi.

Tudi nisem pričakoval, da bo danes tekla razprava o nekem predlogu rebalansa, ki je tukaj na klopeh. Lahko bi tudi na to temo marsikaj si rekli, vendar to ni razprava o tem. To razpravo bomo začeli, upam, kmalu, pa še o kakšnih drugih ukrepih. Da pa dejansko ne vidim nobenega razloga, da bi zavlačevali s tem sprejemom oziroma da ne bi potrdili te spremembe. Potrebno bo še veliko več. Potrebno bo veliko več naše volje, da naredimo ta preokret v naših glavah in seveda tudi v praksi, kajti edino na ta način bomo zagotovili, da bomo Slovenci vsaj spodobno živeli še naprej. Nič ne pomaga, če se imamo danes lepo, ko pa vemo, da bo potem nastala jutri katastrofa, če ne bomo ukrepali. Ne moremo zavlačevati. Prepozno delamo te spremembe. Prepočasi delamo te stvari. In vsak dan nam odteka toliko in toliko denarja. Premalo delamo na povečanju nove vrednosti v našem gospodarstvu.

Zato bi res predlagal, da se zresnimo in da se posvetimo temu, da čim hitreje zaključimo to debato in sprejmemo to pravilo. Hvala.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa, gospod Starman.

Izvolite, gospod Mirko Brulc, pripravi pa se gospod Janko Veber.

MIRKO BRULC (PS SD): Lep pozdrav!

Ni razloga, da tudi nocoj ne bi bil en lep večer in bi se imeli potem vsi lepo in radi, ampak ta seja je bila danes sklicana na vrat na nos. In to je moj problem. Jaz sem včeraj dobil predlog rebalansa proračuna in vidim, da pozicija, vlada z macolo tolče po sindikalnih pravicah. Če veste, kaj je macola – tisto težko kladivo. Iz tega izhaja nezaupanje, da ne bom ponavljal besed kolega Jakiča, točno to, nezaupanje, strah, kajti mi že imamo pravilo v zakonu napisno, da mora biti usklajen prihodkovni in odhodkovni del proračuna. Vi pa vseeno zdaj v tem rebalansu posegate na prehrano otrok, v vrtce, porodniške dopuste in tako dalje, in dokazujete pravzaprav, da ta vlada sovraži prebivalstvo te države. To je to. Jemljete najrevnejšim upokojevcem. Študiral bode lahko samo mladina, ki je doma v Ljubljani, v Mariboru in Celju in ne vem še kje. S podeželja se ne bo mogel več voziti na študij v Ljubljano. To niso majhni posegi, kot je pravkar rekel gospod Starman. To so zelo hudi posegi!

Kolega Tanko je v uvodu razpravljajl in našteval razloge za zatečeno stanje. Pa ni omenil referendumu o pokojninski zakonodaji. Ni omenil referendumu o malem delu – Kje je že kandidirala organizatorka tega referendumu in metanja kamenja v parlament? V kateri stranki?! Da ne govorim o sivi ekonomiji in tako dalje. Ampak brez teh reformnih ukrepov ni fiskalnega pravila in ni rešitve, to morate vedeti.

Pravijo, da je bojazen, da bi zlato pravilo onemogočilo referendumu. To ni res. Ustavno sodišče je ustanovilo občino mimo tega parlamenta. Spomnimo se, kako je Ustavno sodišče obravnavalo predlog za referendum o družinski zakonodaji. Kaj je bilo tisto, da so rekli, "ja, ta zakon, ta referendum je pa sprejemljiv"? In Evropa sicer priporoča zlato pravilo, praksa po Evropi pa je različna. Dajmo si to malo ogledati.

Jaz mislim, da je občutek, da ta vlada rabi zlato pravilo zato, da bo lažje vladala, da bi s strahovlado in pritiski na državljane dosegla svoje cilje. Kje je zdaj vaš predvolilni program, ki je bil danes že omenjen? Jaz ga ne bom ponavljal. Govorili ste o socialnem dialogu. Čudno, da sindikati pravijo, da ga ni. Zaposlovanje mladih – nula. Konkurenčnost gospodarstva – nič. Spodbujanje javnih investicij – nič. O tem se ne pogovarjamo. V resnici pa zdaj te dni odhaja 89 vojakov v Afganistan, ko se vsi drugi umikajo iz Afganistana. Koliko je to denarja, s katerim bi rešili mogoče problem prehrane otrok v šolah, osnovnih in srednjih. Vse to je razlog, da vam pravzaprav ne zaupam. Vzemimo si čas, pripravite še potrebno zakonodajo, ki je potrebna, da zaživi rebalans, da bomo videli, kam pes taco moli, in bomo potem verjeli, če imate poštene namene.

Zato predlagam, da – danes smo sicer že proti koncu, smo opravili razpravo – glasujemo čez nekaj dni, ko se bomo še posebej oborožili z zahtevanimi dokumenti.

Zdaj pa za konec samo še to. Za vse predsednike strank velja: Parlament je tu ne v Vili rožnik, Podrožnik ali kaj že. Tu je parlament in tu se dogovarjamo! Ne pa, če se predsedniki strank imajo lepo, to me ne zanima. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA ROMANA TOMC: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jože Tanko, gospod Janko Veber ni prisoten tukaj.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Če prav vidim ta razpored, smo prišli približno do konca razprave. Vsi vemo, kaj pomeni v vsaki državi ustava, to je najvišji akt, tam so zbrana vsa pravila za vsa ključna temeljna področja, za delovanje pravne države, socialne države, za ureditev človekovih pravic. Mislim, da ne bi smela biti nobena težava, če bi tam tudi zapisali eno pravilo med ostala zlata pravila, ki se nanašajo tudi na fiskalno poslovanje države.

Tisti, ki podpiramo tako rešitev, ki podpiramo, da se to zapiše v ustavo, podpiramo to zato, ker želimo, da se s tem naredi korak k redu tudi na tem področju, da se da zelo kvalitetna podlaga za pripravo tudi vse izvedbene zakonodaje, ki bo spremljala implementacijo te ustavne določbe. Tisti, ki nasprotuje, je pač zagovornik obstoječega konfuznega stanja, ko si lahko katerakoli politika dovoli na tem področju praktično karkoli, se pravi, da si po svoje prilagaja pravila, da si po svoje kroji primanjkljaj, da si po svoje kroji javni dolg in zadolžuje državo tudi za 20 ali več let naprej.

Mislim, da je pošteno od nas, ki smo v Državnem zboru, da na začetku tega mandata prevzamemo to odgovornost, da poskušamo oblikovati skupaj s strokovno skupino tako rešitev, ki bo postavila čvrst temelj za izvajanje te določbe in tudi za postavitev reda na področju financ.

Jaz moram reči, da sem bil zelo zadovoljen, ko sem poslušal razprave treh predsednikov parlamentarnih strank, ki so danes tukaj govorili. Gre za predsednika Socialnih demokratov, gre za predsednika Državlanske liste, gre za predsednika Pozitivne Slovenije. Vsi trije so izrazili nedeljeno podporo nadaljevanju postopka za umestitev te določbe v ustavo. Vsi trije. Nobeden od predsednikov teh treh strank – pa predstavljajo, če tako povem, parlamentarno večino – ni izrazil nobenega tehtnega zadržka, da se ta prvi korak ne bi sprejel, potrdil, in da bi se nadaljevanje postopka začelo, nadaljevalo in da damo s tem tudi možnost strokovni skupini, sestavljeni iz vrhunskih ekonomistov in vrhunskih pravnikov, da poskusi v skladu s stališči, ko so sprejeta, oblikovati to ustavno rešitev v 148. členu. To me je navdalo z velikim optimizmom, da se bo ta korak naredil danes. Kasneje je bilo nekaj razprav po poslanskih skupinah, ki so izjava, vsaj izjave dveh predsednikov strank, zelo zrelativizirale, kar je pravzaprav bilo čudno. Na tem sestanku, ki se ga omenja, v vili Podrožnik niso bili prisotni samo predsedniki parlamentarnih strank, smo bili prisotni tudi vse vodje poslanskih skupin teh parlamentarnih strank, bilo nas je sedem, in niti eden izmed vodij poslanskih skupin ni izrazil nikakršnega zadržka, da se ta postopek nadaljuje, ne gospod Veber, ne gospod Möderndorfer in nihče izmed nas vodij poslanskih skupin koalicijskih strank. Vidimo tudi javne zapise po včerajšnjem sestanku, medijske objave, spremljamo medijske objave današnjih izjav in za ta prvi korak, ki je pred nami, ne bi smelo biti nobenih težav. So bili nekateri pogoji izraženi, da je ta druga faza, se pravi, zaključna obravnava in umestitev 148. člena, povezana z nekaterimi dodatnimi zahtevami predsednika Pozitivne Slovenije gospoda Zorana Jankovića. To je bilo izraženo. Minister za finance je tudi povedal, da bo to pravočasno pripravil, vsekakor v roku pred odločanjem tako na Ustavni komisiji kot tudi v Državnem zboru. In to je pravzaprav

zadostovalo, da je bilo doseženo popolno soglasje na tem sestanku glede nadaljevanja obravnave te točke.

Mislím, da se je treba počasi odločiti, ali je tisto, kar govorimo, enako tistemu, kar delamo. Počasi je treba tudi ugotoviti, ali so dejanja enaka izjavam. Mislím, da na nekem sestanku, kakorkoli ga relativizirate, ko se sestanejo predsedniki parlamentarnih strank in vodje njihovih poslanskih skupin, je tam pač dan nek mandat tistim, ki so prišli na ta pogovor, neko zaupanje tistih, ki stojijo za temi ljudmi. Mislím, da je s tem, ko se napoveduje drugačno glasovanje ali prolongiranje tega v neko bližnjo ali daljno prihodnost, zaupanje do teh predsednikov strank pravzaprav zelo porušeno in načeto. Mnenja sem, da prelaganje današnje odločitve na naslednji teden ali na naslednje tedne ne prinese nič, popolnoma nič. Mnenja sem, da moramo danes sprejeti odločitev o tem, ali se nam še splača truditi s to rešitvijo, se nam še splača zaupati v strokovno skupino, ki je doživela tako polno podporo včeraj na seji Ustavne komisije, ali se nam to ne splača več. To je vprašanje. Ali tem ljudem, ki smo jih posebej izbrali, damo mandat, da bodo nadaljevali s pripravo tega besedila, ali pa jim enostavno to pot zapremo. Ali smo s tem, ko bi ta skupina dobila mandat, toliko močni, da si upamo rešitev, ki jo bodo predlagali, umestiti tudi v ustavo in s tem to fiskalno pravilo umestiti med druga zlata pravila, zapisana v naši ustavi. Od prvega pa do zadnjega člena so tam zapisana zlata pravila. So podlaga za vse druge odločitve, podlaga za odločitve Ustavnega sodišča in tako naprej, to so ta pravila. Mislím, da ni nobenega racionalnega razloga, da te možnosti, ki se je dogodila zdaj v tem mandatu in samo zdaj, ker za naslednjo bo treba čakati naslednji mandat, ne izkoristimo in to storimo. Tisti, ki računa, da bo z blokado ali z nesprejetjem, z ne podporo umestitvi te rešitve v ustavo kaj dosegel, kaj prihranil ali pa s tem tudi spremenil rebalans ali druge akte, se hudo moti. Postopek sprejetja rebalansa proračuna, postopek sprejetja interventne zakonodaje ni odvisen od zapisa tega v ustavo, je pa odvisno ravnanje katerekoli vlade, vključno s to in bodočimi, pri oblikovanju rebalansa proračuna ali proračunov za naprej. In s tem, ko bi to umestili, bi bili tudi na nek način prisiljeni v postopek izboljšave javnofinančnega položaja države – vsaka vlada bi imela to nalogo – in v pripravo racionalizacij tudi v javni upravi. Sicer lahko ta primanjkljaj in posledično akumulirano v javnem dolgu delamo kakorkoli hočemo in pridemo lahko tudi na 60, 80 ali 100 % BDP ali celo več, tako kot so prišle druge države. O tem se odločamo vsakič, ko to priložnost spustimo. Če bomo danes to priložnost spustili, bo težava katerekoli naslednje vlade večja. Žrtve bodo večje. Zagotovo bodo žrtve večje, zato ker bo treba porezati več tistega, kar bi morali storiti, da bi prišli v neko mejo javnofinančnih pravil, ki veljajo v Evropski uniji. Vedeli smo, da to v

prejšnjem mandatu iz raznoraznih razlogov ni bilo mogoče, da pač tudi struktura koalicije ni dopuščala, da bi se to na nek drug način izpeljalo. Tokrat, v tej koaliciji, je dovolj podpore, da se je koalicija soglasno lotila tega projekta. Vendar to ni zadosti, za sprejem te odločitve je potrebno sodelovanje opozicije. In opozicija v tem postopku prevzame ne samo sorazmerno manj odgovornosti po številu glasov, ampak bistveno manj. Zato, ker vse ostalo, kar bo realizaciji tega pravila sledilo, bo, če bo ta koalicija zdržala, breme te koalicije v celoti. Opozicija bo izbirala, kaj bo podprla in kaj ne bo podprla, kaj bo zaostрила in kaj bo olajšala, in s tem lahko samo še dodatno povzročala na nek način težave koaliciji pri uporabi oziroma pri implementaciji teh zadev.

Jaz ocenjujem, da je dozorelo po teh mandatih spoznanje, da se moramo tudi tega področja lotiti resno, tako kot so se ga lotile druge države. Nekatere so bistveno prej dosegle konsenz glede tega, da je treba urediti tudi to področje, ki zadeva višino primanjkljaja in tudi višino javnega dolga. Nekatere pač kasneje, nekatere z zamudo. Mislím pa, če vemo, kaj je naša naloga in naša odgovornost, tako kot večkrat slišimo, potem najbrž bi bilo smiselno, da se ta današnji predlog v prvem in drugem sklepu v prvem in drugem poglavju, ki ga imamo danes na dnevnem redu, tudi podpre. S tem damo tudi priložnost strokovni skupini.

Praden zaključim pa bi morda le postavil vprašanje nekaterim poslanskim skupinam. Jaz sem dobil tukaj zapis Milana Utroše, sekretarja Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, iz 9. 4., v katerem v tekstu piše, "da bo zato ob nenapovedani nepodpori poslancev Pozitivne Slovenije ključno, kako se bodo opredelili poslanci Socialnih demokratov, saj za spremembe ustave niso dovolj glasovi vladajoče koalicije. Potrebni je 60 glasov poslancev ali več". Pa me zanima, ali ste seznanjeni s tem dopisom? Ali je morda ta dopis podlaga za kakšno razpravo, ki smo jo tukaj spremljali? Ali to drži? Zdaj smo kakšen dan čez, dva dni nazaj je bilo to napisano, pa me zanima vseeno, ali je to podlaga za morebitno odločanje pri tem vprašanju ali pa so podlaga izjave predsednikov strank in tudi nekaterih vodij poslanskih skupin, ki so bili doseženi ob dogovorih v vili Podrožnik, in tudi stališča, ki so jih povedali predsedniki nekaterih parlamentarnih strank. Menim, da bi bilo dobro to pred glasovanjem tudi razčistiti. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala lepa.

K besedi se je prijavil še minister dr. Šušteršič.

Prosim.

DR. JANEZ ŠUŠTERŠIČ: Hvala lepa za besedo.

Kar bi želel dodatno še pojasniti ob koncu, sta dve zadevi. Ena je to, o čem se

odločate, ko odločate o tem, ali se nadaljuje postopek za sprejem fiskalnega pravila v ustavi ali ne, odločate se o tem, ali bo Slovenija to načelo uravnoveženosti javnih financ imela zapisano v ustavi kot načelo, ki bo enakovredno ostalim temeljnim načelom, ki urejajo naše življenje, ne pa o tem, na kakšen način bomo dosegli spoštovanje tega načela v naslednjih letih. Ta odločitev, da se takšen člen zapiše v ustavo, ne potegne za seboj avtomatično nikakršne odločitve glede tega, ali bomo zniževali odhodke ali bomo povečevali prihodke ali kaj podobnega.

Naj vam kot ekonomist vseeno skušam nekaj reči tudi o možnih učinkih zmanjševanja javnofinančnega primanjkljaja v naslednjih letih – za katerega mislim, da se vsi strinjamo, da je nujen – na gospodarsko rast. O tem je bilo veliko debate. Ta razprava je pomembna tudi z vidika časovnega roka, ki ga ta ustavni člen predvideva oziroma ta sprememba ustave določila za njeno izvedbo. Najprej bi rad rekel to, da ne glede na to, na kateri način zmanjšujemo primanjkljaj, ali to počnemo z zmanjševanjem odhodkov za določene namene ali s povečevanjem davkov na določene prejemke, na določene dohodke, ker z davki vedno v končni fazi obdavčujemo nek dohodek, to pomeni kratkoročno zmanjševanje porabe in pomeni kratkoročno zaviralen učinek na gospodarsko rast. Jaz imam tukaj nekaj stavkov Urada za makroekonomske analize, ki je neodvisen organ, ko oblikuje svoje ocene. To neodvisnost mu priznavajo že dolga leta tudi izven naših meja. Zaradi tega, prej sem govoril v razpravi o fiskalnih inštitucijah, je bilo na evropski ravni tudi vedno sprejeto to, da ocene, na katerih temeljijo slovenski proračuni, pripravlja urad, ki je formalno v sestavi Vlade, ker je bilo vedno ocenjeno, da je pri teh napovedih in ocenah dovolj strokoven in dovolj neodvisen. Ko so delali svojo zadnjo napoved, so v njen upoštevali možne učinke ukrepov, takrat so bili še bolj v osnovni obliki, ki smo jo načrtovali, in kakšen bi lahko bil njihov vpliv na gospodarsko rast. Ti stavki se glasijo približno tako: srednjeročni scenarij gospodarskih gibanj pomladanske napovedi kaže, da bo v času konsolidacije uravnoveženja javnih financ in znižanja primanjkljaja pod dovoljeno mejo 3 %, to je v letih 2012 in 2013, letos in prihodnje leto, gospodarska rast skromna. Te napovedi poznamo. Letos 0,9 minusa, prihodnje leto plus 1,2 %, kar sicer v primerjavi z nekaterimi preteklimi leti niti ni tako skromno, bi bil moj komentar. Vendar se bodo v naslednjih letih ob predpostavki uspešne fiskalne konsolidacije in ohranjanju primanjkljaja v načrtanih okvirih relativno izboljšali pogoji za financiranje države in posredno zasebnega sektorja. Pozitivni signali ob izvedenih ukrepih bi tako že v prihodnjem letu omogočili postopno naraščanje gospodarske aktivnosti, ki bi se v letu 2014 še pospešila. Alternativni scenarij v primeru neizvedene konsolidacije javnih financ pa kaže,

da bi gospodarska aktivnost letos stagnirala, morda ne bi bilo takšnega padca, v prihodnjih letih pa ponovno začela upadati. Odsotnost ukrepov za znižanje primanjkljaja sektorja države pod 3 % BDP, bi namreč privedlo do poslabšanja pogojev financiranja tudi zasebnega sektorja, to bi pomenilo resno omejitvev za pridobivanje finančnih sredstev, kar bi močno vplivalo na poslovanje in na celotno gospodarsko aktivnost v vseh naslednjih letih.

To je tisto, o čemer govorimo, ko govorimo o tem, da z uravnoveženjem javnih financ, ki je še vedno postopno, seveda ne bomo šli v enem letu s 6,5 na nič, ampak predlagamo, da bi šli v enem letu na 3 % in potem naprej, ali nekaj več kot 3 %, če gledamo celotne javne finance. Skratka, na to mislimo, na to, kar sem zdaj prebral iz teh napovedi in ocen, ko govorimo o tem, da je to uravnoveženje javnih financ nujno, če želimo odpreti prostor za razvoj gospodarstva v Sloveniji. Razvoj gospodarstva pa je seveda osnova za delovna mesta. Enostavno ne moremo več kupovati časa, niti nam nihče več ne bo pripravljen posojati denarja, da bi to počeli.

Druga stvar, ki bi jo rad rekel za konec, pa morda ni navada, da bi finančni ministri govorili o takšnih stvareh, pa vendarle: Proračun je med drugim tudi zelo velika skušnjava. O tem, kakšna skušnjava je proračun, si lahko sami v pretekli zgodovini odločitev, ki so jih sprejemale vlade in ki so jih sprejemali državni zbori v tej državi v različnih sestavah, najdete primerov, kolikor želite. O nekaterih od teh skušnjav, ki so bile uresničene, smo govorili oziroma ste govorili tudi danes, o nekaterih pa nismo, pa bi lahko. Seznam je zelo dolg. In zelo redki so trenutki, ko pride do točke, ko je tisti, ki ima v rokah, vsaj za štiri leta oblast ali nek mandat, ki mu ga je podelilo ljudstvo, ki je pri nas kot v vseh demokracijah zadnji suveren, da je tisti, ki ta mandat oblasti ima, pripravljen sprejeti nek ukrep, s katerim to svojo oblast omeji. V tem primeru bi Državni zbor s tem, ko bi dal zeleno luč za nadaljevanje tega postopka za spremembo ustave, dal zeleno luč za to, da pridemo do točke, ko bomo sprejeli izjemno zrelo odločitev ali jo boste sprejeli, da se je večina tistih, ki imajo v tem trenutku mandat ljudi, da upravljajo s to državo, pripravljena odreči eni svoji zelo pomembni skušnjavi, skušnjavi, da se javne finance uporabljajo, lahko bi rekel tudi zlorablajo, na način, ki je kratkoročno in dolgoročno škodljiv, ki pomeni neuravnoveženost, ki pomeni pot v vse večje zadolževanje države. Kadar je takšen trenutek, in ti trenutki so redki – vsi vemo, kaj pomeni skušnjava oblasti na različnih področjih –, ko pridemo do točke, ko bi se bila oblast morda sposobna samoomejiti na nekem področju, so dragoceni, in bila bi velika škoda, če bi ta trenutek danes zapravili. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala, gospod minister.

Prijavljenih za razpravo ni več, tako da lahko preidemo na odločanje. Ni več prijav za razpravo. Prebral vam bom sklep, ki ga bom dal na glasovanje.

Gospod **Möderndorfer**, **PODPRESEDNICA ROMANA TOMC** me je obvestila, da ste imeli proceduralni predlog, in bi vas prosil, če ga poveste, če je to še aktualno.

Prosim, gospod **Möderndorfer**.

JANI MÖDERNDORFER (PS PS): Na podlagi 74. člena Poslovnika predlagam proceduralni sklep, da se odloča o prekinitvi te seje in o odločanju ne eni od naslednjih sej. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala lepa.

Ta sklep bom dal na glasovanje. Želi kdo v imenu poslanske skupine o tem razpravljati?

Prosim, gospod **Tanko** v imenu Poslanske skupine **SDS**.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani predsednik.

V imenu poslanske skupine predlagam pred odločanjem o tem sklepu 15 minut odmora.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Dobro.

Prekinjam sejo za 15 minut. Nadaljujemo ob 19.30.

(Seja je bila prekinjena ob 19.15 in se je nadaljevala ob 19.30.)

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Spoštovani kolegice in kolegi! Nadaljujemo prekinjeno sejo. Nadaljujemo z obravnavo prve in edine točke dnevnega reda. Prekinili smo sejo za 15 minut za posvet v Poslanski skupini **SDS**. Gospod **Tanko** ima besedo, da pojasni, kakšni so rezultati tega posveta.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

V poslanski skupini smo se odločili, da tega postopkovnega predloga za preložitve obravnave oziroma odločanja o tej točki na eno izmed naslednjih sej ne bomo podprli.

Mnenja smo, da je bilo danes in v dnevih pred tem povedano več kot dovolj zadostnih razlogov, ki dajo komurkoli v tej dvorani dovolj podlage za njegovo odločitev. S tem, ko bi prelagali to odločanje o tej ustavni spremembi, pravzaprav ne pridobimo ničesar. Samo podaljšujemo agonijo, samo mešamo meglo dlje časa. Zato smo na stališču, da je najbolje, da se danes opravi odločitev in da pač danes zaključimo to točko, ali pa nadaljujemo z njo na Ustavni komisiji.

Na tistih, ki boste glasovali, je, da boste s svojim glasom odločili o tem, kakšen bo nadaljnji postopek. Mi bomo glasovali za nadaljevanje. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala lepa.

Pred odločanjem o proceduralnem predlogu sprašujem, če želi kdo razpravljati o tem proceduralnem predlogu v imenu poslanske skupine? Odprl bom prijavo za razpravo. Prosim, če se prijavite tisti, ki želite razpravljati v imenu poslanske skupine. Razpravljali bomo o proceduralnem predlogu gospoda **Möderndorferja**. Najprej gospod **Matej Tonin** v imenu Poslanske skupine **Nove Slovenije**.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Predlog gospoda **Möderndorferja** je, da danes ne začnemo postopka za spremembo ustave. Mislim, da to ni prava poteza. Zaradi tega smo se v poslanski skupini odločili, da predloga Poslanske skupine **Positivne Slovenije** ne bomo podprli in da bomo glasovali za to, da se postopek začne in da se upoštevajo stališča strokovne komisije. Mi v tem ne vidimo nič narobe. Za detajle, o katerih smo pa danes govorili, bo pa še priložnost, da jih mogoče bolj detajlno uredimo.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

V imenu Poslanske skupine **Slovenske ljudske stranke** gospod **Mihael Prevc**.

MIHAEL PREVC (PS SLS): Hvala za besedo.

Tudi v Slovenski ljudski stranki tega predloga ne bomo podprli preprosto zaradi tega, ker v tem trenutku ne vidimo nobenega razloga, zakaj o tem začetku za postopek spremembe ustave ne bi glasovali danes. Nenazadnje tudi zaradi tega, ker smo se včeraj na Ustavni komisiji razšli z nekim optimizmom.

Ko smo zvečer spremljali medije, na Odmevih, ko sem ravno prišel domov, je novinarka začela zelo optimistično. Danes so pa vendarle politiki našli nek skupen jezik na Ustavni komisiji. In skoraj soglasno podprli stališča stroke, ki je dala zeleno luč za začetek postopka za spremembo ustave. Jaz sem tudi v tem trenutku prepričan, da bodo novinarji podobno poročali tudi danes. S tem, ko bomo glasovali za začetek postopka danes in ne čez en teden ali čez 14 dni, bomo dali zaupanje strokovni skupini, ki je vendarle včeraj dala zeleno luč za začetek postopka, in tudi vsem tistim članom Ustavne komisije, ki smo včeraj glasovali za začetek postopka. Vemo vsi, da nas v nadaljevanju čaka še kak drug korak. To je prvi korak. Drugi korak, ki bo ravno tako težak in zahteven, mogoče še težji, ampak tej strokovni skupini, ki je v tem trenutku odprla zeleno luč, zaupamo, da bo pripravila tudi takšno vsebino, da bomo dejansko s to spremembo ustave dosegli zeleni cilj, to je uravnoteženje javnih financ.

Še enkrat, v Slovenski ljudski stranki smo prepričani, da moramo o tem postopku glasovati danes, ker je za to nastopil čas. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

Prehajamo na odločanje o proceduralnem sklepu, ki ga je predlagal gospod Möderndorfer, to je o proceduralnem sklepu, da odločanje o predlogu sklepa za začetek postopka za spremembo ustave preložimo na eno od naslednjih sej.

Glasujemo. Navzočih je 83 poslank in poslanev, za je glasovalo 33, proti 50.

(Za je glasovalo 33.) (Proti 50.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Gospod Möderndorfer, proceduralni predlog, prosim.

JANI MÖDERNDORFER (PS PS): Hvala lepa.

V skladu s 73. členom, glede na to, da prehajamo na odločanje o tej materiji, bi prosil za 45 minut pavze, da se poslanska skupina lahko posvetuje o odločanju. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala za predlog.

Povedal bi vam samo to, da smo 15 minut prekinitve za posvete v okviru poslanskih skupin že izkoristili, v okviru ene točke dnevnega reda imamo skupaj na voljo 45 minut, tako da nam je ostalo 30 minut. Sejo prekinjam za 30 minut, nadaljevali jo bomo ob 20.08.

(Seja je bila prekinjena ob 19.39 in se je nadaljevala ob 20.10.)

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Spoštovane kolegice in kolegi!

Nadaljujemo prekinjeno sejo in prekinjeno točko dnevnega reda. Besedo dajem gospodu Möderndorferju.

JANI MÖDERNDORFER (PS PS): Spoštovani kolegi in kolegice!

Po posvetovanju v poslanski skupini in glede na potek današnje razprave je nesporno dejstvo, da je ostalo kar nekaj odprtih vprašanj in dvomov. Iz tega razloga smo se odločili, da v Pozitivni Sloveniji ne bo nihče glasoval proti začetku ustavnih sprememb, kar pa pomeni, da bomo v nadaljevanju zelo pozorno spremljali, kaj se bo dogajalo, kakšen bo osnutek ustavnega zakona, s čimer dajemo tudi zelo jasno vedeti, da se bomo odločali o ustavnih spremembah takrat, ko bo čas za to. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

Preden bomo glasovali, vas bom pozval k prijavi za obrazložitev glasu. Bi pa prebral, o čem bomo glasovali. Glasovali bomo o predlogu naslednjega sklepa: Državni zbor Republike Slovenije sprejema predlog Vlade z dne 16. 3. 2012 za začetek postopka za spremembo 148. člena Ustave Republike Slovenije z osnutkom ustavnega zakona. Ustavna komisija je predlagala Državnemu zboru, da predlagani sklep sprejme. Vedeti morate tudi, da bo skladno z določbo drugega odstavka 168. člena Ustave Republike Slovenije sklep sprejet, če bosta zanj glasovali dve tretjini

navzočih poslank in poslancev; navzočnost seveda pomeni glasovanje "za", "proti" ali stisk "kvoruma". In posebej bi vas opozoril še na sledeče. Če predlagani sklep ne bo sprejet, potem po drugem odstavku 177. člena Poslovnika Državnega zbora postopek o tem predlogu končamo in takšnega predloga ni mogoče uvrstiti na dnevni red seje Državnega zbora v tem mandatu. Prav tako tudi ni možna njegova obravnava na Ustavni komisiji. Zdi se mi prav, da pred odločanjem to veste oziroma da vas še enkrat opozorim.

Sedaj bi najprej prosil, da se prijavite za obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine. (Nihče se ni prijavil.) Sedaj vas sprašujem, ali želi kdo obrazložiti glas v svojem imenu? Interes je. Opozoril bi vas na dogovor vodstva Državnega zbora, torej dogovor s podpredsednicama, da k prijavi pozovemo enkrat samkrat. Torej k prijavi za obrazložitev glasu pozivamo enkrat samkrat, zato bi tiste, ki želite obrazložiti svoj glas, poprosil, da se prijavite zdaj. Ne bom še enkrat odpiral prijave. Torej, kdo želi razpravljati oziroma kdo želi obrazložiti svoj glas? Prosim. Prijava teče.

Gospod Matjaž Han, prosim.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa. Spoštovani predsednik, spoštovani minister, kolegice in kolegi!

Res je, da smo poslanke in poslanci tega državnega zbora pred zahtevno nalogo, pred pomembno odločitvijo. Jaz osebno sem razočaran nad delovanjem sedanje koalicije, ko se na nek način ne zna ali pa noče s socialnimi partnerji pogovarjati tako, da pridejo do zaključka. Zavedam pa se tudi, da je Slovenija v finančnih težavah, da je treba javni dolg zmanjšati, itd. Upam, da današnji postopek, če se bo začel, ne bo eden od tistih postopkov, da bomo na nek način izobčili oziroma dali ljudstvo na stran.

Jaz bom danes glasoval za, da se ta postopek začne.

Ker pa imam, hvala bogu, rezervno padalo, da bom videl, kakšen bo ta zakon, ki ga boste pripravili, ustavni zakon, in takrat boste potrebovali, draga koalicija, dve tretjini. Takrat bom razmislil, ali bom dal glas za ali ne. Če bodo upoštevane pripombe strokovnjakov, če bo upoštevan glas socialnih partnerjev, potem bo tudi moj glas, v drugem primeru pa mojega glasu ne boste imeli. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

Besedo ima gospod Roman Jakič.

ROMAN JAKIČ (PS PS): Hvala za besedo.

Spoštovani predsednik, omenil ste Kanta. Kant je napisal spis Utemeljitev metafizike nravi, to je njegovo prvo delo posvečeno sistematičnemu prikazu filozofije morale. Pravi, "kljub temu, da se moralna zavest javlja pri vseh umnih bitjih, to nikakor ne implicira univerzalnosti moralnosti. Poleg tega so nekaj

običajnega tudi poizkusi," kot pravi Kant, "ki skušajo pametovati proti zakonom dolžnosti in izpodbijati njihove veljavnost". Meni seveda ta zakon dolžnosti kot poslanca Državnega zbora za voljo tudi razprav, ki so danes bile, ne daje manevrskega prostora, da bi podprl ta sklep, ki je pred nami oziroma spremembo ustave. In si ne pustim očitati, da nisem državniški, ampak sem politikant, ker državniško ni samo tisto, kar predlaga koalicija, tisto, kar govorimo pa tisti, ki smo proti ne liberalnemu rušenju socialne države, pa smo politikanti. Zato se bom izgovarjal, tako kot tudi vi, na Švico. V Švici je res, da imajo vpisano zlato pravilo, ampak v Švici je referendum zakon in ni nobene možnosti, da bi tam omejili referendumsko pobudo za spremembo ustave.

Zato se bom glasovanja, tako kot sem se ga včeraj na Ustavni komisiji, vzdržal. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.
Besedo ima mag. Alenka Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS PS): Hvala za besedo.

Tudi sama sem razočarana nad delovanjem te koalicije in da kljub temu, da vam ponujamo roko, ne slišite, da bi si želeli nekaj več argumentirane razprave o tako pomembnem vprašanju, kot je to. Dejstvo je, če resno mislite s konsolidacijo javnih financ, ni treba čakati, ampak takoj začnite. Začeli ste na vaš način, kako se bo končalo, bomo videli, ampak vse kaže, da ne prav dobro.

Bom pa sama danes ta začetek postopka podprla. Bi pa želela jasno povedati, da vsekakor to ne pomeni, da bom podprla tudi spremembo ustave. Ne bi želela, da se naši današnji glasovi za podporo začetku postopka jemljejo kot dejstvo, da bomo podprli tudi ustavo oziroma se z njimi špekulira. Vsekakor pa v Pozitivni Sloveniji ne bomo pristali na hitenje ob spremembah ustave, ki nikakor ni smiselno, še manj nujno potrebno oziroma zgodovinsko, kot smo lahko danes slišali, in bomo spremembo ustave in člena, ki ga želite zapisati v ustavo, podprli pod pogojem, da bo v celoti užival nujno podporo stroke. Česar danes absolutno ni, to upam, da veste.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.
Besedo ima gospod Mirko Brulc.

MIRKO BRULC (PS SD): Hvala lepa.

Danes bi bila prilika, da se vam za maščujemo za triletne napade v to smer. Ampak nismo taki, želimo biti drugačna koalicija. Jaz sem danes vseeno imel priliko, da sem v razpravi povedal, kaj si mislim o delu vlade, o rebalansu in tako dalje. Mogoče bo kakšna šola tudi iz tega izhajala. Vsekakor greste z glavo skozi zid, ampak ne glede na to, do pravih sprememb ustave je še nekaj korakov in takrat se bom odločal mogoče drugače.

Nocoj bom to zadevo podprl. Hvala.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.
Besedo ima dr. Andreja Črnak Meglič.

DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ (PS SD): Hvala lepa.

S predhodnim sklepom o glasovanju o njemu, ste imeli, draga koalicija, idealno priložnost, da pokažete, da mislite resno v sklepanju zavezništev za resnično usodne, bom rekla, rešitve za našo državo. V svoji stari maniri ste ravnali tako, kot ste ravnali, in seveda ta sklep povozili. Sama vsled tega, ker vam res ne zaupam, kako bodo stvari tekle naprej, ne morem podpreti predloga, da se z razpravo nadaljuje, čeprav vem, da bo sklep izglasovan. In verjemite mi, zelo tvorno se bom vključevala v nadaljnjo razpravo z izražanjem pomislekov, ki bodo seveda utemeljeni glede na vsebino, o kateri se bomo pogovarjali. Dejansko pomeni sprememba ustave nekaj usodnega za ta slovenski narod in jo je vedno znova treba sprejemati s tresočo roko, četudi sprejemamo rešitve, za katere se vsi strinjamo, da so dobre. Ampak, kako jih sprejemamo in kakšne so vsebine zaveze v povezavi s tem, to pa je temeljno vprašanje.

Zato pač, draga koalicija, izglasujte si sami.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.
Besedo ima gospod Ivan Vogrin.

MAG. IVAN VOGRIN (NeP): Spoštovani gospod predsednik, spoštovani gospod minister, kolegice in kolegi!

Jaz imam občutek, da bomo danes izglasovali začetek postopka za spremembo ustave. Upam in seveda vse tiste, ki še kolebate, da bi seveda glasovali za, prosim in pozivam, da glasujemo. Zakaj? Tisti, ki pač imamo izkušnje slabe, vemo, da je pač treba na krizo odreagirati. Nekateri smo to spoznali relativno pozno. Tudi za to plačujemo ceno, pa ni treba, da država plačuje ceno, vendar vsi državljani. Mi smo v zaostanku približno za tri leta. Smo še na poti, ko lahko ujamemo ta vlak in pridemo iz tega. Seveda bo pa potrebna velika mera strpnosti, razuma, poguma in predvsem, to se pa strinjam z mnogimi, velika mera občutka pri koaliciji, da se vendarle zaveda, da se zavedamo, da za tako usodne in pomembne spremembe potrebujemo sodelovanje praktično vseh v parlamentu.

To pomeni, da zaključim, če danes izglasujemo in če v bodoče ustava ne bo spremenjena, ni toliko odgovornost opozicije kot koalicije. Mi moramo delovati v tej smeri. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.
Gospod Jani Möderndorfer.

JANI MÖDERNDORFER (PS PS): Glasoval bom za, zato ker seveda ne spreminjam besed

iz danes na jutri, tako kot je opisal to gospod Tanko, ali pa še kdo drug. Bom pa zelo jasno in pozorno spremljal samo razpravo, predvsem tisti del, koliko bo sploh možnosti, da ta strokovna komisija dejansko opravi svoje delo. Naj vas opozorim. Gospod Cerar, na katerega se marsikdo tu sklicuje, je opozoril, da se izvajajo pritiski na njega oziroma na strokovno komisijo. Torej, če hočemo imeti spremembo ustave tako, kot se spodobi, jo imejmo tako, kot se to dela, v postopku, z nekim časom, pa ne s tresočo roko, to, kar poslušam zadnja dva meseca, ampak z zmrznjeno roko, ker se preprosto včasih preveč hiti. In kdor hiti preveč hitro, vemo, kako konča. Upam, da nismo na cesti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.
Besedo ima gospod Matevž Frangež.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): V meni je veliko razlogov, zaradi katerih bi moral biti danes proti. Ta odnos ste nenazadnje kronali tudi s tem, da vedno znova dokažete, da niste vredni ponujene roke. Zato, ker vsakršno prošnjo, dajmo se uesti, dajmo se pogovoriti, zavrnite brez premisleka. Jaz vam priznam, da v tisti sekundi, ko sem sedel in pritisnil to zeleno tipko, nisem vedel, kaj bom povedal. To jemljite kot mojo šibkost kot politika. Naša naloga je, da sprejemamo odločitve. Mene v vsej današnji razpravi niso zagovorniki fiskalnega pravila prepričali, zakaj se mudi, kaj je to dolgoročna zadolženost države in kaj so druge kategorije, ki smo jih že povzeli po tekstu strokovne komisije in jih z blagoslovom Ustavne komisije danes pripeljali pred Državni zbor. Jaz še vedno ne vem, zakaj je to dobro. Jaz vidim samo tisti scenarij, ki mi ga izrisujete nekaj tednov in s katerim instrumentalizirate doktrino šoka v tej državi. In jaz se tega vašega scenarija bojim. In tudi sam se štejem s ponosom med tiste, ki vam ne zaupajo. In tudi jaz se bom pridružil tistemu Matjaževemu padalu.

V nadaljnjem postopku vam priporočam, da ste bistveno bolj odprti za sodelovanje in bistveno bolj prisluhnete temu, kar pravimo ob tej točki in v s to točko tesno povezanimi vprašanji, če hočete, da bo moj glas za, tako kot danes za začetek postopka obveljal tudi takrat, ko bomo dejansko sprejemali spremembe Ustave Republike Slovenije.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.
Besedo ima gospod Borut Pahor.

BORUT PAHOR (PS SD): Globoko prepričan, da je odločitev za predlog dobra za vitalne interese te države in njene ljudi, bom glasoval za ta predlog. Tega ne utemeljujem samo s stvarnimi konsekvencami fiskalnega pravila, ki naj ojača fiskalno disciplino, ampak zlasti v tem pomembnem in prelomnem trenutku v slovenski politiki, ko se težave kopičijo, ocenjujem, da bi zavrnitev takega predloga iz neke želje, da probleme rešujemo, spremenila v ozračje, ko bi

se medsebojno obtoževali, zakaj ti problemi niso rešeni in kdo je bolj odgovoren za to. Zaradi tega razloga bom danes mirne vesti glasoval za ta predlog.

Predlog priprave do končnega besedila sprememb Ustave bo zahteval izredno veliko politične modrosti in seveda strokovnih podlag. Zato bomo, če bomo danes izglasovali ta predlog, imeli čas. Če ga pa danes zavrnemo, nikoli več ne bomo prišli v situacijo, ki nam jo omogoča ta trenutek. Zato bom danes glasoval za ta predlog, omogočil, da se v državi utrjuje neka atmosfera sodelovanja. Ko bo šlo za zakone, kjer je potrebna samo običajna večina, bom z vso odgovornostjo lahko glasoval proti, ker bodo tisti, ki so danes odgovorni za oblast, lahko glasovali za. Ko bo šlo pa za vprašanja, kjer je potrebna dvotretjinska večina – in moj glas bom zelo dobro premislil, kako naj glasujemo, da bom glasoval v dobro ljudi, ki so me izvolili. In danes menim, da bom glasoval v njihovo dobro, če bom to podprl. Ko se glasuje o običajnih zakonih smo dve ekipi, ko se glasuje o zakonih z dvotretjinsko večino pa pa reprezentanca.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.
In še gospod Srečko Meh.

SREČKO MEH (PS SD): Najprej, gospod predsednik.

To, če ste se vi in obe podpredsednici dogovorili, da bo samo enkrat prijava, mora pisati v Poslovniku. Če to piše v Poslovniku, je v redu, če ne piše, tako ne more biti.

Gospa in gospodje, glasoval bom proti, zato ker ne zaupam temu, da niste sprejeli niti odloga, ki pomeni to, da lahko v najkrajšem času še razčistimo nekatere stvari. Do zdaj niste sprejeli nič, kar smo predlagali, in to pomeni, da zaradi tega ne zaupam, da je zadaj kaj drugega. Mi pa moramo biti gotovi, da bodo sindikalisti imeli sogovornike in učitelji in vsi ostali, ki delajo za to, da se ne bo zgodilo to, kar je v rebalansu predvideno. Tudi predlogov pri rebalansu niste spoštovali in potrebujete nas samo zdaj in nikoli več. Jaz ne pogojujem svojega glasu za kasneje. Jaz vem, da je treba sprejeti tudi fiskalno pravilo, podprl sem ga, ampak pri tem mi je osnova glasovanja proti. Prosili smo za odlog, predlagali smo odlok, ki ne bi pomenil nič drugega, kot da razčistimo, tudi s komisijo, ki na tem področju dela, torej s stroko, od sinoči do danes mi pa povejte, koga sem lahko vprašal, kako naj glasujem okoli fiskalnega pravila. Koga naj bi vprašal? In še enkrat, tisto, kar je Vlada predlagala, danes ni več predlog.

Glasoval bom absolutno proti, zato ker sem prepričan, da s tem pomagam delavcem, delavkam, upokojencem, sindikalistom in vsem tistim, ki se morajo boriti, ki težko preživijo in čakajo na naše odločitve. Danes bi morali v parlamentu govoriti o čem drugem ne o spremembi ustave, govoriti bi morali o dejanskih problemih naše države – o zaposlovanju, o

novih delovnih mestih, kako bodo preživel. Torej, vse to bi morali govoriti. Fiskalno pravilo, gospe in gospodje, tega ne bo rešilo.

Se enkrat, glasoval bom proti.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

Samo razlaga, gospod Meh. Poslovnik zahteva, da predsedujoči pobere prijave za obrazložitev glasu, nič pa ne govori o tem, da je treba te prijave pobirati večkrat. Zato je to vprašanje načina vodenja seje, rekel bi, tehnično vprašanje. O tem vprašanju smo se pogovarjali z vodji poslanskih skupin. Ni bilo popolnega soglasja, vendar je bilo večinsko stališče, da omogočimo samo enkratno prijavo. In v končni fazi je to stvar predsedujočega. Mi trije predsedujoči – gospod Presečnik je, kot veste, odsoten – smo se dogovorili, da bomo sejo vodili na tak način.

S tem smo zaključili obrazložitve glasu in prehajamo na odločanje.

Na glasovanje dajem naslednji predlog sklepa: Državni zbor Republike Slovenije sprejema predlog Vlade z dne 16. 3. 2012, EPA 206/6, za začetek postopka za spremembo 148. člena Ustave Republike Slovenije z osnutkom ustavnega zakona.

Sklep bo sprejet, če bosta zanj glasovali dve tretjini navzočih poslank in poslancev.

Glasujemo. Navzočih je 83 poslank in poslancev, za je glasovalo 70, proti 3.

(Za je glasovalo 70.) (Proti 3.)

Ugotavljam, da je Državni zbor predlagani sklep sprejel.

Ker je Državni zbor sprejel sklep, da se začne postopek za spremembo 148. člena Ustave, prehajamo na razpravo o osnutku ustavnega zakona in o stališču Ustavne komisije o njem. Za razpravo je še ostal čas. V nadaljevanju lahko razpravljamo o osnutku ustavnega zakona in o predlaganih stališčih, o stališčih, ki jih je izoblikovala Ustavna komisija. Zato vas prosim, da se tisti, ki želite razpravljati, prijavite k razpravi.

Prijavil se je gospod Srečko Meh, prosim izvolite, beseda je vaša.

SREČKO MEH (PS SD): Zdaj je ura 20.31, pomembno materijo, torej tisto, kar bomo zapisali v ustavni zakon, smo postavili kot izhodišča, kaj naj zajema. In o tem naj razpravljamo mi danes v preostanku glasov, ko smo do zdaj govorili o vseh ostalih vsebinah. Mislim, da to ni primerno. Danes vseskozi vodite ali vodimo razpravo, ker sem soudeležen, v to smer, da jo vodimo v izrednih razmerah. Pa vendar, gospe in gospodje, niso izredne razmere. So pa izredne razmere za tiste, ki od nas pričakujejo socialne prejemke, delovna mesta, pokojnine, pričakujejo vse ostalo, kar potrebujejo ljudje, da lahko preživijo, da lahko povežejo konec s koncem. Pričakujejo morda, da bomo povedali, kaj bo Gorenje naredilo s svojimi delavci, ko bo preselilo proizvodnjo. Kaj

bomo naredili s Primorjem. Torej, kaj bomo naredili, to od nas ljudje sprašujejo. Ne pa, da danes govorimo o tem, da bomo v ustavni zakon zapisali, na kakšen način bomo izvajali to fiskalno pravilo. Danes nismo vprašali občin, kaj one mislijo o tem. Sprejeli smo fiskalno pravilo oziroma izhodišča za fiskalno pravilo, po katerem se tudi občine ne smejo zadolževati, kot se, recimo, ne sme zdaj pri RTV sprejemati pogodbe o delu, dokler Vlada tega ne odobri. Oprostite, kam smo prišli?! Zato se postavlja tudi s temi izhodišči, ki so tu zapisana in sem jih samo bežno prebral, tudi občine v nemogoč položaj. Mi pa smo si postavili za izhodišče, da bomo v enem mesecu sprejeli spremembo ustave in da bomo potem v enem letu, če sem si prav zapomnil, sprejeli tudi ustavni zakon. Preveč materij je, o katerih moramo govoriti. Na koncu gre tudi za referendum in za pravico, da se ljudje odločajo, da imajo to pravico. Jaz vem, da vladi Boruta Pahorja ni bilo všeč, ker smo referendum razpisovali oziroma ste jih inicirali in jih je bilo na vsakem koraku, ampak ljudje so se lahko odločali. Mene je seveda strah, da bomo z vsem tem, kar bomo v ustavo zapisali, onemogočili, da lahko ljudje razpravljajo. In še enkrat, ni prav, da ob tej pozni uri razpravljamo s po moje malo sarkastično pripombo "še je čas in lahko govorimo tudi o izhodiščih za ustavni zakon, ki ga bomo danes sprejel". Oprostite, ne morem sprejeti tega izhodišča! Premalo vem, premalo sem se lahko posvetoval, da bi lahko karkoli o tem rekel. Torej, gre za odgovornost, za odgovornost nas, spoštovane gospe in gospodje, niti ne za vlado, vlada bo svoje plačala, mi bomo tu svoje naredili oziroma ne naredili in to odgovornost pravzaprav nosimo.

Seveda mislim, da bi to razpravo kazalo še izpeljati tudi kot izhodišča, ker trdim, da bi o teh izhodiščih bilo še marsikaj povedati. Sicer pa vam želim prijetno pot.

PREDSEDNIK DR. GREGOR VIRANT: Hvala.

Zaključujem razpravo. Prehajamo na odločanje o predloženem stališču Ustavne komisije. Naj vas obvestim, da bo v skladu s tretjim odstavkom 178. člena Poslovnika stališče sprejeto, če bo zanj glasovala večina vseh poslancev, torej gre tokrat za večino, 46.

Glasujemo. Navzočih je 79 poslank in poslancev, za je glasovalo 66, proti 2.

(Za je glasovalo 66.) (Proti 2.)

Ugotavljam, da je stališče sprejeto.

Končali smo odločanje. V skladu s prvim odstavkom 179. člena Poslovnika Državnega zbora bo na podlagi sprejetega stališča Ustavna komisija pripravila predlog ustavnega zakona in ga predložila v obravnavo Državnemu zboru.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda in zaključujem tudi 10. izredno sejo Državnega zbora. Hvala lepa in lahko noč.

Seja je bila končana 11. aprila 2012 ob 20.35.

INDEKS GOVORNIKOV

A

AMBROŽIČ, MAG. BORUT 25

B

BEVK, SAMO 27

BRANISELJ, RIHARD 17

BRATUŠEK, MAG. ALENKA 30, 47

BRULC, MIRKO 41, 47

Č

ČEHOVIN, JERKO 36

ČRNAK MEGLIČ, DR. ANDREJA 25, 47

F

FRANGEŽ, MATEVŽ 20, 48

G

GAŠPAR MIŠIČ, GAŠPAR 29

GÖNCZ, DR. LÁSZLÓ 15

GRILL, IVAN 38

GRIMS, MAG. BRANKO 24, 34

H

HAN, MATJAŽ 46

HOČEVAR, MAG. KATARINA 12

HORVAT, JOŽEF 27

J

JAKIČ, ROMAN 21, 46

JANKOVIČ, ZORAN 9

JEROVŠEK, JOŽEF 32

JURŠA, FRANC 18

K

KAVTIČNIK, JOŽEF 26

KOCIPER, MAŠA 15

KOTNIK POROPAT, MARJANA 12

L

LISEC, TOMAŽ 39

M

MEH, SREČKO 33, 48, 49

MÖDERNDORFER, JANI 18, 45, 46, 47

P

PAHOR, BORUT 16, 48

POTRATA, MAG. MAJDA 31

PREVC, MIHAEL 13, 45

PUKŠIČ, FRANC 39

R

RIBIČ, JANEZ 38

S

STARMAN, BOJAN 41

Š

ŠIRCELJ, MAG. ANDREJ 8, 19

ŠULIN, PATRICIJA 30

ŠUŠTERŠIČ, DR. JANEZ 6, 22, 43

T

TANKO, JOŽE 10, 42, 45

TOMC, ROMANA 26

TONIN, MAG. MATEJ 14, 18, 45

V

VEBER, JANKO 11

VIRANT, DR. GREGOR 35

VOGRIN, MAG. IVAN 47

Z

ZANOŠKAR, MATJAŽ 33

Ž

ŽGAJNER TAVŠ, MAG. BARBARA 22

ŽIDAN, MAG. DEJAN 37

ŽVEGLIČ, ROMAN 25

LEGENDA

PS PS – Poslanska skupina Pozitivna Slovenija

PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke

PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov

PS DLGV – Poslanska skupina Državljanska lista Gregorja Viranta

PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije

PS SLS – Poslanska skupina Slovenske ljudske stranke

PS NSi – Poslanska skupina Nove Slovenije

NeP – Nepovezani poslanec